

Drogiemu Andrzeju z okazji Jego habilitacji ten drobny upominek
antykwarystyczny wraz z bardzo serdecznymi wyrazami radości i gorącej
„congratulations”.

Poznań, dnia 29 października 1976r.

R.

2118436

damusque quibus est equalitas quae quibus a iustitia est iustitia
iustitiaque iustitiaque iustitiaque iustitiaque iustitiaque iustitiaque

Terminatioque

ST

ad hoc ad hoc ad hoc ad hoc ad hoc ad hoc

MANUALE JURIS CANONICI,

QUOD IN USUM AUDITORUM QUINQUAGINTA TABULIS SYNOPTICIS

DELINEAVIT ET BREVIBUS NOTIS ILLUSTRAVIT

A L O Y S I U S C A P P E L L I

ANTECESSOR VILNENSIS.

Si Civiles leges firmas ab omnibus custodiri ad obedientium securitatem studentus, quanto plus studii adhibere debemus circa sacrorum Canonum et divinarum legum custodiam, quae super salute nostrarum animarum definitae sunt. IMP. JUSTINIANUS *in Praefat. Nov. Constit. CXXXVII.* ex interpret. Ant. Contii.

V I L N A E

TYPIS ET SUMPTIBUS JOSEPHI ZAWADZKI UNIVERSITATIS TYPOGRAPHI.

MDCCCXIX.

Dozwala się drukować pod tym warunkiem, aby po wydrukowaniu nie pierwey wydawać zaczęto, aż będą złożone w ko-
mitecie Cenzury Exemplarze xięgi téy: ieden dla tegoż Komitetu, dwa dla Departamentu Oświeccenia, dwa exemplarze dla
IMPERATORSKIEY publiczney Biblioteki, i ieden dla IMPERATORSKIEY Akademii nauk Dan. w Wilnie 1819. r. d. 26 Sierpnia.

X. I. K Chodani T. Dr. i P. P. Z. Kom. Cenz. Członek.

1268758

K 54/2016

CUPIDAE SACRORUM CANONUM JUVENTUTI

S.

VESTRAE, egregii adolescentes, utilitati promovendae unice inserviens has synopticas tabulas delineavi, quibus uno intuitu Jurisprudentiae Canonicae facies et conspectus, nexusque, quo partes omnes inter se junguntur, conspici posset. Quantum series et junctura rerum vel in juris studio polleat facile vobis apparebit cum eas attento animo evolveritis. Adparatum quemdam litterarium in notis adjeci, in quo magis delectus auctorum et locorum consulendorum, quam eruditionis ostentandae rationem habui.

Exstant equidem infinitae juris nostri Institutiones et Elementa, quae ab instauratis litteris ad nostram usque aetatem edita fuere; et ob hanc potissimum causam ad hujusmodi tabulas exarandas animum appuli. Nam cum nihil novi addi queat compendiaris operibus, quibus juris positivi praecepta exponuntur, concinniori saltem ejus tradendi methodo studendum est, quo facilius ab adolescentibus res percipiantur, et altius ipsorum menibus inhaereant. Quapropter non immerito Crassus apud Ciceronem (1) in recta divisione, juris tractationem constituisse videtur. Ait enim: si quis effecisset ut primum jus omne in genera digereret, deinde eorum generum quasi quaedam membra dispertiret, tum propriam cujusque vim definitione declararet, perfectam nos artem juris habituros. Quanti vero divisionis commode instituendae peritiam Socrates fecerit, habetis apud Platonem (2). In exponenda igitur vobis in Auditorio Canonica Jurisprudentiam secundum ordinem in his tabulis propositum, non negligam juris origines et rationes ex antiquitate et Historia Ecclesiastica potissimum desumas expromere, et in omnes mutatae disciplinae causas inquirere. „Sanctitas enim, ut ait Cl. Cavallarus (3.) et majestas juris Canonici in antiquitate splendescit, et sententia Canonum animos occupat et perstringit si eorundem rationes innotuerint. Qua eadem ratione civilis sapientia tum

(1) *Lib. I. DE ORATORE. 190.*

(2) *IN PHOEDONE.*

(3) *IN PRAEFAT. ad Instit. Jur. Can.*

perfecta videtur, si legum rationes et causae ex civitatum formis et populorum moribus depromptae animo obversentur. Quin Canonum et legum ratio eo etiam nomine utilis est, quod ad rectam interpretationem conducit, et ulterius excurrans, veluti novas rei Canonicae et Civilis regulas invehit." (4)

Multa videri poterunt capita a me praetermissa, quae in omnibus Institutionibus passim occurrunt; sed ea in jure Canonico non necessaria sum arbitratus, quae commodius in jure Civili et Criminali enarrantur, aut ad Theologiam sive moralem, sive Pastoralem, sive Dogmaticam referuntur. (5)

Nec deerunt forsitan qui nostris praesertim temporibus in tenui laborem nostrum positum judicent, cum sacra haec sint; hinc collabefacta et obsoleta. Sed, ut cetera omittam, videant, quaeso, utrum diu duratura civitas sit Religionis expers; quod et ipse Cicero (6) aperte negat, et experientia testatur *frustra vigilare qui civitatem custodiunt, et invanum laborare qui domum aedificant, nisi Dominus custodierit civitatem, et aedificaverit domum*, (7) scilicet nisi Rempublicam Religio tueatur. „Quod froenum erit peccaturis, ait Lipsius, (8) quis metus satis validus? Nam externum illum, qui a poenis aut morte est, multi contempnunt: et desperatio, impetus, aut iracundia eo ducunt." Ad beatitudinem igitur Civitatis Religionem esse necessariam inde intelligitur, quod sine ea nulla fides, nulla justitia, nulla virtus sit, sed fraus, licentia, protervitas, uno verbo confusio hominum et rerum. Et quoniam inter omnes Religiones ea quam profitemur puritate ac sanctitate longissime excellit, eaque Reipublicae et Imperii Civilis rationibus omni ex parte respondet; merito etiam a Principibus Ecclesia Christiana, cujus jura et officia hic summam recoluntur, tutelam et praesidium expectat. Verissimum namque est quod multi animadverterunt, et Historia nostri temporis novis argumentis comprobatur, repudiata Religione Christi parum abesse quin omnis universe adversus Deum Religio abjiciatur. Quem vero Superiorem agnoscent in hoc mundo, qui Supremum illum coeli ac terrarum moderatorem non agnoscunt aut non reverentur? His si addamus divinum illud de Ecclesia nostra effatum: et *portae inferi non praevallebunt adversus eam*: non erit cur contumeliarum aculeos et sophismata, quibus jus nostrum quotidie impeti solet, pertimescamus.

Objicient iterum corruptelas in jure Canonico introductas ab Isidoro peccatore, et in Corpore juris repetitas. Objicient Decretales, quibus nonnulli inter summos Pontifices non solum in universam Ecclesiam, sed in ipsos Im-

(4) CONF. FRANCISCI FLORENTIS Orat. de recta juris Can. discendi ratione *T. 1. Opp. JUST. HEN. BOEHMERUS* in Diss. de necessitate et utilitate studii Historiae Ecclesiasticae in Juris Eccl. prudentia, JO. ERNESTUS FLOERCKE in *Praenot. Jur. Eccl. §. XVI.* JO. SALOMO BRUNQUELLIUS in Diss. de utilitate ex Historia et Antiquit. in Jurisprud. Eccl. studio capienda, et FLEURY *Discours II. §. XVII.*

(5) Ex. gr. Tractatus de Privilegiis, de Interpretatione, de Rescriptis, de modo procedendi in judiciis Civilibus, de Probationibus etc. nonne potius ad jus Civile quam Canonicum spectant? Ea quae Sacramenta respiciunt in Theolog. Dogm. et Pastor. traduntur. De differentiis vero inter jus, obligationem, et officium, necnon de ipsorum indole, natura, divisionibus, etc. nonne in Theologia morali deceptatur? Patet tandem per se, in jure Poenali modos procedendi in judiciis Criminalibus esse exponendos.

(6) DE LEGIBUS.

(7) Psalm. CXXXVI.

(8) de Religione Cap. I. Cf. MABLY de la Legislation Liv. IV. Cap. II et III et WARBURTON de divina Moysis missione.

peratores et Reges dominationem absolutam saeculis elapsis sibi vindicabant. Verum etiam nobis putida haec sunt, et a conditoribus semper explosa, utpote perquam aliena a sanctissima illa priorum saeculorum disciplina, quam instaurare Ecclesia semper, et nuper Tridentini Patres, quantum tempora sinebant, adlaborarunt. Juvat in haec rem verba Car. Ferd. Hommelii (9) vel inter ipsos Protestantes clarissimi referre. „Plerique in hunc errorem incidunt ut se praeclare egisse putent, si jus Canonicum, cujus sapientiam nequidem pervident, et ipsum Pontificem dicerent insipidis proscindant. Nempe illi saepe naevos ubi nulli sunt, videre, aut machinas fraudesque Pontificum invenisse gloriantur, immo si forte quaedam invenerint praeter modum exaggerant, nec tamen erudite satis, unde non solum Romanis, verum etiam doctis Protestantibus se derisui praebent, propriamque non raro produnt inscitiam dum insectantur Pontificem.” Quid interim salubrius praestantiusque excogitari potest in animi dotibus describendis, quas nostri Canones requirunt in iis, qui in album Ecclesiasticorum Antistitem, quique ceterorum magistri et pastores sunt consecrandi? quid in clericorum muneribus, virtute et dignitate enarrandis? Ecquaenam de eorum honestate, cultu, et doctrina retinenda, luxu, comessationibus, choreis, aleis fugiendis; quaenam de caritatis vinculo, quo primi inter se sacerdotes copulentur oportet, et ne quis inter eos, jus sibi ab Apostolis non traditum arrogans, ceteris dominari conetur; quaenam de recto reddituum Ecclesiasticorum usu et administratione, de cura pauperum, et caritatis officiis praecepta nostri Canones omiserunt? de Conciliorum vero frequentia ut fides et mores dirigantur, nascentes resecentur labe, vitia succrescentia rescindantur, de spiritualibus demum poenis, quibus sacrarum legum contemptores sunt coercendi, quot saluberrima ex illis decreta fluxerunt! Respublica vero si cives habet tranquillos, probos et obediens nonne magna ex parte id debet Ecclesiae? tales enim efficit Christiana religio quae, quin de juribus majestatis aliquid deroget, aut diminutionem inferat, animos hominum excolendo, legalitatem quoque actionum externarum promovet, quamlibet legum civilium violationem ut peccatum condemnat, sedulam praecipit unicuique officiorum status observationem; subjectionem denique *potestatibus sublimioribus* debitam, utpote a Deo ipso ordinatis inculcat. (10)

Quare ad hoc jus cognoscendum alacri animo, adolescentes optimi, accedite, nostrasque synopticas tabulas in eo excolendo tanquam filum Ariadneum adhibete. Si aliquam ex iis utilitatem perceperitis, ut confido, ad his similes in jure Poenali et Civili concinandas manum admovebo. Interim cavendum (vos enim iisdem verbis nunc alloquar, quibus consultissimus Gravina suos juris Civilis auditores olim fuerat allocutus (11)) „cavendum ne leges quas addiscitis sive Caesareas sive Canonicas animo impuro contrectetis, vestroque vitio sensus earum corrumpatis; atque adnitendum ut interiorum identidem excolatis legem expromentes ex vobis atque afferentes ad haec studia honestatem, caritatem et fidem, quibus discipulorum virtutibus nihilominus quam praceptorum vocibus leges illuminantur. Vertit enim eas quisque in proprias affectiones, tribuens illis animum suum,

(9) EPITOME SACRI JURIS.

(10) *Ad Romanos Cap. XIII.* RECHBERG. *Enchir. T. I.* §. CCXLIV. XENOPHON ipse *Cyr. Inst. Lib. VIII. cap. I.* agnoscit Principem vehementius a subditis diligi, quo magis isti Deum metuunt. Cf. etiam STORCK „*Cours d'Econ. polit.*” P. II. *Theor. de la Civilisat. T. V. Ch. 5. Petersb. 1815.*

(11) *Orat. de Canone Interiori.*

pravus animus pravas etiam opiniones ex invitis utcumque legibus protrahat, quas tueatur argutiis Dialecticorum. Unde non mirum si non modo judicia, sed et mores hominum opinionibus regantur a sententia legum et Canonum alienissimis. Quamobrem ei, mea sententia, Deus meus fuit maxime propitius, qui parum inter Sophistas nostros habeatur acutus. Is enim facultate carens tuendorum errorum, armisque falsitatis exutus minime noverit vitium cum virtute componere, neque audebit integra fronte dolum, ultionem, rapinas, injurias, usuras, et nefarium quaecumque scelus legum auctoritate propagare. Unde communi sensu ductus humanitatis, jura sive humana sive divina in partem accipit candidiorem, tantoque amplius in cognitione veritatis, et boni et aequi arte profecerit, quanto minus in verborum fraudibus excelluerit."

Tandem ne quid a vobis ex iis quae juris Canonici studiosum latere non debent, desideretur, contexam hic catalogum scriptorum, qui aut interpretationibus et commentationibus, aut historia et antiquitatibus, aut Institutionibus et operibus ordine concinno et systematico editis famam apud nostros adepti sunt. Addam ad finem Titulum de regulis juris (12) assidua nec poenitenda unquam opera ab iis praesertim qui in foro versantur relegendum et memoria retinendum, utpote in quo generalium sententiarum ope plures Canones hac illac in Corpore juris dispersos, et de variis rebus eandem rationem habentibus agentes, quodam verborum compendio breviter attinguntur. (13) Circa quarum regularum usum nunquam obliviscendum ex iis jus non nasci, sed potius ex jure tanquam ex materia praeeistente regulas confici. Hinc non temere ad quosvis casus eae sunt applicandae, ut passim a rabulis fieri videmus, sed potius attendendum ad jus e quo confectae fuere. (14)

De virtutibus et vitiis scriptorum commemorandorum judicium criticum potius quam annorum, editionum, et formarum omnis generis notitiam, in scholis proferam. „Etenim, ut recte Hommelius, (15) hanc scientiam, si cetera desint, vitiosa nuce non emerim. Contenta librorum tenere, eorumque usum et praestantiam seire debemus, neque in hac ipsa re nimium temporis collocare. Si quis enim re vel optima abutatur nullo modo probo, neque tenet is auream et toties laudatam ab Aristotele mediocritatem. Unde parcius laudandas puto edaces illas sine ingenio, at humano tamen capite natas, bipedesque tineas, quae adeo se immergunt litteraturae, ut necessaria negligant, et praeter titulos librorum nihil omnino sciant."

Valete vos interim, et studium erga me vestrum vestra cupiditate discendi atque assiduitate laboris in diem adprobate.

Vilnae ipsis kal: Septembr. an. MDCCCXIX.

Auctor.

(12) Qui est ultimus in VI° Decretal.

(13) V. XAV. GMEINER *T. II. Proleg. Instit. I. E. Cap. 1. §. XXXIV.*

(14) Sapienter R. I. POTHIER in PANDECTIS JUSTINIAN. *ad tit. ult. lib. L.* „La regle pour peu qu'elle soit mal appliquée en quelque chose, devient inutile et ne décide rien."

(15) In Literatura Juris *Proleg. §. 7.*

SCRIPTORES CELEBRIORES

INTERPRETATIONUM ET COMMENTARIORUM.

- VETERES ET ARTIS CRITICAE PRAESIDIUM
DESTITUTI.
- GLOSSATORES sic dicti.
- INNOCENTIUS IV. Comment: in V. libr.
Decretal:
- HENRIC. DE SEGUSIO, vulgo HOSTIENSIS.
Lectura et Summa Jur. C.
- GUILLIELMUS DURANTES, vulgo SPECULA-
TOR. Speculum Juris.
- JOANNES ANDREAE Novellae seu Com-
ment: in Decret.
- PETRUS ANCHARANUS. Comm. in Decret.
- FRANC. ZABARELLA Card. Responsa et
Comment.
- NICOL. TUDISCUS, vulgo PANORMITANUS
Comm. in Decretal.
- JOANNES A TURRECREMATA Interpr. in
Gratiani Decret.
- PHILIPPUS DECIUS Comm. in Decr.
- RECENTIORES HUMANIORIBUS LITTERIS ET
ARTE CRITICA IMBUTI.
- ANTON. AUGUSTINUS de Emendat. Grati-
ani Dial. et Opera omnia.
- ANDREAS ALCIATUS Comment. in aliquot
Decret. Capita.
- FRANC. DUARENUS de Benef. et Defensio
Libert. Eccl. Gallic.

INSTITUTIONUM ET OPERUM MELIORI METHODO DISPOSITORUM.

- ANTONIUS CUCCHIUS. Institutiones Majo-
res et Minores.
- JOAN. PAUL. LANCELLOTTUS Instit. Jur.
Canon.
- ANT. AUGUSTINUS Epitome Iuris Pontif.
- HENRICUS CANISIUS Summa Jur. Can. alia,
que opera canonica.
- ANTON. CORVINUS Jus Can. per aphoris-
mos strictim explicat.
- JOANNES CABASSUTIUS Jur. Can. Theoria
et Praxis.
- FRANC. DE ROYE Inst. J. Can.
- CLAUDIUS FLEURY *Institution au Droit
Ecclesiastique.* latine verit et cum ani-
madversionibus JUSTI HENR. BOEHMERI
edidit JOAN. DAN. GRUBER.
- JAN. VINCENT. GRAVINA Instit. Jur. Canon.
- DOMINICUS CAVALLARIUS Comment. de
Jure Can.
- EJUSDEM Instit. Jur. Can. quibus vetus et
nova Eccl. disciplina enarratur, cum notis.
- JOAN. DEVOTI Inst. Jur. Can.
- ANT. SCHMIDT Inst. Jur. Eccl. et Thesaur.
J. Eccl.
- G. CHR. NELLER Principia Juris publici
Eccl.
- JOAN. CASP. BARTHEL Opusc: jurid. var. arg.

HISTORIAE ET ANTIQUITATUM.

- LUDOVICUS THOMASSINUS de Vet. et no-
va Eccl. disciplina.
- EJUSDEM OPERIS EPITOME seu Thomassi-
nus abbreviatus cura Bened. OBER-
HAUSER.
- LUD. ELL. DU PIN de antiqua Eccl. dis-
ciplina dissertationes historicae.
- MAMACHIUS Origines Eccl.
- JOSEPH BINGHAM de Originibus sive an-
tiquitatibus Eccl. e lingua Anglicana in
latinam transtulit IO. HEN. GRISEHOVIUS.
- PETRUS DE MARCA de Veter. Can. Col-
lection. et de Concordia Sacerd. et
Imperii Dissertationes.
- GERHAR. VAN MASTRICHT Hist. Jur. Eccl.
- JOAN. STRAUCHIUS Exercitat. Can. de
Origine, Libris necnon auctoritate
Jur. Can.
- CASP. ZIEGLERUS de Ortu et progressu
Jur. Can.
- ZEG. BERN. VAN ESPEN Tractatus histo-
rico-canonice scholia in omnes Cano-
nes Conciliorum exhibens.
- GEORG. HENR. AYRER de Collect. Jur.
Can. tum Vet. tum recentior. in Opusc.
T. I.
- ANTON. ARRIGHIUS in Acroasibus qua-
tuor de Jure Pontif.

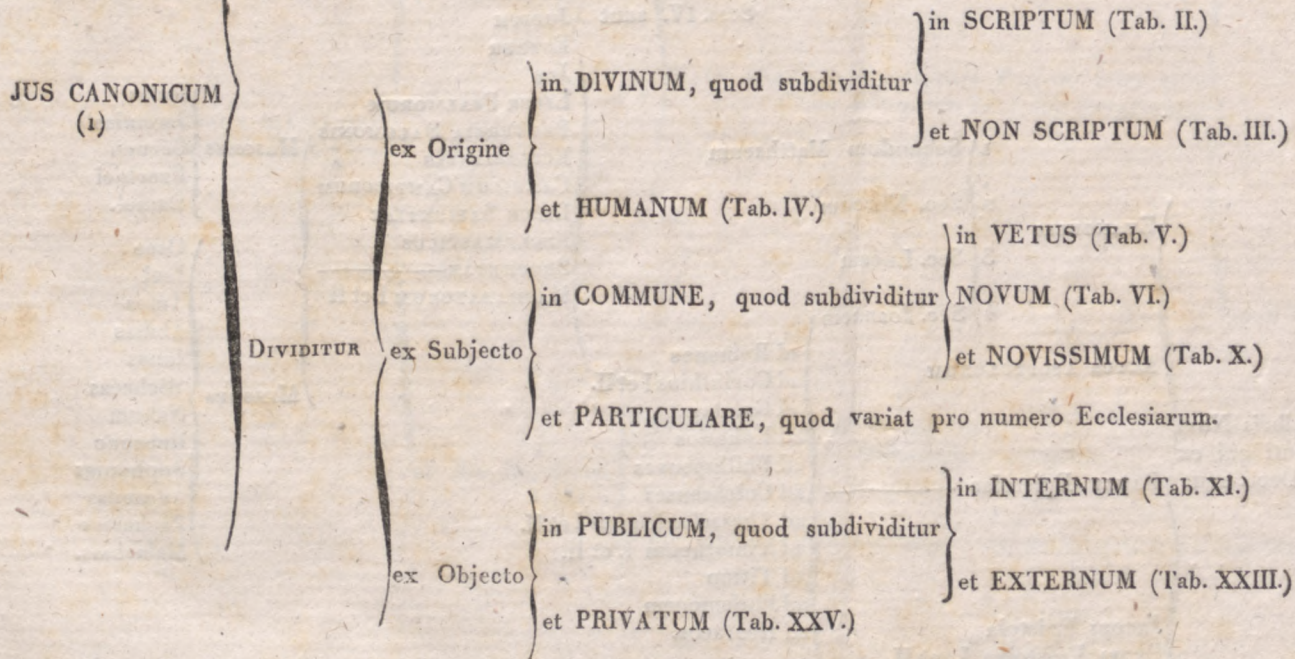
- JAC. BENIGN. BOSSUET Defensio Decl. Cler. Gall. et de Potestate Ecclesiastica Opus posthumum.
- JAC. CUJACIUS Recitationes solennes ad libr. Decr. Gregorii IX.
- BOETIUS EPO de Jurē SACRO.
- JANUS A COSTA Summaria et Comm. in Decr. Gregor.
- FRANC. FLORENS Op. omd.
- ANT. DADINUS ALTESERRA Comm. in Decret.
- INNOCENT. CIRONIUS Opera in Jus Can.
- PROSP. FAGNANUS Comm. in V. Lib. Decr.
- EM. GONZALEZ TELLEZ Comm. in V. libr. Decr.
- UBALDUS GIRALDI Expositio Jur. Pontif. juxta recent. Eccl. discipl.
- AUGUSTINUS BARBOSA Jus Eccl. un. Lib. III.
- EJUSDEM Tractatus var. Collectanea Doctorum in Jus Can. et Collectan. in Conc. Trid.
- PAUL. LAYMANN Comm. in Lib: Decret.
- HENR. PIRRING Comm. in Decr.
- LUD: ENGEL Collegium univ. jur. canon.
- PLAC. BOECKHN Comm. in Jus Can. Un.
- ANACL. REIFFENSTUEL Jus. Can. Un. juxta tit. Decr. Greg. IX.
- BENED. OBERHAUSER Praelect. Can. juxta titulos Decret.
- FRANC. SCHMALZGRUBER Lucubrat. in V. Lib. Decr.
- VIT. PICHLER Candidatus Jurispr. sacr. seu Jus Can. secundum tit. Decret.
- EJUSDEM Candidatus abbreviatus et Jus Canon. practice explicatum.
- GREGOR. ZALLWEIN Principia Jur. Eccl.
- PAUL. JOS. RIEGGER Inst. Jurisprud. Eccl.
- STEPHANUS RAUTTENSTRAUCHIUS Proleg. univ. Jur. Eccl. et Institutiones.
- MAUR. SCHENKL Instit. Jur. Eccl.
- JOS. J. NEPOM. PEHEM Praelect. in Jus Eccl. Un.
- XAV. GMEINER Inst. Juris Eccl.
- GEORG. RECHBERGER Euchiridion Jur. Eccl.
- JOS. ANT. SAUTER Fundamenta Jur. Eccl.
- L. K. SCHMIDT Principia Jurisprud. Eccl. Pontif. cura J. CH. WOLTAR.
- JOS. VAL. EYBEL Introd. in Jus Eccl. cathol. et collect. selectior. Lucubration.
- JOAN. PETRUS GIBERT Corpus Juris Can. per regulas naturali ordine digestas ex eod. jur. et Conc. et Patrib. atque aliunde desumptas expositi.
- FR. XAV. ZECH de Jure Rer. Eccl. et de Judic. Eccl.
- ZEGER. BERN. VAN ESPEN Jus Eccl. universum.
- EPITOME hujus Operis edidit OBERHAUSER.
- GEORG. SIGISM. LAKICS Instit. Jur. Eccl.
- EJUSDEM Juris Publici Eccl. pars generalis.
- CAR. SEBAST. BERARDUS Comm. in Jus Eccl. Un.
- JO. DOUJAT Praenot. Canon. Libri quinque ex recens. LUDOVICI SCHOTT.
- EJUSDEM Histoire du Droit Canon.
- GREGOR. ZALLWEIN. de Collect. Jur. Eccl. ant. et novi.
- IGN. MULZER Historia legum positivarum Eccl.
- P. JOS. RIEGGER Syntagma Dissertat. Eccl.
- FRANC. XAV. ZECH Praecognita Jur. Can.
- JOS. ANT. de RIEGGER Bibliotheca Jur. Can.
- GEORG. SIGISM. LAKICS Praecogn. Jur. Eccl. Un.

O I O

T A B U L A I.

DEFINITUR „Systema Legum Ecclesiasticarum, quibus tum Ecclesiae, tum ejusdem membrorum jura et officia quoad exteriorem negotiorum ordinem et forum externum determinantur.”

(1) De Juris Canonici praestantia, necessitate et utilitate consulantur DOUIAT *Praenot. Canon.* Lib. 1. cap. 3. et cap. 4. §. 11. nec non GOUJET §. 13. *Discours sur le Renouvellement des Etudes Ecclesiastiques depuis le quatorzieme siecle* apud FLEURY *Discours sur l'Histoire Ecclesiastique.*

2

T A B U L A . II.

JUS CANONICUM
DIVINUM SCRIPTUM
CONTINETUR
(1)

QUODAMMODO in Veteris Testamenti Libris qui ex Decreto Conc. Trid.
Sess. IV. sunt

OMNIMODE Libris Novi
Testamenti qui ex
eodem Decr. sunt

- EVANGELIA
- 1) Secundum Matthaeum
  - 2) Sec. Marcum
  - 3) Sec. Lucam
  - 4) Sec. Joannem

ACTUS APOSTOLORUM

PAULI Epistolae

JACOBI Epistola
PETRI Epistolae I. et II.
JOANNIS Epistolae I. II. et III.
JUDAE Epistola.
JOANNIS Apocalypsis.

ad Romanos
ad Corinthios I et II.
ad Galatas
ad Ephesios
ad Philippenses
ad Colossenses
ad Thessalonicenses I et II.
ad Timotheum I. et II.
ad Titum
ad Philemonem
ad Hebraeos.

PENTATEUCHUS, quo compre-
henduntur

GENESIS
EXODUS
LEVITICUS
NUMERI
DEUTERONOMIUM.

JOSUE
LIBER JUDICUM
RUTH
REGUM I. II. III. et IV.
PARALIPOMENON I. et II.
ESDRAE I. et II.
TOBIAS
JUDITH
ESTHER
JOB
LIBER PSALMORUM
PROVERBIA SALOMONIS
ECCLESIASTES
CANTICUM CANTICORUM
LIBER SAPIENTIAE
ECCLESIASTICUS
PROPHETAE
MACHABAEORUM I et II

MAJORES

Isaias
Jeremias
Baruch
Ezechiel
Daniel.

MINORES

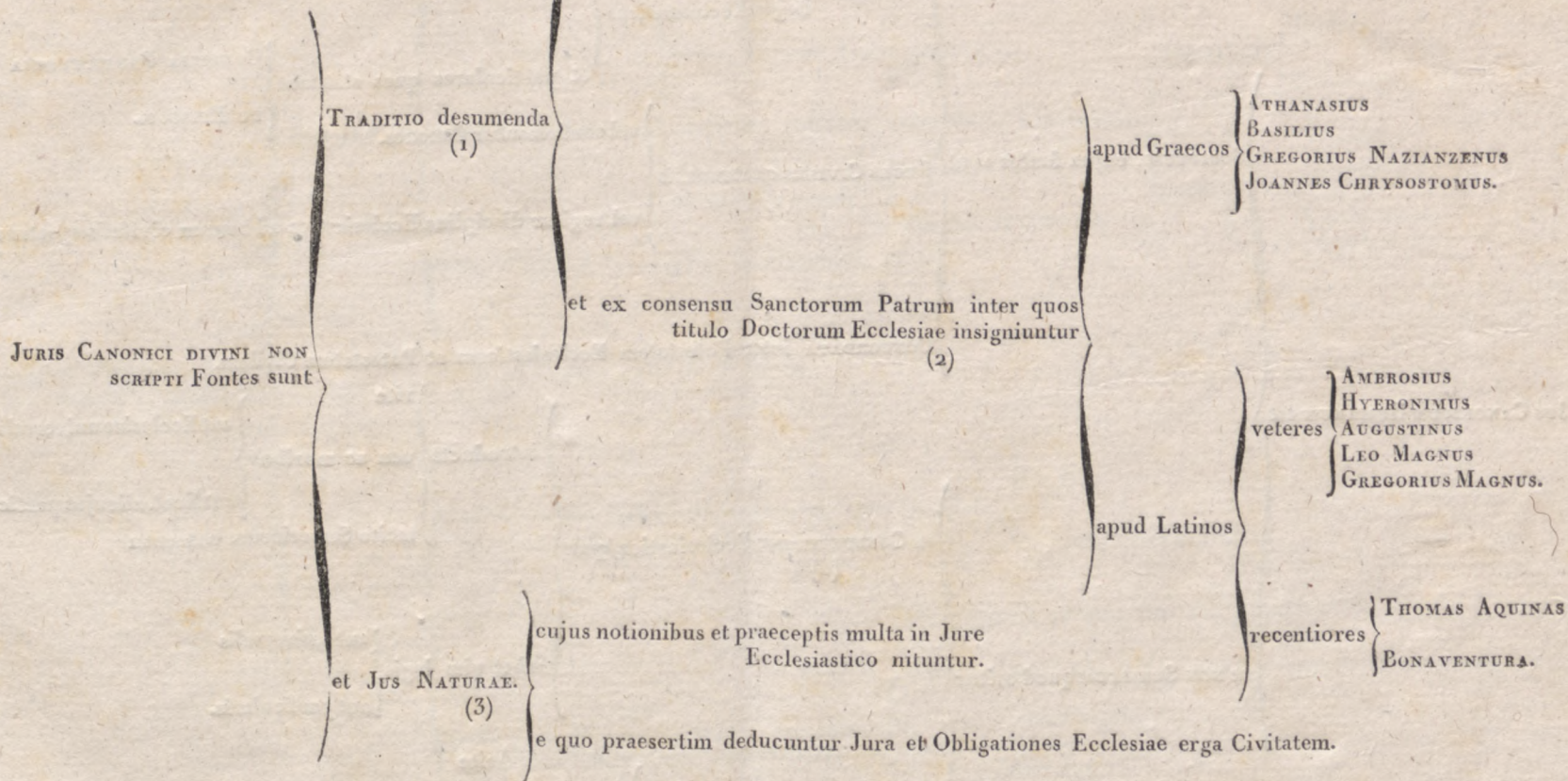
Osee
Joel
Amos
Abdias
Jonas
Michaeas
Nahum
Habacuc
Sophonias
Aggaeus
Zacharias
Malachias.

(1) De sacris Scripturis generatim praeflegendus FLEURY *Discours IX et X. sur l'histoire Ecclesiastique*. Cons. Bibliothecam Sanctam SIXTI SENENSIS, BELLARMINUM *de Verbo Dei et de Scriptoribus Ecclesiasticis* et MELCHIOR. CANI *Loca Theologica. De interpretatione et versione authentica Sacr. Script. V. Decr. Conc. Trid. de Editione et Usu SS. Libr. et NAT. ALEX. Saec. XVI. Diss. 12.*

T A B U L A III.

ex continua praxi Ecclesiae, quae in Historia Ecclesiastica invenitur.

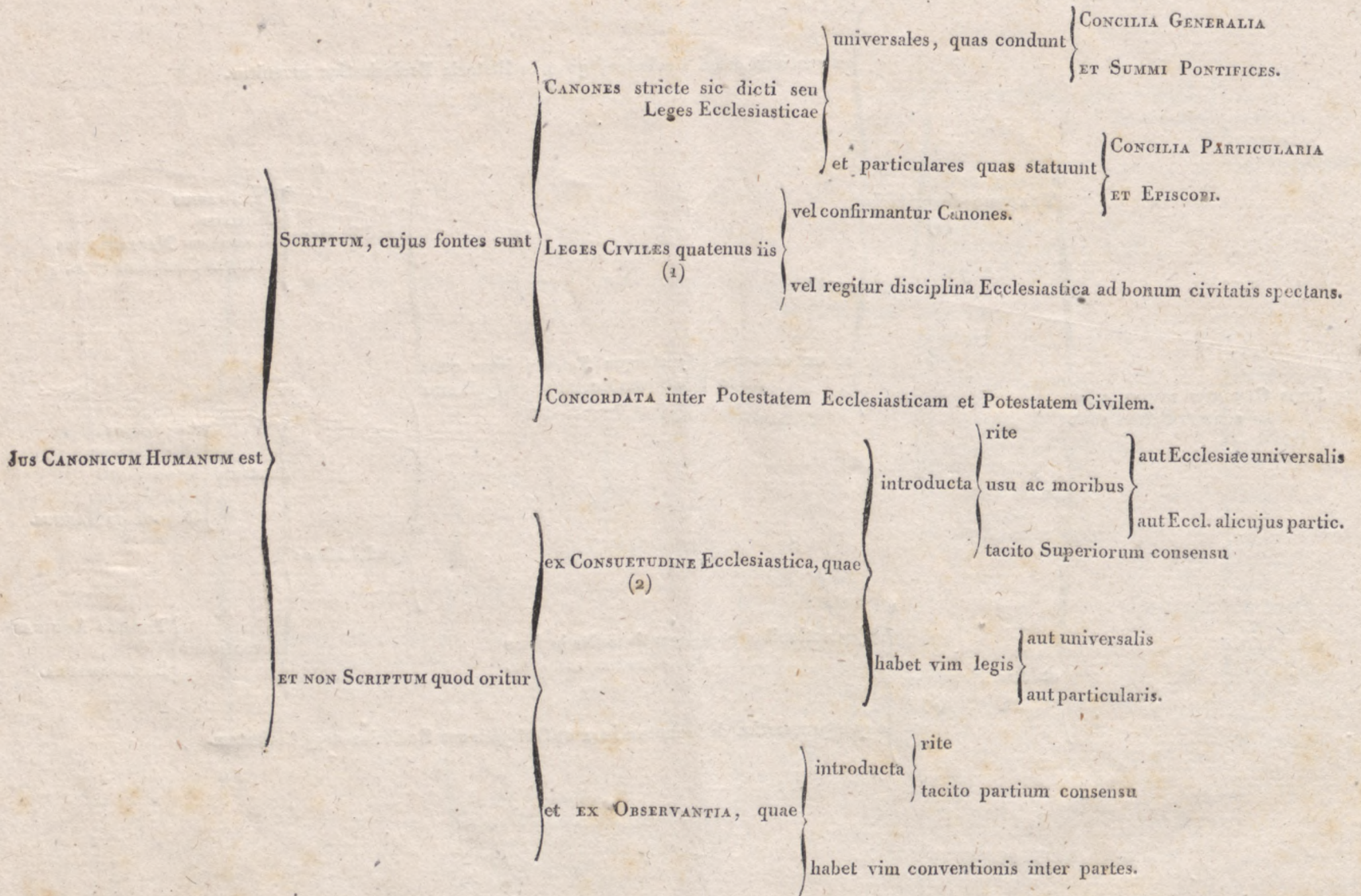
(1) Existentiam et veritatem Traditionis firmissimis argumentis ostendunt Theologi. Conf. MURATORI *de Ingen. Moderat. Lib. I. cap. 11. et Lib. III. cap. 16.* Exempla suppeditat DOUJAT Lib. I. Cap. IV. §. 12. Op. cit.

(2) V. BOSSUET *Defense de la Tradition et des SS. Peres.* FLEURY *Dis. II. §. 15. et 16.* De operibus SS. Patrum, eorumque Editionibus agitur in PATROLOGIA. *De Patrum usu et auctoritate* CONS. VINCENTIVS LIRINENSIS in *Commonit.* et Auctor *Opusculi de Methodo optima legendorum Ecclesiae Patrum.* Aug. Vindelic. an. 1766.

(3) Conf. JH. DE MARTINI *Positiones de Lege Naturali* Vienna 1772. et *Positiones de Jure Civitatis* ibid. 1775. et REYBERGER *Instit. Ethicae Christ.* Isag. Cap. III. §. 14.

T A B U L A I V.

(1) Plurimae hujusmodi leges extant apud veteres in Codicibus THEODOSIANO et JUSTINIANO, et in NOVELLIS JUSTINIANI, et apud recentiores praesertim in JURE ECCLESIASTICO AUSTRIACO.

(2) De Consuetudine passim agunt Interpretes Juris Civ. et Can. Cons. CAVALLARI Inst. Jur. Can. Proleg. Cap. 2. § 11. et Tit. IV. Lib. I. apud GREGORIUM.

T A B U L A V.

		CANONIBUS VULGO APOSTOLORUM, quorum (1)	auctor et aetas incerta. auctoritas magna.
JUS CANON. COMMUNE VETUS continetur praecipue	apud Graecos	CODICE CANONUM, qui	editus tempore Theodosii Magni, conflatus primum Canonibus Conciliorum auctus fuit deinde (2) canon. concilior. poster. et Placitis SS. Patrum.
		NOMO-CANONE JOANNIS SCHOLASTICI Soec. VI. (3)	generalium } Nicaeni, Constantinopolitani, particularium } Ancirani Neocaesariensis Gangrensis Anthiocheni Laodiceni,
		NOMO-CANONE PHOTII Soec. IX. (4)	
	apud Latinos	CODICE PRISCO LATINO GRAECORUM CANONUM, cujus	auctor et aetas incerta (5)
CODICE A DYONISIO EXIGUO concinnato initio Soec. VI., quo comprehenduntur (6)		Quinquaginta priores Canones Apostolorum, Canones extantes in p. ^o Graecorum Codice nondum aucto, Canones } Chalcedonenses Sardicenses Africani,	
		Epistolae Decretales Summorum Pontificum } a Siricio ad Anastasium II.	

(1) DOUJAT *Op. cit. Lib. III. Cap. 2.* (2) VOELLI ET HENRICI JUSTELLI *Bibliotheca Jur. Can. Veter. T. I. et II. Parisiis 1661 et DOUJAT Cap. III. et sequent. necnon Pandectae Canonum Graecae et Latinae editae Oxonii an. 1672 a GUILIELMO BEVEREGIO.* (3) *V. cit. Biblioth. Jur. C. V.*
 (4) DOUJAT *l. c. et FABRICIUS in Bibl. Graeca Lib. VI. Opus JOANNIS SCHOLASTICI et PHOTII JOANNES ZONARAS, ALEXIUS ARISTENUS et THEODORUS BALSAMON Canonistae Graecorum celeberrimi commentariis suis illustrarunt.* (5) VAN ESPEN. *Diss. de princ. Cod. Eccl. Roman.* (6) *Bibl. cit. et V. ESPEN Diss. de Cod. Dyonis. Ex. ceterasque ejusdem Auctoris Diss. et Comment. in veteres Canones in JURE ECCLESIASTICO UNIVERSALI.*

T A B U L A VI.

apparuit initio Saeculi IX.

COLLECTIONE PSEUDO-ISIDORI,
VULGO PECCATORIS, quae
(1)

invexit nova principia in discipl. Eccl. praesertim quod ad

Celebrationem Conc. prov.
Judicia Episcoporum.
Translationes eor.
et Appellationes.

JUS CANON. COMMUNE NOVUM
continetur potissimum

constat

Canonibus Orient. priscae Versionis,

Canonibus plurium Concil. posterior. Occidentalium,

Epistolis Decretalibus Summ. Pontificum, quarum multae usque
a Saec. XIV. detectae fuere

suppositivae,
adulteratae,
mutilatae.

Usus in Jure publico Eccl. fere nullus.

CORPORE sic dicto JURIS CAN. cujus

DECRETUM GRATIANI. (Tab. VII.) (3)

DECRETALES GREGORII IX. (Tab. VIII.)

PARTES sunt

SEXTUS DECRETALIU.

CLEMENTINAE.

EXTRAVAGANTES
(Tab. IX.)

JOANNIS XXII.
COMMUNES.

(1) Hanc integram MERLINUS in *Collectione Concil. edidit. Parisiis anno 1524. V. DOUTAT Lib. III. Cap. 20. et de MARCA de Concordia Sacerdotii et Imperii Lib. III.*
 (2) *Cons. FLEURY Disc. IV. sur l'Histoire Eccl.*
 (3) Omnes mediae Aetatis ante Gratianum Collectiones BALLERINII FRATRES de *Veterib. Coll. Canonum enarrant.*

7
T A B U L A VII.

Perfecit anno 1151.

Inscripsit CONCORDIAM DISCORDANTIUM CANONUM.

Confecit et distribuit exemplo

REGINONIS
BURCHARDI
IVONIS (2)

Replevit praecipue

Decretis } Conciliorum
          } et Pontificum,
Sententiis } Patrum
              } Aliorumque Auctorum Ecclesiasticorum.
Constitutionibus Principum nonnullis.

PRIMA continet Distinctiones 101 et versatur circa

ORIGINEM
AUCTORITATEM
ET SPECIES JURIS.
CLERICORUMQUE } Species
                          } Dignitates
                          } Promotiones
                          } Officia.

SECUNDA continet 36 Causas. Agitur

in XXXIa. de POENITENTIA
in ceteris de JUDICIIS ECCLESIASTICIS.

TERTIA dividitur in V. Distinctiones et exhibet Tractatum
de CONSECRATIONE, in quo agitur de

Consecratione Eccl.
Celebr. Missarum
Sacram. Euchar.
Festivitatum
Sacram. Baptismi
Confirmatione
Jejunio.

DECRETUM SEU COLLECTIONEM
SUAM GRATIANUS
(1)

Divisit IN TRES PARTES, quarum

Infecit multis erroribus, quos correxerunt deinde

ANTONIUS CONTIUS ET ANT. DEMOCHARES (3)

CORRECTORES ROMANI sub

Pio IV.
Pio V.
GREG. XIII. qui Corpus Jur. Can. correct.
edidit an. 1580.

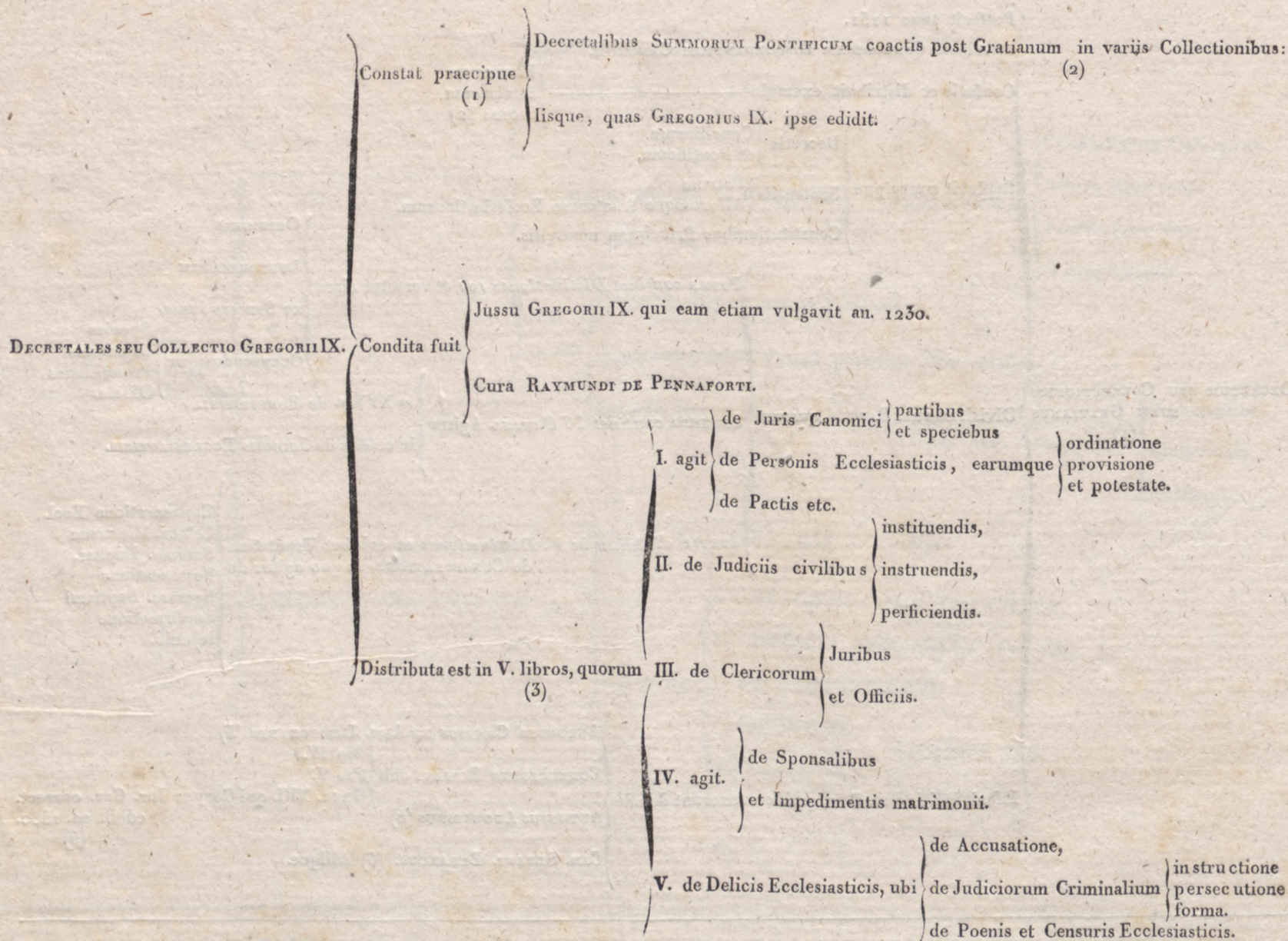
ANTONIUS AUGUSTINUS (4)

CAR. SEBAST. BERARDUS. (6) Aliique.

(1) Cons. VAN. ESPEN *Op. cit.* PAULI JOSEPHI RIEGGERI *Diss. de Gratiani Decreto Vindob. 1760. in ANT. SCHMIDTII Thes. Jur. Eccl. et DOUJAT Lib. IV. Op. cit.*
 (2) *De Reginone, Burchardo, Ivone* cons. VAN ESPEN *Op. cit.* (3) *cit. Diss. JOS. RIEGGERI.* (4) *De Emendatione Gratiani Libri duo*, quos edidit nitidissime Parisiis JOANNES GARNIER an 1760 (5) Inter Editiones perfectiores Corporis Jur. Can. eminent duae, quarum prima est fratrum PETRI ET FRANCISCI PITHOORUM A CLAUDIO PELLETERIO Parisiis 1687. in lucem data, altera est JUSTI HENNING. BOEHMERI eaque Halae 1747. prodit. (6) *Gratiani Canones genuini ab apocryphis discreti Vol. IV. Taur. an. 1762.*

T A B U L A VIII.

(1) Causas cur tot Decretales latae fuerint exponit PETRUS DE MARCA *de. C.S. et Imp. Lib. III. Cap. 6.* (2) Vid. GEORG. SIGISM. LAKICS *Praecognita Jur. Eccl. Cap. III. § 66. 67.* (3) DOUJAT *Op. cit. Lib. IV. Cap. 19. et sequ.*

T A B U L A IX.

COLLECTIO SUB NOMINE SEXTI DECRETALIIUM

Addita quasi Sextus V. Libris Decretalium Gregorii IX.
 Edita a Bonifacio VIII. anno 1298.
 Referta potissimum } Decretalibus Pontificum } a Gregorio IX.
 } ad Bonifacium VIII.
 } Canonibus duorum Conciliorum Generalium Lugdunensium.
 Disponitur et dividitur eodem ordine, eodemque librorum numero, quo Sextus Decretalium.

COLLECTIO SUB NOMINE CLEMENTINARUM

Vulgata ab Joanne XXII. anno 1317.
 Contexta } Decretalibus Clementis V.
 } Canonibus Concilii Generalis Viennensis.
 Ordinatur et dividitur ut supra.

COLLECTIO SUB NOMINE EXTRAVAGANTIUM

JOANNIS XXII. continet hujus Pontificis Decretales, XIV. Tit. distributas.
 (1)
 COMMUNIUM } Conflata circa finem Soec. XV. e Decretalibus XXV. Pontificum successorum Joannis XXII.
 } Dividitur sicuti praecedentes.

(1) De omnibus hisce Collectionibus conferatur *DOUAT. Prae not Canon. Lib. IV. Cap. XXI. et. seq.*

T A B U L A X.

<p>Jus Can. Commune Novissimum</p>	<p>Continetur praesertim</p>	<p>DECRETIS CONCILIORUM GENERALIUM</p>	<p>CONSTANTIENSIS (1)</p>	<p>BASILEENSIS saltem usque ad Sess. XXV. (2)</p>	<p>TRIDENTINI quod (3)</p>	<p>indictum a Paulo III. ad cohibendos motus excitatos in Ecclesia a M. Luthero, coeptum Tridenti anno 1545.</p>	<p>continuatum sub Julio III.</p>	<p>absolutum sub Pio IV. an. 1563.</p>	<p>constat Session. XXV. continentibus</p>	<p>Decreta de fide</p>	<p>Canon. de disciplina.</p>		
												<p>CONSTITUTIONIBUS PONTIFICUM recentiorum, quarum sub nomine BULLARII plures extant Collectiones. (4)</p>	
													<p>Distinguitur a novo ob susceptam emendationem abusuum, qui irrepserant in Disciplina Ecclesiastica.</p>

(1) Acta hujus Concilii videnda apud HARDUINVM *Concil. T. VIII.* et MANSI *Supplem. Concil. T. III.* Ejusdem celeberrimi Conventus Historia legenda apud Edm. RICHER in *Hist. Conc. Gen. Lib. II. cap. 3.* J. LENFANT in *Op.* gallice edito „HISTOIRE DU CONCILE DE CONSTANCE” et DU CHASTENET *nouvelle histoire du Conc. de Constance.* nec non apud NATALEM ALEXANDRUM *Soec. XV. Diss. III.* (2) LENFANT *Histoire du Concile de Bale.* (3) Primaria et authentica hujus Concilii Editio prodit Romae cura PAULI MANUTHII an. 1564. Historiam scripsit CARD. SPORTIA PALLAVICINI. Nec omittenda ea quam PAULUS SARPI latens sub nomine PETRI SUAVIS vulgavit. Cons. etiam NAT. ALEX. *Soec. XVI. Diss. 12.* (4) Novissima et Completissima collectio sub nomine BULLARII MAGNI *constans XIX. Tomis prodit Luxemburgii 1739—58.* V. PAULI JOSEPHI RIEGGERI *Instit. Jurispr. Eccl. necnon LAKICS Praecogn. Jur. Eccl. Sect. II. Cap. 4.* Adde *Bullarium Benedicti XIV. Romae 1754—58.*

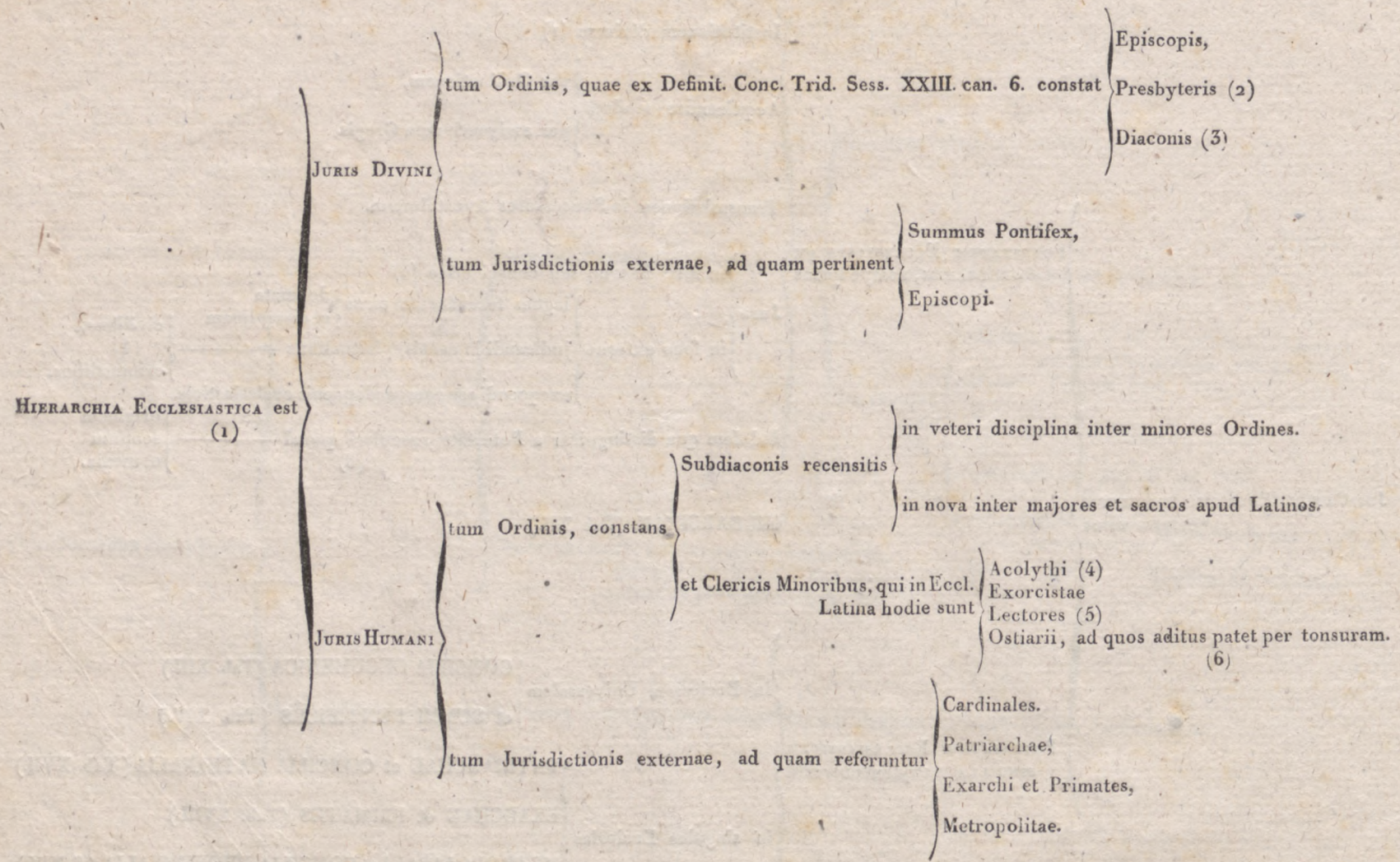
T A B U L A XI.

	Institutionem divinam (1)			
	Acquirendae modum	per Ordinationem, per assignationem Gregis.		
	Transmissionem in Successores Apostolorum.			
JUS CANON. PUBLICUM INTERNUM versatur circa	POTESTATEM ECCLESIASTICAM GENERATIM, nempe ipsius	in foro interno seu conscientiae (2)		
	Jura	legum ferendarum circa (3)	dogmata et disciplinam	
		in foro externo	judicandi in causis spiritualibus	civilibus, (4) criminalibus.
			exequendi seu coercendi poenis ecclesiasticis.	
		Indolem qua distinguitur a Potestate soeulari quoad (6)	(5)	originem scopum et media.
	HIERARCHIAM (Tab. XII.)			
		in Ecclesiam Universalem	CONCILIA OECUMENICA (Tab. XIII.) et SUMMI PONTIFICES (Tab. XIV.)	
	POTESTATEM ECCLESIASTICAM SINGILLATIM, quam exercent			
		in singulas Ecclesias	PATRIARCHAE et CONCILIA NATIONALIA (Tab. XVII.) EXARCHAE et PRIMATES (Tab. XVIII.) METROPOLITANI et CONCILIA PROVINCIALIA (T. XIX.) EPISCOPI et SYNODI DIOECESANAE (Tab. XX.)	

(1) *Matth. XVI. 18. 19. Joan. XXI. 15-17. Matth. XVIII. 18. 20. Joan. XX. 21. 23.* aliaque loca quae passim adducuntur a Theol. et Canonistis. V. PLAC. FIXLMILNER de Reip. Sacrae Origine divina Ex. I. (2) Adeantur Theologi. (3) Cf. KARHEL in *Jure Publ. Univ. Sect. II. Tit. 2. et Ans. MOLITOR in Diss. de Potestate Eccl. Legislat.* (4) FIXLMIL. Ex. II. Sect. IV. § 44. (5) Cf. DUPIN de *Antiqua Eccl. Discipl. Diss. VII. et VAN ESPEN P. III. Jur. Eccl. Tit. XI. cap. 1.* (6) V. SAM. PUFFENDORF. de *Concord. Polit. cum Rel. Chr. JOAN. FR. BUDDEI Diss. de Concordia Rel. Ch. statusque Civilis, AUCTOR Tract. de Potestate Eccl. et Temp. et P. de MARCA de C. S. et J. Lib. II. Cap. 1.*

T A B U L A XII.

(1) V. PETAV. *Lib. I. de Eccl. Hierar.* MORINUS *de Sacris Ordinat.* P. III. Exerc. III. NATAL. ALEXAND. *in Hist. Eccl. Saec. IV. Diss. 44.* LAKIUS *Jur. Publ. Eccl. Sect. 1. Cap. 2.* (2) JOAN. DARTIS *Lib. de Episc. et Presb. et eor. diff.* Nec obstat HIERONYM. *in Comm. in C. 1. Ep. ad Tit. et in Ep. LXXXV. ad Evagr.* Cf. TH. BILSONUS *de perpetua Eccl. Chr. Gubernat.* JOAN. PEARSON *in Vindic. Ignat. P. II. Cap. 13.* BEVEREG. *in Cod. Can. Eccl. prim.* Lib. II. cap. XI. HANSMONDUS *Lib. de Episc. et presb.* BINGHAM *Orig. Eccl.* Lib. II. cap. I. et cap. XIX. USSERIUS *de Orig. Ep.* (3) BINGHAM *op. c.* Lib. II. cap. XX. (4) FRANC. DUAREN. *de Sac. Minister. et Ben.* Lib. 1. Cap. 14. (5) V. BARON. *ad an. 303.* BINGHAM *Lib. III. cap. 7. et seq.* (6) MORIN. *de Sacra Ordinat.* Exerc. 25.

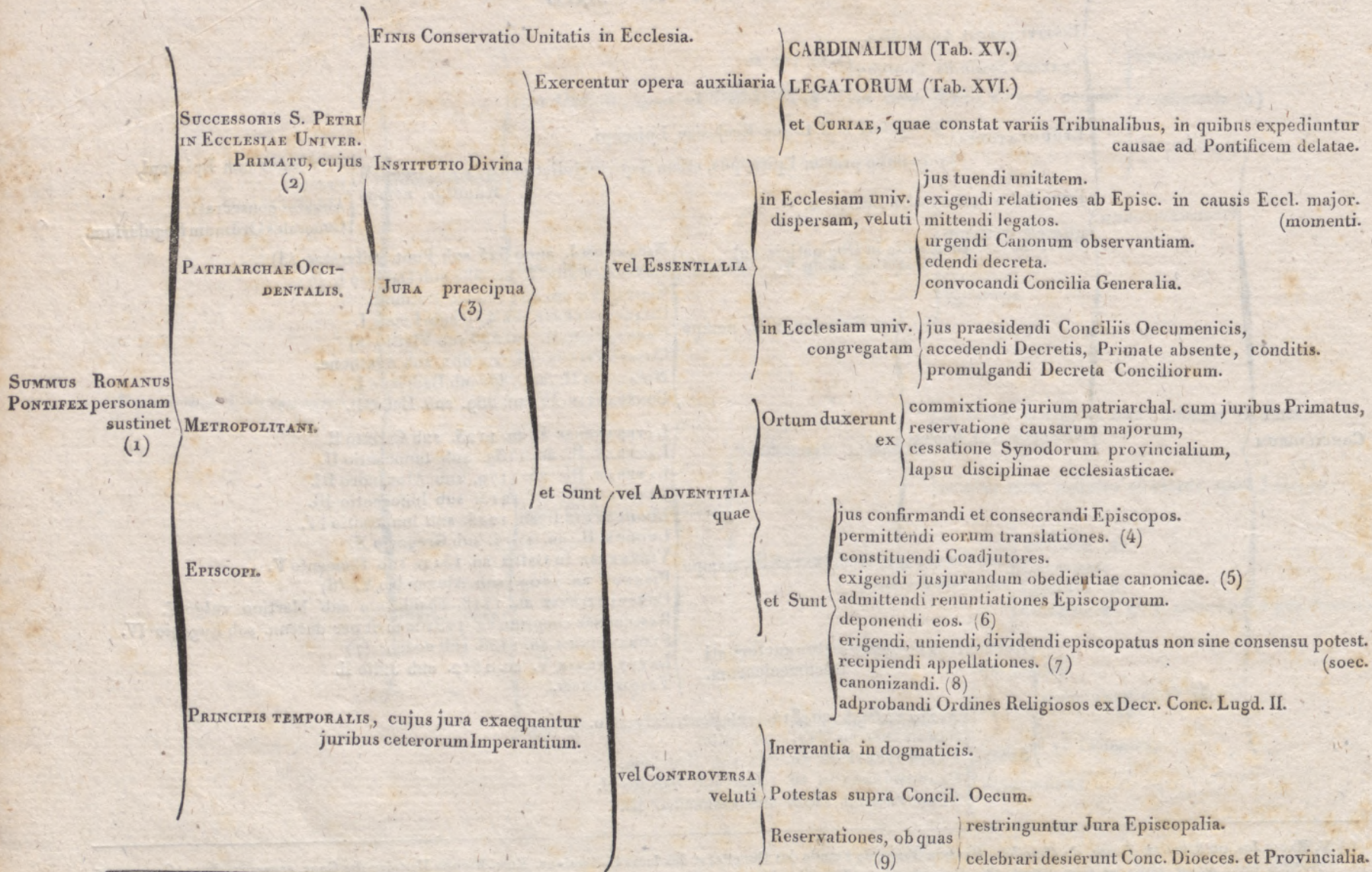
T A B U L A XIII.

	INSTITUTIO est Apostolica.		
	PRÆSES Summus Pontifex	} sive per se } sive per Legatos.	
	LEGUMLATORES	} jure veteri soli totius Ecclesiae Episcopi. } jure novo præter Episcopos, etiam ii qui jurisdictione quasi Episcopali fruuntur, nempe	{ Cardinales non Episcopi, } Praelati, } Abbates consecrati. } Generales Ordinum Regularium.
	FINIS Salus universalis Ecclesiae.		
OECUMENICORUM	PRIVILEGIUM Inerrantia in Dogmaticis (2)		{ NICAENUM I. anno 325 sub Pont. Silvestro (3) } CONSTANTINOP. I. an. 381 sub Damaso I. (4) } EPHESINUM an. 431 sub Coelestino I. } CHALCEDONENSE an. 451 sub Leone I. } CONSTANTIN. II. an. 553 sub Vigilio (5) } CONSTANTINOP. III. an. 681. sub Agathone. } NICAENUM II. an. 787. sub Hadriano I. } CONSTANTIN. IV. an. 869. sub Hadr. II.
		IN ORIENTE VIII, nempe	
CONCILIORUM (1)	NUMERUS XXI, hoc est		{ LATERANENSE I. an. 1123. sub Calixto II } LATERAN. II. an. 1139. sub Innocentio II. } LATERAN. III. an. 1179. sub Alexandro III. } LATERAN. IV. an. 1215. sub Innocentio III. } LUGDUNENSE I. an. 1245. sub Innocentio IV. } LUGDUN. II. an. 1274. sub Gregorio X. } VIENNENSE in Gallia an. 1311. sub Clemente V. } PISANUM an. 1409. sub Alexandro V. (6) } CONSTANTIENSE an. 1418. absolutum sub Martino vulgo V. } BASILEENSE coeptum an. 1431 mansit per decenn. sub Eugenio IV. } FLORENTINUM an. 1438. sub eodem (7) } LATERANENSE V. an. 1512. sub Julio II. } TRIDENTINUM.
		IN OCCIDENTE XIII, nempe	
	AUCTORITAS fere exaequatur auctoritati Oecumenicorum.		
QUASI OECUMENICORUM (8)	SERIES	{ ARELATENSE I. an. 314. sub Pont. Silvestro. } SARDICENSE an. 347. sub Julio. } FRANCOFURTENSE an. 794 sub Hadriano. } CLAROMONTANUM an. 1095. sub Urbano II. } TURONENSE an. 1163. sub Alexandro III.	

(1) V. PAULI JOS. DE RIEGGER *Exerc. de Conciliis*, SALMON *Traité de l'étude des Conciles et des leurs Collections*, EDM. RICHER *Histoire des Conc. généraux*. JOAN. CABASSUTII *Notitia Eccl. histor. Conc. et Can.* Ejusd. *Op. COMPENDIUM sub nomine brevioris Notitiae Concil.* BART. CARRANZAE, *SUMMA CONC. iterum edita a SCHRAMM.* PHIL. LABBAEI *Synopsis Hist. Conc.* HERMANT *Histoire des Conc.* FRANC. PAGI *Breviar. Gest. P. R. Conc. act. etc.* DOUJAT *Explication des lieux et des pays qui ont donné le nom aux Conc. inserta ejusdem Histoire du Dr. CAR. BEN. OBERHAUSER *Manuale select. Conc. et Can.* LUD. THOMASSINI *Diss. et Not. in Conc. gen. et par.* ZEG. BER. VAN-ESPEN *Tract. Hist. Can.* exhibens scholia in omnibus can. Conc. JOS. CATALANI *proleg. et Comm. in Conc. Oecum.* SIM. STAROVOLSCII *Ep. Conc. Primam Collectionem Conc.* JAC. MERLINUS edidit, quam aliae sequuntur sunt. Inter has memoratur praesertim CONC. COLLECTIO REGIA MAXIMA studio JOAN. HARDUINI *Paris 1715.* Novissima est SACR. CONC. NOVA ET AMPLISSIMA COLLECTIO a J. D. MANSI *Venetius 1759-92.* (2) OPSTRAET *de L. Th. Diss. IV.* (3) TH. ITTIGII *Hist. Conc. Nic.* BELLARM. *de Conc.* BARON. ad an. 325. (4) VERPOORTENII *Hist. Conc. Oec. II.* (5) CARD. NORIS *in Diss. de Syn. V.* et JOAN. GARNER. *Diss. de ead.* (6) LENFANT *Hist. du Conc. de Pise.* (7) *Historiae hujus Conc. ab auctore sub nomine SCYROPULI editae opponendae Exercit.* JOAN. ALLATI. (8) Cf. DOUJAT *Praen. Can. Lib. II. Cap. VIII.**

T A B U L A XIV.

(1) BELLARMINUS de Rom. Pont. (2) NAT. ALEXANDER Diss. IV. in Soec. 1. CYPRIANUS Lib. de Unitate Eccl. CAN. CONCIL. LATER. IV. relat. in Cap. XXIII. de Privil. Cf. quoque H. GROTIUS in annotatis ad artic. VII. Consultat. Cassandri ab AND. RIVETO editis cum animadvers. Lugd. Batav. 1649 et GODOFR. GUIL. LEIBNITIUS in Ep. VIII. ad Fabric. Opp. om. cura LUD. DUTENS Genevae 1768. Adde IRENAEUM Lib. III. adv. Haeres. cap. III. CYPR. Lib. I. Ep. 3. ad CORN. OPTAT. MILEV. Lib. II. contra Parmen. et L. VIII. C. de Summa Trin. (3) Cf. STEPH. RAUTENSTRAUCH. Institut. Jur. Eccl. T. I. Sect. 2. (4) VAN-ESPEN Jus Eccl. P. I. tit. 15. cap. 4. (5) V. ESP. l. c. cap. 2. (6) V. CONC. TRID. Sess. XXIV. cap. 5. de Reform. (7) CONC. TRID. Sess. XXIV. cap. XX. de R. DUPIN de Ant. Eccl. disc. Diss. II. (8) V. ESP. P. I. Tit. XXII. cap. 7. et Bened. XIV. Tract. de Canonizat. (9) V. ESP. l. c. tit. 14. cap. 1. et tit. 15. cap. 1. et DUPIN de ant. Eccl. disc. Diss. IV. V. VI. et VII. De Curia Rom. vid. CARD. DE LUCA in relat. Cur. R. et PEHEM Prael. in J. E. U. T. I. Cap. VIII. Sect. II.

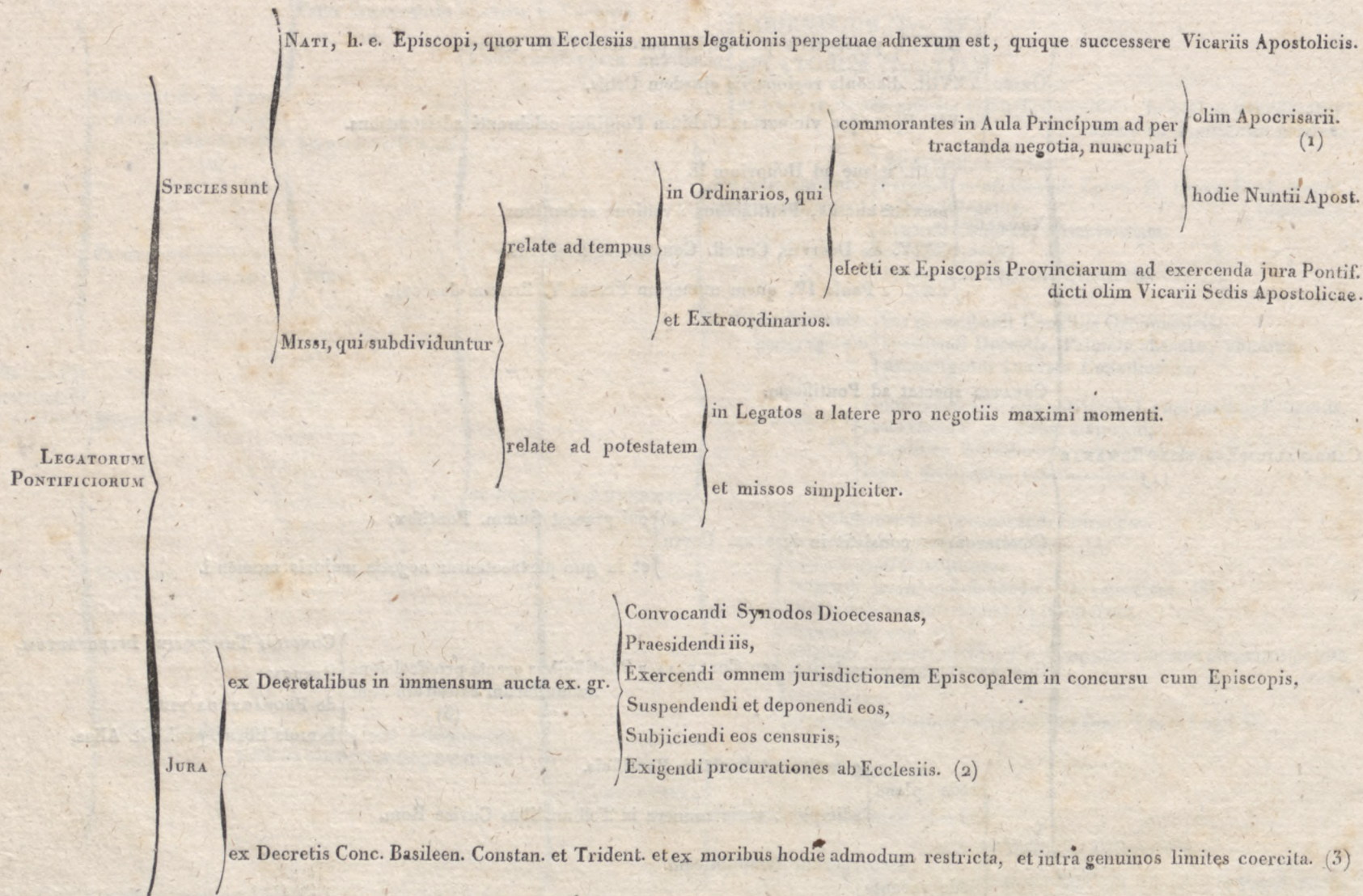
T A B U L A X V.

ORIGO	}	a XXVIII. presbyteris praepositis paroeciis Urbis Romae,
		a XVIII. diaconis regionariis ejusdem Urbis,
		a VII. Episcopis vicinarum Urbium Pontifici celebranti adsistentibus.
NUMERUS (2)	}	L III. usque ad Honorium II.
		maxime auctus, Pontificibus Avenione sedentibus.
		XXIV. ex Decretis Concil. Constan. et Basileens.
		LXX. a Paulo IV. quem numerum Sixtus V. firmum decrevit.
CREATIO spectat ad Pontificem		
CARDINALIUM ECCLESIAE ROMANAE (1)	}	CONCISTORIUM consistit in ipsorum Coetu
		<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="font-size: 2em; margin-right: 5px;">}</div> <div> <p>eni praest Summ. Pontifex,</p> <p>et in quo pertractantur negotia majoris momenti.</p> </div> </div>
	}	CONGREGATIONES praecipuae, seu COLLEGIA a Pontificibus erecta pro decisione nonnullarum causarum sunt
		<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="font-size: 2em; margin-right: 5px;">}</div> <div> <p>CONCILII TRIDENTINI INTERPRETUM.</p> <p>RITUUM.</p> <p>de PROPAGANDA FIDE.</p> <p>INDICIS libror. prohib. Aliae.</p> </div> </div>
JURA.	}	Sede plena
		<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="font-size: 2em; margin-right: 5px;">}</div> <div> <p>constituunt Senatum Pontificis.</p> <p>adimplent varia munera in Tribunalibus Curiae Rom.</p> </div> </div>
	}	Sede vacante
		<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="font-size: 2em; margin-right: 5px;">}</div> <div> <p>gerunt Rempublicam.</p> <p>eligunt Pontificem.</p> </div> </div>

(1) Cf. XAV. GMEINER *Inst. Jur. Eccl. T. I. Sect. 2. Cap. 2.* Dotes, quibus Cardinales instructi esse debent exponuntur a CONCILIO TRIDENTINO *Sess. XXIV. cap. I. et Sess. XXV. Cap. I.* Cf. etiam ONUPH. PANVINI *de Episc. tit. et diacon. Cardin. et* LUD. ANT. MYRATORI *T. V. Antiq. Italic. Dissert. LXI.* (2) Cf. *Historicos et THOMAS, de vet. et nov. Eccl. dis. P. I. Lib. II.* (3) Cf. XAV. GMEIN. *T. II. Proleg. Cap. 1. § 36.* V. ESPEN *JUS ECCL. UNIV. P. I. tit. XXII.*

T A B U L A XVI.

(1) Cf. DE MARCA *Op. c. Lib. V. cap. 1. et seq.* THOMASSIN. *Op. c. P. I. Lib. 2. cap. 117. et seq.* VAN-ESPEN *Op. c. P. I. tit. XXI. FLEURY Disc. IV. N. XI.*

(2) de MARCA *l. c. cap. 47-58* S. BERNARD. *Ep. 290 et Lib. IV. de Consider. cap. 5.*

(3) CONC. TRID. *Sess. XXIV. de Ref. cap. 20.* Cf. BARTHELIUS *adnot. ad Jus Can. tit. de Offic. Legat.*

T A B U L A XVII.

P A T R I A R C H A R U M (1)	O R I G O	}	partim a divisione Imperii Romani sub Constantino M. in (2)	IV. Praefecturas, quas regebant Praefecti.	
			XIII. Dioeceses, quibus praeerant Vicarii seu Proconsules.	CXVI. Provincias, quibus praeerant Praesides.	
	N U M E R U S	}	partim ab honore, qui manabat in quasdam Ecclesias ab ipsarum fundatoribus.		
			ante Concilium Chalcedonense VI. nempe	} Romanus, qui regebat Alexandrinus, Antiochenus, Caesarensis, Ephesinus, Heracleensis.	} olim provincias tantum inclusas in Dioecesi Civili Romana. (3) } posterioribus saec. omnes Dioec. comprehensas in Imperio Occidentis.
		post Conc. Chalced. V. nempe	} Romanus, Constantinopolitanus, Antiochenus, Alexandrinus, Hierosolymitanus.		
	D I S T R I B U T I O	in	} MAJORES, ad quos referuntur recensiti.	} Venetus,	
} et MINORES recentiores, honore et titulo tantum praefulgentes			} Lusitanus, } Indiarum, } et Ciliciae in Armenia.		
	J U R A (4)	}	} Confirmandi et ordinandi Metropolitanos ipsis subjectos.		
} Indicendi Concilia Dioecesana, ad quae totius Dioecesis Episcopi convenire debebant.					
			} Praesidendi iisdem, in quibus negotia ad totam Dioecesim spectantia definiebantur.		
			} Recipiendi appellationes a sententiis Metropolitanorum et Synod. provincialium.		
			} Supplendi negligentiam Metropolitanorum.		
			} Animadvertendi in eos.		
			} Urgendi Canonum observantiam per totam Dioecesim.		

(1) BINGHAM *Antiq. Eccl.* T. I. cap. 17. §. 1. et seq. (2) DUPIN *de Ant. Eccl. disc. Diss. I.* §. 5. et seq. BINGHAM *Op. c.* Lib. IX. (3) V. MATH. DANNENMAYER *Hist. Eccl. P. II.* cap. 2. §. 3. (4) THOMASIN. *V. et N. E. D. P. I.* Lib. I. cap. IX.

T A B U L A XVIII.

<p>ORIGO ex indicata divisione Imperii, quam Ecclesia complexa est constituendo</p>	<p>Exarchas in Urbe principe cujuslibet Dioecesis. Metropolitanos in Metropoli cujusl. provinciae. Episcopos in ceteris Oppidis.</p>
<p>EXARCHARUM apud Graecos (1)</p>	<p>DIGNITAS } minor illa Patriarcharum. } major illa Metropolitanorum.</p>
<p>JURA eadem quae Patriarcharum.</p>	
<p>PRIMATUM in specie sic dictorum, apud Latinos (3)</p>	<p>ORIGO repetenda e falsis Decretalibus Isidori, ob quas (2)</p> <p>et instituti deinde Primates } Bituricensis, } Lugdunensis, } Toletanus, } Pisanus, } Bariensis, } Gnesnensis. Alii.</p> <p>DIGNITAS similis dignitati Exarcharum.</p>
<p>JURA } primitus ipsis delegabantur a Patriarcha Occident. neque multum differebant ab Juribus Patriarchalibus. } hodie, praeter honoris praerogativam, fere nulla.</p>	

(1) Cf. DUPIN de Ant. Eccl. disc. Diss. I. § IV. THOMASIN. V. et N. E. D. Lib. 1. V. ESPEN Jus Can. Un. P. 1. (2) relatis a GRATIANO in C. I. D. 99. et Can. VII. et XV. C. 2. qu. 6. (3) P. DE MARCA Diss. de Primatibus, ALTESSERA Vind. Jurisd. Eccl. Lib. VIII. cap. 14. THOMASIN. Op. et. l. c. V. ESPEN Op. et l. c.

T A B U L A XIX.

		Confirmandi et consecrandi Episcopos provinciales seu Suffraganeos.	
		Cogendi provincialia Concilia celebranda	bis in anno ex Decr. Concil. Nicaen. semel in anno ex decr. Concil. Nicaen. II. tertio quoque anno ex decr. Conc. Trid.
JURA	in veteri disciplina	Praesidendi iisdem, in quibus agebatur de	Judiciis contra Episcopos. Translationibus. Cessionibus. Coadjutoribus ipsorum. Erectione novarum Eccl. Cathedral. Canonibus disciplinaribus condendis. etc.
			Gerendi curam totius Provinciae, hinc
METROPOLITANORUM SEU ARCHIEPISCOPORUM (1)	in nova ex Decr. Conc. Trid. (2)	Visitandi Dioec. Suffraganeorum.	
		Examinandi et approbandi causas absentiae Episcoporum.	
		Constituendi Vicarium et Oeconomum Sede vacante, si Capitulum Eccl. Cathedr. desit hac in re suo officio.	
		Recipiendi appellationes a sententiis Suffraganeorum. (4)	
		Supplendi ipsorum negligentiam.	
		Exercendi jurisdictionem in eos in causis minoribus.	
INSIGNIA communia etiam Patriarchis et Primatibus sunt	(5)	Pallium, cuius	forma } primitus, indumentum regum, quo Patriarchae ab Imperator. condecorabantur. nunc, fascia exigua de lana candida, quae a Pontifice R. conceditur.
			concessio } virtus est ut ante receptionem ipsius, exercitium jurium Archiepiscopal. sit in suspenso. olim fiebat Metropolitanis } qui consecrarentur a Pontifice, aut quibus demandaretur vicariatus apostolicus. hodie fit omnibus Metropol. qui illud petere intra tres menses a consecratione tenentur.
		Cruce ante ipsos deferenda.	

(1) BINGHAM *Op. c. Lib. II. cap. XVI. §. 10. et seq.* ALTESERRA *Op. c. Lib. VIII. Cap. XII. et seq.* CANTELIUS *in Metrop. urbium hist. civ. et eccl.* DUPIN *Op. c. Diss. 1.* (2) Cf. BERARDUS *T. I. Comment. in Jus Eccl. un. p. 80. et seq.* et RAUTENSTRAUCH. *Inst. Jur. Eccl. §. 386.* (3) CAVALLARI *Inst. Jur. Can. P. I. cap. I. §. 8.* (4) FR. AND. DURR. *de Suffraganeis.* (5) THOMASIN. *P. I. Lib. II. cap. 15. et 56.* P. DE MARCA *Lib. VI. cap. VI. XIV. et seq.* BARTHEL. *Diss. de Pallio.* PERTSCHII *de orig. usu et auctor. pallii* ADDE NIC. DE BRALION *Diss. de pallio et V. ESPEN P. I. tit. XIX. cap. VIII. §. 7. et tit. XX. CAVALLARI P. I. Comment. de Jure Can. cap. IX.*

T A B U L A XX.

EPISCOPORUM praecipua	ORDINIS	} ex institutione divina sunt }	Administrandi Sacramentum Confirmationis.		
			} Conferendi privative Sacros Ordines.		
	}	} ex institutione humana }	} Consecrandi } SS. Olea in Coena Domini, } Ecclesias et Altaria.		
			} Benedicendi } Abbates et Sacras Virgines (2) } Coemeteria.		
	JURA (1)	INTERNAE	} Constituendi praedicatores,		} modum, } tempus, } ordinem.
			} Gerendi curam Cultus divini exterioris determinando		
	JURISDICTIONIS	INTERNAE	} Administrandi Sacramenta reliqua per totam Dioec.		}
			} Concedendi Indulgentias.		
		} Sibi reservandi absolutionem quorundam peccatorum.			
		EXTERNAE	} Condendi Constitutiones, } Recipiendi et promulgandi Canones Ecclesiae universales,		} justam, } veram, } necessariam, } utilem Ecclesiae. (3)
} Dispensandi in iis					
EXTERNAE	} Judicandi de Delictis Eccles. } per se } vel per judices delegatos.		} ob rationem } causa cognita, } gratis.		
	} Coercendi reos poenis Eccl.				
	} Gerendi curam fidei, disciplinae, et morum Clericorum, } hinc Dioecesim visitandi				
	} Conferendi officia et beneficia Eccl.				
EXTERNAE	} Gerendi curam administrationis bonorum Eccl. (5)		} quotannis, aut saltem intra biennium. } nihil exigendo a parochis praeter habitat. et victum. } decidendo sine appellat. circa morum emendationem. } (4)		
	} Gerendi curam administrationis bonorum Eccl. (5)				
OFFICIA	} Residenti in Dioec. a qua abesse nequeunt ultra tres menses, et nisi justa de causa. } Praedicandi verbum Dei.		} ex regulis veteris disciplinae bis in anno. } ex praescripto Conc. Trid. semel in anno. } (6)		
	} Adhibendi in consilium Presbyterium in causis majoribus, hinc convocandi Synodum Episcopalem } Instituendi et curam gerendi Seminarii Clericorum.				
QUALITATES	} ut sint legitimis natalibus orti, } aetatis 30 annorum, } in sacro Ordine constituti antea saltem sex mensium spatio, } insigniti gradu aliquo academico in S. Theolog. vel Jure Canon. } ut inquisitio accurata fiat de his omnibus, et de ipsorum moribus. (7)				
	} ut inquisitio accurata fiat de his omnibus, et de ipsorum moribus. (7)				
INSIGNIA	} Thronus, } Mitra, } Pedum, } Annulus, } Crux pectoralis.				
	} Thronus, } Mitra, } Pedum, } Annulus, } Crux pectoralis.				
VICARII ET ADJUTORES	} PAROCHI (Tab. XXI.) } et CANONICI ECCLESIAE CATHEDRALIS (Tab. XXII.)				
	} PAROCHI (Tab. XXI.) } et CANONICI ECCLESIAE CATHEDRALIS (Tab. XXII.)				

(1) Cf. BINGHAM *Op. c. Lib. II. cap. 2.* CAROL. SEBAST. BERARDI *Comm. in Jus. Eccl. T. I. LAKICS Inst. Jur. Eccl. §. 544. et seq.* VAN-ESPEN *Op. c. P. 1. tit. XIV. et seq.*
 (2) MAMACHII *Orig. Eccl. T. IV. p. 536. et seq.* LAKICS *Op. c. T. II. Vol. II. §. 322. et seq.* RAUTENSTRAUCH. *op. et l. c. §. 415.* (3) THOMASIN. *Op. c. P. II. Lib. III. cap. 24.* SCHRÖDT *ad Tit. de Constit. §. 170 et seq.* LAKICS *l. c. §. 535.* DE MARCA *Op. c. Lib. III. cap. VI. §. 6.* (4) LAKICS *l. c. §. 561 seq.* (5) THOMASIN. *Op. c. P. III. Lib. 2. cap. 1. et seq.* (6) DE MARCA *Lib. VI. cap. IV.* V. ESPEN *Op. c. P. I. tit. XX. cap. V. BENED. XIV. Opus de Syn. Dioecesis.* (7) De Officiis et Qualitat. Episcop. cons. CONC. TRID., a quo multis in locis praescribuntur ea quae hic indicantur.

T A B U L A XXI.

JURA sub auctoritate Episcopi exercenda sunt (2)

- Gerendi curam spiritualem plebis propriae.
- Administrandi parochianis sacramenta, exceptis confirmatione, et ordine.
- Peragendi alias functiones sacras.
- Sepeliendi defunctos in parochia.
- Percipiendi redditus adsignatos in honestam vitae sustentationem. (3)
- Adsumendi sibi cooperatores necessarios ab Episcopo adprobandos. (4)

PAROCHORUM praecepta (1)

OFFICIA

- Praedicandi verbum divinum in concionibus publicis, et catechesibus privatis. (5)
- Residendi intra fines parochiae. (6)
- Adimplendi per se munera pastoralia. (7)
- Denunciandi populo matrimonia contrahenda, dies festos, jejunia, indulgentias.
- Conficiendi libros pro inscribendis baptizatis, matrimonio junctis, mortuis. (8)
- Adhortandi populum ad observantiam legum civilium.
- Habendi curam pauperum.
- Deponendi professionem fidei in manus Episcopi, ejusve vicarii intra duos menses ab obtenta parochia.

(1) GONZALEZ in *Comm. ad C. 2. de Parochis*. BERARDUS *Op. c. T. I. p. 179*. THOMASIN. *Op. c. P. I. Lib. 2. cap. 21. et seq.* (2) RAUTENSTRAUCH. *Op. c. §. 602. et seq.* VAN-ESPEN *Op. c. P. I. tit. III. cap. X.* (3) DE RIEGGER *Op. c. P. IV. §. 343.* (4) CONC. TRID. *Sess. V. cap. 2. et Sess. XXIV. cap. IV. de Ref.* BERARDUS *l. c. T. I. p. 195. et seq.* (5) CONC. TRID. *Sess. XXIII. c. 1. de Ref.* (6) VAN-ESPEN *P. I. tit. III. c. VIII.* (7) TRID. *Sess. V. de Ref. cap. 2.* (8) TRID. *Sess. XXIII. cap. I. et Sess. XXIV. de R. cap. 1.*

T A B U L A XXII.

		ante Soec. VIII. omnes Clerici dicebantur Canonici.			
CANONICORUM ECCLESIAE CATHEDR. praecipua (1)	ORIGO. (2)	Soec. VIII. ii in specie dicti sunt Canonici, qui in commune viverent ad institutum Episcopi Chrodegangi.			
		Soec. XI. vitae communionem jam derelicta reformari et distingui coeperunt Canonici in	Regulares et Soeculares.		
	JURA sunt	Sede Episcopali plena	praebendi consensum in iis quae geruntur ab Episcopo	in causis in quibus Capituli interest. in alienandis rebus ecclesiasticis. in conjungendis beneficiis.	
			dandi consilium in ceteris negotiis alicujus momenti.		
		Sede vacante	eligendi Episcopum. (3)		
			dimittendi post annum Clericos ad ordines suscipiendos. permittendi usum pontificalium alieno Episcopo. exercendi jurisdictionem episcopalem, nihil tamen innovando. Hinc ad eam explicandam, intra dies octo a morte Episcopi constituunt	Vicarium generalem seu Officiale. et Oeconomum pro cura temporalium.	
	Sede impedita	exercendi jurisdictionem. conferendi beneficia vacantia.			
	OFFICIA	(1)	observandi legem Residentiae, a qua non dispensantur ultra tres menses in anno, nisi ob justas causas. (4)		
			recitandi quotidie horas canonicas in Choro, et assistendi Episcopo in celebrandis sacris. navandi operam Episcopo in quibuscunque negotiis Ecclesiasticis.		
	DIGNITATES. (5)		Archidiaconus, Vicarius generalis, cujus potestas delegata exerceri solet hodie a Collegio peculiari, quod Consistorium dicitur et Tribunal Episcopi constituit. Decanus, Archipresbyter, Scholasticus, Primicerius, Cantor, Custos, Theologus et Poenitentiarius.		
QUALITATES			ut sint initiati in subdiaconatus ordine ad votum in Capitulo ferendum.		
			ut dimidia saltem pars constet presbyteris insignitis gradu quodam ex Theol. aut ex Jur. Can. (6)		
COLLEGIUM nuncupatur Capitulum, quod				constituit in nova disciplina Senatum Ecclesiae,	
				et habet suos conventus, in quibus deciduntur negotia ex sententia majoris partis.	

(1) THOMASIN. *Op. c. P. I. Lib. III. cap. V. et seq.* FLEURY *Histoire Eccl. T. X.* BARBOSA *Tract. de Canon. et CASP. THURMANNI BIBLIOTHECA CANONICORUM* (2) V. FRANC. ANT. DURR. *disquisit. can. de capit. quae extat in SCHMIDTII Thes. Jur. Eccl. T. III.* VAN-ESPEN *Op. c. P. I. tit. VII. cap. II. et seq.* MURATORI *Antiquit. Ital. medii aevi T. V. et Ant.* MIRAEUS *de Orig. et progr. Canon.* (3) THOMASIN. *Op. c. P. I. Lib. III. cap. VII. et seq.* NATAL. ALEX. *hist. Eccl. Soec. XIII. et XIV. Diss. VIII. art. 2.* (4) *Trid. Sess. XXIV. c. 12. de Ref.* (5) ESPEN *P. II. Sect. III. tit. I. cap. 2.* (6) CONC. TRID. *l. c. et BUDERI Diss. de jure doctorum ad Canonicatus.*

T A B U L A XXIV.

		Exigendi ut constitutiones ecclesiasticae non ante promulgentur quam adprobatae fuerint. (2)
		Restringendi nexum Ecclesiae indigenae cum exteris.
POTESTATEM ECCLESIASTICAM	Determinandi numerum et limites	} Dioecesium. } et Parochiarum.
		Continendi justis limitibus Legatos missos a Pontifice R. (3)
		Recipiendi appellationes ab abusu potestatis ecclesiasticae. (4)
		Promovendi institutionem Christianam.
EXERCITIUM RELIGIONIS		Urgendi Canonum observantiam.
		Tollendi abusus.
EX JURE INSPICIENDI ET ADVOCATIAE deducuntur Jura Reip. praecipua in (1)		Statuendi ea quae spectant in foro externo ad contractum matrimonii.
		Restringendi numerum earum.
PERSONAS ECCLESIASTICAS		Compellendi eas ad explendum officium suum.
		Praescribendi condiciones ad adeundum statum ecclesiasticum, et obtinenda beneficia.
		Dandi exclusivam in electionibus Rectorum Ecclesiasticorum.
		Percipiendi tributa de redditibus.
BONA ECCLESIASTICA		Curandi ut fideliter administrantur.
		Ponendi limites eorum acquisitioni.

(1) Cf. LIB. BARO DE MARTINI *de Jure Civit. cap. V. de MARCA Lib. III. cap. IX. §. 8. de RIEGGER Op. c. P. I. §. 339. et seq. PEHEM. Praelect. in Jus Eccl. univ. P. I. Sect. III. cap. III. IV. et V. XAV. GMEINER Inst. Jur. Eccl. T. I. Sect. III. c. I. et II.* (2) Cf. VAN-ESPEN in eruditissimo Tractatu de promulgat. leg. Eccl. (3) IDEM in *J. E. Un. P. I. tit. XXI. cap. IV.* (4) IDEM *Tract. de recursu ad Princ. et de RIEGGER. P. IV. §. 633. et seq.*

T A B U L A XXV.

Jus CANONICUM PRIVATUM versatur circa	PERSONAS ECCLESIASTICAS, ipsarumque (1)	}	ADITUM AD STATUM CLERICALEM. (Tab. XXVI.)				
			OBLIGATIONES. (Tab. XXVIII.)				
			JURA SINGULARIA. (Tab. XXIX.)				
			DISTINCTIONEM in } SOECULARES. et REGULARES (Tab. XXX.)				
				BENEFICIA. (Tab. XXXI.)			
	RESECCLESIASTICAS (2)	}	SPIRITUALES (Tab. XXXIV.)				
			SACRAS ad cultum divinum destinatas (Tab. XLII.)	}	benedictione peculiari;		
					aut consecratione.		
			CORPORALES	}	RELIGIOSAS piis usibus destinatas	}	absque benedictione,
							at ex auctoritate ecclesiastica.
		TEMPORALES. (Tab. XLIII.)					
JUDICIA ECCLESIASTICA, ad quae referuntur (3)	}	}	MODUS PROCEDENDI IN CAUSIS ECCLESIASTICIS	CIVILIBUS. (Tab. XLIV.)			
			POENAE seu CENSURAE ECCL. (Tab. XLVI)	CRIMINALIBUS (Tab. XLV.)			
			DELICTA ECCLESIASTICA. (Tab. XLVII.)				

(1) MARTINI Op. c. §. 55. PEHEM Op. c. T. I. §. 853. BINGHAM Orig. Eccl. Lib. I. cap. I. §. 8. (2) V. PEHEM Op. c. T. I. §. 727. in Nota. CAVALLARI Inst. Jur. Can. Pars II. de R. E. SAUTER Op. c. §. 641. et seq. (3) Cf. LAKICS J. P. E. Cap. V. et VI.

- ANIMI (10) in illiteratis,
 furiosis,
 fatuis,
 epilepticis.
- CORPORIS, causa } mutilationis in iis, qui carent } manu,
 } } vel digito necessario ad frangendam hostiam.
- debilitatis } in mutis,
 } } habentibus manum aridam aut tremulam,
 } } claudis.
- deformitatis } in iis, qui carent } aut naribus,
 } } nanis, } aut auriculis,
 } } gibbosis, } aut oculo canonico.
- NATALIUM in illegitimis post Soec. X. (11)
 ceteris, qui excitant } risum,
 } } aut horrorem.
- AETATIS requisitae a Conc. Trid. nempe (12)
 } XXII. ann. in subdiaconis,
 } XXIII. in diaconis,
 } XXV. in presbyteris,
 } XXX. in Episcopis.
- SACRAMENTI in } bigamis } vere,
 } } per interpretationem,
 } } per similitudinem.
 non confirmatis,
 et iis, qui intermiserunt ordines inferiores. (13)
- FIDEI non satis probatae } in neophitis,
 } } et clicicis.
- LIBERTATIS in } conjugatis,
 (14) } servis,
 } obligatis ad ratiocinia.
- LENITATIS perfectae, quae } OLIM non inveniebatur in iis, qui quomodocunque concurrerent ad legitimam etiam sanguinis humani effusionem.
- } } iis, qui concurrunt ad hanc effus. si eam impedire curaverint. (15)
 } } praelatis habentibus Jurisdic. Crim. eamque delegantibus.
 } } clericis persequentibus injurias sibi illatas.
 } } episcopis tradentibus Clericos degradatos brachio soeculari.
 } } iis, qui utuntur moderamine inculpatae tutelae.
 } } clericis patriam defendentibus.
 } } coactis ad militiam.
 } } testibus interrogatis ab Judice in judicio capitali.

T A B U L A XXVII.

SACRAE ORDINATIONIS	(1)	}	TITULUS est quadruplex	}	vel Beneficii.
			(2)		vel Patrimonii.
					vel Professionis religiosae.
					vel Mensae.
			MINISTER Episcopus proprius ratione	}	vel Originis.
			(3)		vel Domicilii.
	vel Beneficii.				
		vel Familiaritatis.			
SCRUTINIUM triplex	}	per denuntiationem Ordinandorum peragendam publice in Ecclesia uno mense ante ipsam ordinationem.			
(4)		per examen instituendum ab Episcopo aliquot diebus ante eandem.			
		per interrogationem Episcopi in ipso actu ordinationis.			
TEMPORA	}	pro minoribus Ordinibus	}	dies dominici et festivi.	
		etiam extra missarum solemniam.			
		pro majoribus	inter missarum solemniam	}	in jeuniis quatuor temporum.
	sabbata	praeecedente jeunio.	ante Dominicam Passionis.		
				sanctum.	
INTERSTITIA hodie unius anni ecclesiastici	}	}	(5)	inter minores ordines et subdiaconatum.	
			inter unum et alterum ex majoribus.		
LOCUS	}	intra Dioecesim Episcopi ordinantis,			
		sacer,			
		publicus.			
EFFECTUS	}	}	(6)	potestas exercendi functiones ordinis.	
			character indelebilis.		

(1) V. CATECHISM. ex Decr. Conc. Trid. edit. P. II. cap. VII. de Sacram. Ord. ENGELB. KLÜPFEL Inst. Theol. Dogm. Lib. III. §. 114. et seq. HALLIER de Sacr. Elect. et Ordin. P. I. Sect. III. Cap. II. et P. II. Sect. 2. cap. I. CAVALLARI Instit. Jur. Can. T. I. P. II. a cap. XXV. ad Cap. XXXII. MORIN. de Sacr. Ordinat. (2) BERARDUS Op. c. T. II. p. 262-4. THOMASSIN. de V. et N. E. D. P. II. Lib. I. cap. IX. §. 2. CONC. TRID. Sess. XXI. cap. 2. de Ref. (3) CONC. TRID. Sess. XIV. cap. II. Sess. XXIII. Cap. 8. de Ref. (4) TRID. S. XXIII. C. V. et VII. de Ref. (5) LAKICS Op. c. §. 246-52. BERARD. Op. c. T. IV. p. 120. Cf. MARTENE de S. E. R. Lib. I. cap. 8. art. III. §. 6. TRID. S. XXIII. Cap. 11. 13. et 14. de R. (6) TRID. S. XXIII. can. 3.

T A B U L A XXVIII.

CLERICORUM OBLIGATIONES COMMUNES SUNT (1)	Studendi probitatorum	vitando	cauponas, (2)	}			
			convivia lauta, (3)				
	}	cavendo ab	lusus alearum, (4)	}			
			choreas, spectacula, (5)				
	Servandi legem coelibatus praescriptam, (10)	}	quoad nuptias ante Sacros Ordines contractas,	in Eccl. Graeca post Saeculum V. Episcopis tantum.		}	
				in Eccl. Latina Clericis majoribus			a Siricio P. primum, a Concilio provinciali a Gregorio VII. demum a Conc. Trid.
				quoad nuptias post susceptos Ordines contrahendas, in utraque Eccl. a primis Soec.			Clericis majoribus. et Subdiaconis post Saeculum X. apud Latinos.
Observandi decorem externum in	}	habitu	oblongo, (11)	}			
			et nigri coloris.				
Abstinerendi a negotiis civilibus, et praesertim (15)	}	a negotiatioe quaestuosa (16) exercitio Muneris arte chirurgica et medica (20) opificiis sordidis et despectis, venatione (22) militia. (23)	tutoris, (17)	}			
			procuratoris, nisi agatur de causa				
			judicis in causis prophanis. (19)			propria, Ecclesiae, miserabilium persona- rum.	
Orandi, et praesertim recitandi quotidie horas canonicas (24)	}	cum ad subdiaconatum pervenerint,		}			
		aut beneficium ecclesiasticum obtinuerint.					
Perseverandi in statu Clericali post susceptum Subdiaconatum. (25)							

(1) AMEROS. de dignitate Sacerd. (2) *can. IV. D. XLIV.* (3) *can. V. D. ead. C. XIX. D. XXIV. C. IV. D. XXXV.* (4) *CAN. APOST. XLI. Cf. V. ESPEN Op. c. P. I. tit. XI. cap. 5. (5) cap. XII. et XV. X. de Vita et honest. Cleric. (6) can. XVI. D. XXXII. cap. I. X. de cohabitatione Cleric. et mulier. TRID. Sess. XV. cap. XIV. de Ref. (7) can. I. V. VI. et IX. D. XXXV. cap. XIV. X. de v. et h. Cl. (8) *can. II. V. et VIII. D. XLVII. c. IX. D. LXXXVIII.* (9) *c. I. et XI. D. XXXII. TRID. Sess. XXV. cap. XIV. de Ref. (10) NAT. ALEX. hist. Eccl. Soec. IV. Diss. XIX. LAKICS Op. c. §. 290. et seq. THOMASSIN. P. I. Lib. II. cap. 61. BENEDICTI XIV. BULLAR. de dogm. et rit. ab Italo - Graec. tenend. TRID. Sess. XXIII. de Ref. cap. XIII. et Sess. XXIV. can. 3. de Sacram. Matrim. V. SAMUEL KLEIN DE SZAD Diss. cap. de matrim. juxta disc. Eccl. Orient. CAVALLAR. Comm. de Juré Can. P. I. Cap. III. §. 12. (11) *C. VIII. D. XLII. Cap. XV. X. de V. et H. Cl. Cf. HEINEC. Diss. de habitu Apost. sacerdot. THOMASS. Op. c. P. I. Lib. II. cap. 43. et seq. FLEURY Inst. Jur. Can. P. I. cap. V. (12) cap. VII. X. de V. et H. Cl. TRID. Sess. XXIII. de R. cap. VI. et Sess. XIV. cap. VI. (13) V. HEINEC. Diss. de incesso animi indice. C. VIII. D. XLI. (14) *c. IX. D. XXXIV. c. VI. D. XL. (15) 2 ad Tim. II. 4. (16) cap. VI. X. ne Cler. vel Mon. et D. LXXXVIII. (17) Conc. Chalc. can. III. (18) cap. I. X. de Postulando. „Nullatenus vero, ait PERHEM Op. c. P. II. §. 104. clericorum statui disconvenit studium legum civilium, modo ea fiat moderatione ut ne disceptationum forensium peritia et executio adfectetur.” Cf. BERARD. op. c. T. IV. p. 127. et seq. (19) *cap. IV. et VII. X. ne Cl. vel Mon. (20) Cap. XIX. X. de Homic. (21) CLEMENT. un. de V. et H. Cl. (22) Cap. I. X. de Clerico venatore. LAKICS op. c. §. 284. can. I. et seq. D. XXXIV. (23) FLEURY Disc. III. N. VIII. (24) Cf. REYBERGER Inst. Eth. Chr. T. II. Sect. II. cap. II. et CAVALLAR. Inst. Jur. Can. T. I. cap. XII. P. II. (25) THOMASSIN. Op. c. P. II. Lib. I. cap. 14.*****

T A B U L A XXIX.

FORI in Causis non Ecclesiasticis	Civilibus	Concesso iisdem ab Justiniano Imperatore,	} ab aliis Principibus, a Pontificibus Romanis, (2) a canonibus Conciliorum. (3)
		Aucto et confirmato deinde — (1)	
	Criminalibus	Derivato mediis Soec. a potestate Ecclesiae propria,	} inprimis ab Imperatoribus Christianis pro levioribus delictis (6) deinde ab Justiniano pro omnibus criminibus, sed ita ut simul cum Episcopo judices laici judicarent. laici (8)
		Restricto aut sublato hodie fere ubique. (5)	
CLERICORUM JURA SINGULARIA consistunt in PRIVILEGIO	CANONIS	Concesso	} Lateranensis V. (10) et Tridentini. (14)
		Derivato mediis Soec. a potestate Ecclesiae propria, ita ut excluderentur omnino judices laici (8)	
	Defendente eos	Confirmato a	} Capitularibus Regum Francorum (9) Decretalibus Pontificum, Canonibus Conciliorum
		Abolito hodie fere ubique. (12)	
	et COMPETENTIAE	Desumpto ex Canone XV. Conc. Lateranensis II.	} tum directis, tum indirectis } per jussum, consilium, ad probationem.
		Relato a Gratiano in Can. XXIX. C. XVII. qu. IV.	
		ab injuriis gravibus realibus —	} sub poena excommunicationis latae sententiae Papae reservatae.
		Contesso obaeratis, qui solvendo non sunt. (13)	
		Introducto ad exemplum similis privilegii, quo plures in Jure Romano utuntur. (14)	
		Statuente ut congrua obaeratis substantatio salva maneat.	

(1) *Nov. LXXIX. cap. I. Nov. LXXXIII. et Nov. CXXIII. cap. XXI.* Principum ea de re laudantur leges in *Can. 5. 35. 37. 45. C. XI. qu. 1.* (2) *Cap. V. VI. et seq. X. de foro comp. et Cap. IV. X. de Judic. maxime vero in cap. X. de Constit.* (3) *Conc. Later. III. can. XIV.* (4) *c. III. et XVII. C. II. q. I. et can. 6. 15. 38. 39. 42. C. XI. q. 1. Conc. TRID. Sess. XXV. cap. XX.* (5) Cf. VAN-ESPEŒ *Op. c. P. III. tit. I. cap. 6.* CAVALL. *Inet. J. C. P. III. C. III. §. 8.* RECHBERG. *ENCHIRID. T. II. §. 30.* SAUTER *Op. c. §. 431. in Nota c.* (6) *L. XXIII. C. Th. de Ep. et Cl. L. 3. C. Th. de Episc. Jud. L. I. C. Th. de Relig. Cons. AMBROS. Ep. XXXII.* (7) *Nov. CXXIII. cap. XXI.* (8) Cf. CAVALL. *op. c. C. IV. in Notis et V. ESPEŒ P. III. tit. III. cap. III.* (9) *Lib. I. cap. 38. et Lib. V. cap. 378.* (10) *Sess. V.* (11) *Sess. XXV. de Ref. C. XX.* (12) ESPEŒ *l. c. CAVALL. op. c. §. 10.* RECHB. *§. 31. et seq.* (13) *cap. III. X. de Solution. V. FAGNANUS ad id. C. n. 58.* (14) *§. 37. et seq. Instit. Civ. tit. de Action.*

T A B U L A XXX.

		a secessu Christianorum in solitudines, persecutionis Decianae causâ: hinc Monachi dicti.		
REGULARIUM PERSONARUM ECCLESIASTICARUM (1)	ORIGINE repetenda (2)	ab eorumdem Coetibus coactis	in locis desertis } Soeculo IV. } auctore Pachomio.	
			in urbibus et pagis } apud Graecos eodem soeculo } auctore S. Basilio, } ad Regulam datam ab eodem.	
	NOTIO eruitur e	Regula, quam profitentur, adprobata a Pontif. (3)	Vita communi sub Superiore, Votis solemnibus, ad quorum validitatem requiritur (5)	apud Latinos ad Regulam } datam a S. Benedicto Soec. VI. (4) } communem omnibus Coenobiis usque ad Soec. X.
				Libertas, Aetas legitima, Integritas jurium alienorum, Annus probationis exactus.
	STATUS (6)	olim distinctus ab illo Cleri soecularis,	MONACHI S. Benedicti.	
		hodie conjunctus cum eodem in fratribus Clericis.	CANONICI REGULARES S. Augustini a Soec. XI.	
	GENERA praecipua apud Latinos constituunt (7)		ORDINES EQUESTRES a Soec. XII } (8) } TEMLARIORUM deletorum in Conc. Viennensi sub } TEUTONICORUM. Clem. V. Soec. XIV. } HOSPITALARIORUM seu MELITENSIVM.	
			MENDICANTES, praesertim } } S. Francisci Assisiensis fratres minores a Soec. XIII. } S. Dominici praedicatores ab eod. Soec. } Carmelitae in Occidente ab eod. Soec. } Eremitae S. Augustini collecti e variis Eremitarum generi- bus ab Alex. IV. eod. Soec.	
	OFFICIA nituntur praesertim Votis (9)	Obedientiae, Castitatis, Paupertatis.	CLERICI REGULARES } } SCHOLARUM PIARUM a Soec. XVII. } SOCIETATIS JESU } approbatae a Paulo III. Soec. XVI. } abrogatae a Clemente XIV. Soec. XVIII. } restitutae a Pio VII. Soec. XIX.	
			MONIALES, quae unam aut alteram e Religiosorum Ordinum Regulis sequuntur. (10)	
	SUPERIORES, in Coetibus (11)	ubi stabilitas loci obtinet sunt	primarii ad dies vitae } Abbates, } et Praepositi.	
secundarii ad tempus } Priores, } aut Decani.				
	ubi mutatio loci in usu est, sunt ad tempus	Generales, Provinciales, Rectores, Priores, Guardiani.		

(1) V. HIPPOL. HELYOT. „Histoire des Ordres monastiques religieux et militaires” T. VIII. Paris 1714—19. KVANI Collectio Scriptorum Hist. Mon. Eccl. AUGUSTIN. de Jur. Monach. CHOPPINI Monasticon seu de Jure Coenobit. ANT. ALTESERRA ΑΓΧΕΤΩΝ, sive Originum rei monasticae libri X. MARTENE de antiquis Monach. ritibus in T. IV. de R. A. E. FRANC. FLORENTIS de Statu Regular. in ejusd. Opp. T. II. MUNDELHEIM Antiquar. Monast. Variarum Regularum Collectionem amplissimam dedit LUC. HOLLSTENIUS in Cod. Reg. aucto et iterum edito Aug. Vind. 1739. et MEIERUS de Ascetis. De dignitate utriusque Cleri Diss. scripsit OBERHAUSER. (2) FLEURY sur l’Hist. Eccl. Disc. II. N. III. Disc. III. N. XXII. et Disc. VIII. XAV. GMEIN. Epit. Hist. Eccl. Ep. I. cap. VIII. et Ep. II. cap. VIII. BINGHAM Orig. Eccl. Lib. VII. cap. I. et seq. DOUJAT Praenot. can. Cap. IX. Append. (5) SOZOM. Hist. Eccl. Lib. VI. cap. XVII. SOCRATES H. E. Lib. IV. cap. XXVI. VALES. Not. in Euseb. de Martyr. Palest. cap. XI. THOMASS. Op. c. P. I. Lib. III. cap. II. (4) MARTENE Comment. in Reg. S. Bened. Leg. CHATEAUBR. Gen. du Christ. Liv. III. C. IV. et seq. (5) CONC. TRID. Sess. XXIV. de Regul. et Monial. Cf. VAN-ESPEEN P. I. tit. XXV. et seq. (6) THOMAS. P. I. Lib. II. cap. 40 et 41. CLEMENT. I. §. 5. de statu monach. (7) Historici Ord. Relig. referuntur a DOUJAT Op. c. Lib. V. Cap. XIII. THEOD. RUPRECHT in Notis hist. in un. jus Can. ad lib. III. tit. XXXI. §. I. et II. et de RIEGGER Op. c. P. III. §. 534 et seq. (8) V. ANDR. MENDO Disquisit. Ord. Milit. GIUSTINIANI Istorie cronologiche dell’ origine degli Ordini Militari. FLEURY Disc. VI. N. X. JACOB. DE VITRIACO Hist. Hierosol. cap. 64. et seq. DE RIEGGER Diss. de trib. Ord. Eq. (9) Cf. REYBERGER Inst. Eth. Chr. T. II. cap. III. Sect. II. §. 158. et seq. (10) BINGHAM l. c. cap. IV. BASIL. de Inst. Mon. TRID. Sess. c. Leg. BONNALD. L. P. T. III. c. 12. CHATEAUBR. Op. c. Liv. III. ch. III. et Liv. VI. ch. III. et IV. (11) Cf. VAN-ESPEEN P. I. tit. XXXI.

T A B U L A XXXI.

INSTITUTA SUNT ad honestam vitae Clericorum sustentationem.		
ORIGINEM DUCUNT a partitione proventuum Ecclesiasticorum, qui	} ante Soec. VI. distribuebantur ex aerario communi in quatuor partes inter	Episcopum, Clerum, Conservationem aedium Eccl. et Pauperes. (2)
		Soec.° VI. et seq. addicti fuere in perpetuum singulis ministeriis sacris. (3)
ERIGUNTUR auctoritate Ecclesiastica. (4)	} edere coram Episcopo	professionem fidei (5)
CONSTANT		} fungi diligenter ministerio: hinc vetita beneficiorum pluralitas.
	} residere ex jure divino in loco beneficii, a Conc. Trid. nisi propter	
JURE PERPETUO percipiendi reditus unicuique ministerio addictos.		} Utilitat. evidentem
BENEFICIA ECCLESIASTICA (1)	} simplicia, quae et compatible dicuntur, (7)	
DISTINGUUNTUR praesertim in		} curata, majora, minora, electiva, collativa, patronata, soecularia, regularia.
	} justas ob causas, praevia cognitione causae, auctoritate ecclesiastica, auditis quorum interest, modis variis ex. gr.	
IMMUTANTUR		} Divisione, (9)
	VACANT. (Tab. XXXII.)	
CONFERUNTUR.		} Retentione, Suppressione. (11)

(1) VAN-ESPEN *Jus Eccl. Un. P. II. tit. XXVIII. cap. 1.* (2) c. XVII. C. XII. qu. 2. Cf. THOMAS. P. III. Lib. II. cap. 1. et seq. BERARD. T. II. p. 237. (3) THOMAS. l. c. cap. XII. et seq. V. ESPEN P. II. Sect. III. tit. I. (4) BERARDUS l. c. p. 61. et seq. (5) CONC. TRID. Sess. XXIV. Cap. 12. de Ref. (6) TRID. Sess. XXIII. cap. 1. et Sess. XXIV. cap. 12. de R. (7) TRID. Sess. XXIV. cap. 7. et 17. de R. (8) TRID. Sess. VII. cap. 4. et 6. de R. Sess. XXI. cap. 5. Sess. XXIII. cap. 18. Sess. XXIV. cap. 13 et 14. (9) TRID. Sess. XXI. cap. 4. de R. (10) TRID. Sess. XXIV. cap. 13. de R. Cf. THOMAS. P. III. Lib. II. cap. 31. BERARD. T. II. p. 251. (11) TRID. Sess. XXIV. cap. 15. de Ref.

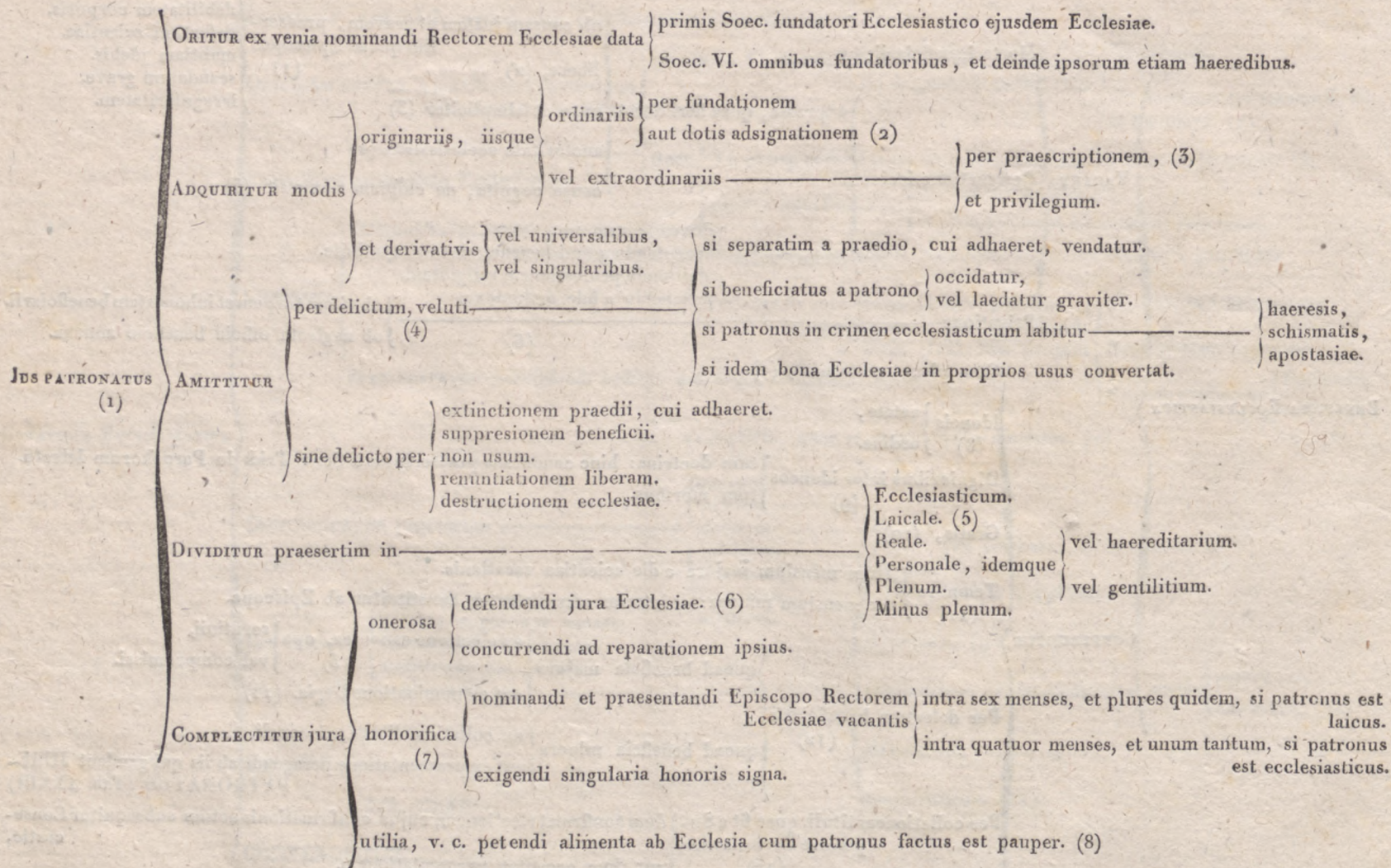
T A B U L A XXXII.

BENEFICIA ECCLESIASTICA	VACANT	Morte beneficiarii,	}	ob causam justam et gravem, praesertim quoad Episcopos	(1)	} ob conscientiam criminis. debilitatem corporis. defectum scientiae. malitiam plebis. scandalum grave. irregularitatem.				
							Resignatione ipsius	}	libere, (2)	}
		Privatione	}	auctoritate ecclesiastica (4)	}					
						}	}	causa cognita, ne cuiquam noxia sit. (5)	}	
		}	}	ducendo uxorem. acceptando aliud beneficium incompatible. emittendo professionem religiosam. deficiendo a fide orthodoxa.	}					
						}	}	(6)	}	
		}	}	ob vitam turpem et inhonestam beneficiarii. ob neglecta officia beneficio annexa.	}					
						}	}	Cum plene vacaverint, (7)	}	
		}	}	Idoneis } aetate, (8) } ordine.	}					
}	}					Dignioribus inter idoneos } tum doctrina: hinc concursus praescriptus a Conc. Trid. in Parochorum delectu. (9) } tum moribus.	}			
		}	}	Gratis, (10)	}					
}	}					Tempore } trium mensium majora a die scientiae vacationis. (11) } sex mensium minora: et interim administrator constituitur ab Episcopo.	}			
		}	}	Per delectum beneficiarii } quoad beneficia majora } ex electione canonica, ope } scrutini, (12) } } (13) } vel compromissi. aut ex nominatione Regia. (14)	}					
}	}					} quoad beneficia minora } ex collatione libera episcopali, aut ex praesentatione peragenda ab iis qui gaudent JURF-PATRONATUS. (Tab. XXXIII)	}			
		}	}	Per collationem tituli, quae fit a Superiore Ecclesiastico } dum confirmat electionem; cujus confirmationis actum subsequitur Consecratio. (15) } aut dum acceptat praesentationem.	}					
}	}					Per investituram, dum introducitur beneficiarius in possessionem, per quam hic jus acquirit ad redditus. (16)	}			

(1) Cap. 4. 9. et 10. X. de Renunt. (2) Cap. 3. et 4. X. de his quae vi metusve. (3) CONC. TRID. Sess. XXV. cap. 7. de Ref. V. ESPEN P. II. Sect. III. tit. 10. cap. 7. (4) Cap. 4. et 15. X. de Ren. ESPEN l. c. cap. 2. (5) TRID. Sess. XXI. cap. 2. de Ref. (6) Cf. BERARDUS T. II. p. 254. et seq. (7) cap. 2. de conces. praeb. in VI.º CONC. TRID. Sess. XXIV. cap. 19. de R. (8) cap. 7. §. 2. X. de Elect. TRID. XXIV. cap. 15. (9) TRID. XXIV. cap. 18. de R. (10) can. 15. C. VIII. qu. 1. cap. XIII. X. de Simon. cap. un. X. ut eccl. ben. sine dim. conf. (11) cap. 2. X. de conces. praeb. cap. 41. X. de Elect. (12) VAN-ESPEN P. II. Sect. III. tit. V. et tit. XIV. cap. 2. BERARD. T. II. p. 186. et seq. THOMAS. R. II. Lib. I. cap. 40. (13) THOMAS. P. II. cap. 1-4. EYBEL Lucubr. can. de nat. ord. et pr. v. elect. LAKICS Prael. can. de legit. Episc. instit. ac destit. rat. P. DE MARCA Lib. VIII. NELLER de sacr. Elect. proc. ESPEN P. II. tit. XXI. cap. 4. (14) ESPEN P. I. tit. XIV. cap. 3. (15) V. CAVALL. T. II. P. II. cap. XLI. (16) V. PEREM Op. c. T. II. §. 283. et seq. De orig. Invest. Episc. cons. LAKICS Praecogn. J. E. §. 88. et seq.

T A B U L A XXXIII.

(1) Cf. V. ESPEN *Op. c. P. II. Sect. III. tit. VIII. cap. 1. et seq.* FRANC. FLORENTIS *tract. de ant. jur. patr.* BERARD. *Op. c. T. II. p. 83. et seq.* WIESTNER *de Jure patr.* FAGNAN. *de Jurepatr.* ACOSTA *in Comment. ad tit. de Jurepatr.* (2) *Cap. XXV. X. de Jurepatr. cap. III. X. de Eccl. aedif.* TRID. *Sess. XIV. cap. 12. et Sess. XXIV. cap. 9. de Ref.* Cf. DE ROYE *in Prologom. ad Tit. de Jurepatr. cap. 13.* (3) TRID. *Sess. XXV. cap. 9. de Ref.* (4) *Cap. 12. X. de Poenis* TRID. *Sess. XXII. cap. ult. de R. et Sess. XXV. cap. 9.* (5) RUPRECHT *Not. histor. ad tit. de Jurepatr. §. III.* DE RIEGGER *Inst. Jur. Eccl. P. 2. §. 696.* (6) TRID. *Sess. XXIV. cap. 3. Sess. XXV. cap. 4. de Ref.* (7) V. ESPEN *l. c. cap. VII.* DE ROYE *de jure honorif. in Eccl.* BERARD *l. c. T. II. p. 125. et seq.* (8) *c. XXX. C. XVI. Q. VII.*

T A B U L A XXXV.

PERFECTIO constituitur a	FINE	} Sobolis ————— } propagandae, } educandae.	FINIS est	} ut cautius ineatur matrimonium. } ut disponantur sponsi ad Sacramentum.
CONVENTIONE LEGITIMA, et SACRAMENTO. (4)	PROMISSIO venit sub nomine SPONSALIVM, quorum ————— (5)	SOLEMNITATES,	} benedictio sacerdotalis. } donationes sponsalitiaie, annuli praesertim. } testes et instrumenta. } osculum. (7)	
				LEGITIMUM, Ratum, Ratum et consummatum, (10)
MATRIMONII GENERATIM SPECTATI (1)	SPECIES.	} Disparagium, (11) } ad Morganaticam, (12) } Conscientiae, (13) } Putativum. (14)	DISSOLUTIO,	
				CONDITIONES requirunt absentiam IMPEDIMENTORUM. (Tab. XXXVI.
} ex parte mariti } potestas in mulierem quoad societatem domesticam. } (16) } potestas in prolem. (17)	} ex parte uxoris } communio conditionis mariti, } (18) } jus percipiendi ab eo alimenta.	} ex parte filiorum } jus legitimi thori, } legitimatio per subsequens matrimonium. (19)		

(1) SACREZ de Sancto Matrim. Sacram. BELLARMIN. Controvers. de Matrim. NOUGAREDE Hist. des loix sur le mariage. (2) REYBERG. Op. c. T. III. §. 262. et seq. (3) Luc. XVI. 18. Cap. 4. X. de Consanguin. Matth. XIX. 3-9. Cap. 8. X. de Divort. (4) TRID. XXIV. can. 1. de Sacram. matrim. (5) BOEHMER de divers. spons. et matrim. jure in Exerc. ad Pand. T. IV. CAVALLAR. Op. c. T. I. P. II. C. XIX. HOFACKER T. I. §. 383. et seq. et auctores laudati ab HELFFELD in Jurispr. forens. Lib. XXIII. tit. I. in notis. (6) GALLADE D. doctrina etc. circa spons. de fut. et praes. BALSER de causa et orig. distinct. spons. NETTELBLATT D. de genuin. not. spons. de p. et f. (7) L. V. C. Th. de Spons. (8) Cap. 2. 10. 17. X. de Sponsal. Cf. V. ESPEN. Op. c. P. II. Sect. I. tit. XII. cap. 2. BERARD. T. III. p. 40. et seq. (9) cap. X. X. de Sponsal. (10) BERARD. T. III. p. 15. CAVALLAR. T. et l. c. cap. XX. §. 3. (11) WILLENBERG D. de Matrim. impar. in Select. Jur. Matrim. de SELCHOW D. de Matrim. nobil. cum vili, praesertim rustica. COCCEII D. de conjugio inaeq. person. ill. (12) SCHWEDER de matrim. ad morgan. HENR. COCCEII de lege Morgan. in Exerc. T. I. (13) HERTII D. de Matrim. consc. MAZZEI de eod. BAUER de eod. CONC. TRID. Sess. XXIV. de Ref. Matrim. cap. 1. (14) HERTII D. de matrim. putat. MASCOV. Prolusio de eod. Cap. 8. 14. X. Qui filii sint legit. (15) can. 4. XXXII. q. IV. can. 18. 20. C. ead. q. V. (16) can. 12. 13. 15. 18. XXXIII. q. V. (17) Cf. NOUGAREDE hist. de la puissance paternelle. (18) L. 22. §. 8. solut. matrim. L. 65. de Judic. L. q. C. de Incol. L. 13. C. de Dignit. (19) De Legitimatione, nec non de aliis officiis et juribus, quae ex matrim. nascuntur, praesertim quoad bona, adeundi interpretes Jur. Civ.

T A B U L A XXXVI.

		<p>(1) aut consensus legitimi, aut habitatis in iis, quibus nuptiae interdictae sunt aut formae, sive solemnitarum legitimarum.</p>	<p>aut generatim, aut relate ad quasdam personas.</p>
	CAUSA invenitur in defectu		
		<p>ex nonnullis impedimentis, quae DIRIMENTIA dicuntur, fiat simul ex aliis, quae IMPEDIENTIA dicuntur, fiat illicitum tantum.</p>	<p>illicitum, et invalidum.</p>
	EFFECTUS sunt, ut matrimonium		
IMPEDIMENTORUM MATRIMONIALIUM (1)	DIVISIONES in	<p>Naturalia, seu divina, Positiva, haecque seu humana, quae dispensatione tolli possunt. Mere civilia, Mere ecclesiastica, Mixta, Publica, Privata, Occulta, Nota</p>	<p>aut ante initum matrimonium, aut eo jam inito.</p>
	CONSTITUTIO pendet a potestate	<p>soeculari quoad valorem juridicum contractus. ecclesiastica</p>	<p>jure proprio quoad matrimonii qualitatem moralem, et Sacramentum in foro interno. jure delegato quoad valorem contractus.</p>
	RELAXATIO	<p>pendet</p>	<p>generatim a potestate, a qua ea sunt constituta. speciatim, in nova disciplina</p>
		<p>requirit ex praescripto Concil. Trid.</p>	<p>quoad dirimentia, a Summo Pontifice. quoad impedientia, ut plarimum ab Episcopis. (3) causam, infrequentiam veniarum, mercedem nullam.</p>
		(4)	

(1) SCHWEDER *Diss. de Impedim. Matrim.* V. ESPEN. *Op. c. P. II. Sect. I. Tit. XIII. et seq.* XAV. GMEINERI *Op. c. T. II. Cap. III. Sect. II.* LINCK *de Impedim. matrim. imped. et dirim.* NESTI *de dirim. matrim. imped.* LITTA *del diritto di stabilire impedimenti dirimenti il matrimonio, e di dispensare.* F. I. II. Pavia. 1783.

(2) LAUNOYUS *in Tr. Regia in matrim. potestas.* HERICOURT *lois Ecclesiastiques de France P. III.* ANT. PETZEK *Diss. de potestate Eccl. in stat. matrim. impedim.* V. ESPEN *Op. et l. c. tit. XIII. cap. 2. §. 12. et tit. IV. cap. 11. §. 11. et seq.* (3) V. BENED. XIV. *de Syn. Dioeces. Lib. IX. cap. 2.* (4) *Sess. XXIV. de Ref. Matrim. cap. V.*

T A B U L A XXXVII.

			furiosi, nisi lucidis gaudeant intervallis. (1)	
			surdi et muti, qui consensum signis exprimere nesciant. (2)	
			et impuberes	masculi ante annum aetatis XIV. (3) foeminae ante annum XII.
			cum versatur	aut personam,
			circa	aut qualitates, quae personae substantiam immutant,
				aut valetudinem ad concubitum, si impotentia est
		ERRORE,		antecedens,
		(4) qui	dat jus parti tantum deceptae petendi nullitatem matrimonii. (5)	probata judicialiter testimonio peritorum, absoluta aut relativa, perpetua et insanabilis,
			amittit vim suam si, eo detecto, pars decepta juri suo renuntiat	expresse, aut tacite.
			cum incutitur	graviter, et ad extorquendum consensum matrimonialem,
PARTIUM CONSENSUS ad validitatem contra- ctus requirit	IMMUNITATEM ab	METU, qui (6)	dat jus conjugi tantum qui metum passus est, petendi nullit. matrim.	
			amittit vim suam, si sublata metus causa, pars laesa juri suo renuntiat	expresse, aut tacite.
			occurrit in foemina rapta,	
		et VI, quae (7)	et dat hodie, ei tantum, jus	aut consentiendi e loco tuto in nuptias, aut petendi nullitatem matrimonii.
			aut ore contrahentium,	
	DECLARATIONEM INDUBIAM. hinc exprimi debet		aut per procuratorem instructum mandato	speciali, ad certam et determinatam personam, non revocato tempore contractus.
			(8)	

(1) C. 24. X. de Spons. et Matr. (2) C. 23. 25. de Spons. (3) C. 8. et seq. X. de Spons. Imp. (4) can. un. C. XIX. Q. 1. et Cap. 26. X. de Spons. Cf. BERARD. Op. c. T. III. p. 88. et seq. (5) C. 4. 14. X. de Probat. C. 5. 6. et seq. X. de frig. mal. et impet. coeun. Cf. CHRIST. GODOFR. GRUNER de causa impot. in sexu potior. V. ESPEN l. c. C. II. et SIXTI V. Const. anni 1587. in BULL. M. T. II. (6) Cap. 2. X. de eo qui dux. in matrim. cap. 15. 18. et 28. de Spons. C. 11. X. de despons. imp. et GONZALEZ in c. 15. de Spons. (7) Cap. 7. X. de Raptor. TRID. Sess. XXIV. de Ref. Matr. Cap. VI. (8) cap. 9. de Procurat. in VI. Cf. DE LUDEWIG D. de matrim. per procurator.

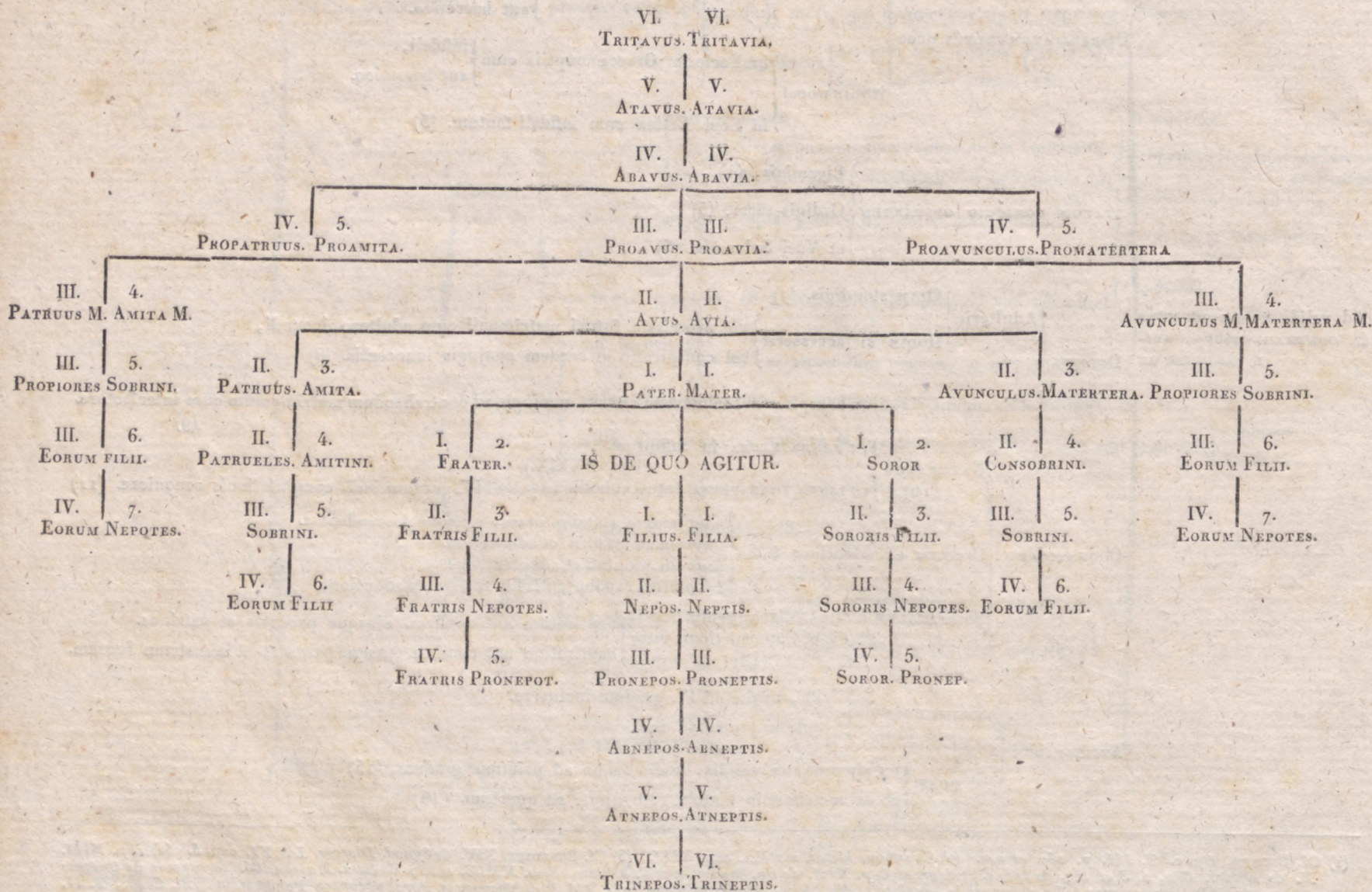
T A B U L A XXXVIII.

DISPARITATEM CULTUS, quae (1)	}	OLIM non nocebat nuptiis fidelium cum	} infideli, aut haeretico.		
		(2)			
}	}	HODIE nocet	} infideli, aut haeretico.		
		in Ecclesia Graeca nuptiis cum			
STATUM CONJUGIO OBSTANTEM	}	Ligaminis, (4)	}		
		Ordinis sacri, (5)			
		et Voti Solemnis. (6)			
Ad validitatem contractus IN CONTRAHENTIBUS HABI- LITAS DEEST OB	DELICTA	}	Adulterii	}	OLIM simplicis. (7)
			HODIE si accesserit		vel promissio futuri matrimonii cum adultero ineundi, vel conspiratio in caedem conjugis innocentis. (8)
					et Homicidii, si conjux conspiraverit in mortem alterius conjugis ad contrahendum matrimonium cum interfectore. (9)
COGNATIONEM	}	}	NATURALEM	}	IN LINEA RECTA in infinitum. (Tab. XXXIX.)
			(10)		IN LINEA TRANSVERSA AEQUALI hodie usque ad IV. gradum incl. computationis canonicae. (11)
			CIVILEM ex adoptione inter		adoptantem et adoptatam, ejusque descendentes. uxorem adoptantis et adoptatum. uxorem adoptati et adoptantem. adoptatum et adoptantis liberos, stante adoptione.
			SPIRITUALEM hodie ex Sacramentis Bapti- smatis et Confirmationis inter		baptizatum aut confirm. ejusque parentes et patrilios. baptizatum aut confirm. ejusque parentes et ministrum Sacram.
AFFINITATEM	}	}	VERAM ex copula	}	licita, usque ad IV. gradum inclusive. illicita usque ad II. incl.
			(14)		
			vel QUASI		ex sponsalibus validis, hodie usque ad primum gradum. (15) et ex matrimonio tantum rato usque ad quartum. (16)

(1) Cf. BERARD. *Op. c. T. III. p. 131. et seq.* (2) CHARDON. *histor. matrim. cap. XIII.* (3) Cf. BENEDICTI XIV. *de Synod. Dioec. Lib. VI. cap. 5.* (4) *cap. VIII. X. de Divort. Cap. 2. 3 et seq. de spons. et duor. et Cap. XIX. de Sp. MATTH. XIX. 8.* TRID. *Sess. XXIV. can. 2. de Sac. Matrim.* Cf. THOMASIVS *de Crimine Bigam. in DD. PREMONTVAL „La monogamie, ou l'unité dans le mariage à la Haye 1751. III. Vol. MICHAELIS Paralip. contra Polygam. in Synt. Comm. T. II. Quae hinc inde prodire circa Polygamiam scripta ab anno 1670. ad annum 1717 enumerat. BUDD. Hist. Jur. Nat. et MEISTER Biblioth. Jur. Nat. et Gent. T. III. (5) C. 13. X. qui Cl. vel vov. matr. contr. TRID. *Sess. XXIV. c. 9.* (6) *Cap. un. de Vot. in VI. cap. III. et VII. Qui Cl. vel vov.* (7) *can. 1. 2. 3. XXXI. q. 1. (8) 4. 5. l. c. cap. 3. 6. 7. de eo qui dux in matr.* (9) *cap. 1. X. de Conv. Inf.* (10) Cf. HOFACKER *D. sistens hist. et rat. jur. incest. prohib. KUGLER de Nupt. incest. H. GROT. de J. B. et P. Lib. II. cap. 5. PUFFEND de Jur. N. et G. L. VI. c. 1. REYBERG. Op. c. T. III. §. 265. in Notis. BENTHAM Traités de Legislation Civ. et Crim. T. II. P. III. Ch. V. Sect. I.* (11) *Cap. 8. X. de Cons. et affn.* (12) *can. 6. C. XXX. q. 5. cap. un. X. de cogn. Leg.* (13) TRID. *Sess. XXIV. de Ref. Matr. Cap. 11.* (14) TRID. *S. c. cap. 4.* Cf. BERARD. *T. III. p. 104.* (15) TRID. *S. c. cap. III.* (16) *V. Constit. Pii V. ad ROMANUM.**

T A B U L A XXXIX.
SCHEMA COGNATIONIS NATURALIS. (1)

(1) Descriptio graduum cognationis una cum declaratione Arboris consanguinitatis et affinitatis desumpta ex JOAN. ANDR. adjecta est ad can. 6. XXXV. q. 5 apud Gratian. Cf. B. CARPZOVII *Arbor consanguin. et affinit.* in Ejud. Jurisprud. Consistor. HENR. COCCEII de comput. grad. cogn. HANNESEN de comput. grad. LUD. MENCKEN compend. Theor. et prax. comput. grad. H. BOEHMER. *Delineatio doctrinae de grad. matrim.* et I. C. KOCK examen novae regulae comput. grad. canon. in *Opusc. Jurid. can. Comp. Boehm. illustrant.*

T A B U L A XL.

		aut Parocho proprio contrahentium ratione domicilii	(1)	verī, vel quasi.
OB FORMAM NEGLECTAM nuptiae sunt	NULLAE nisi contrahantur coram	aut Sacerdote delegato		ab Episcopo, vel a Parocho.
		et simul duobus vel tribus testibus		intelligentibus quid agatur, etiāsi invitis.
		Si omittantur proclamationes ex praescripto Conc. Trid. praemittendae	(2)	tribus continuis festis diebus. publice in Ecclesia inter missarum solemnia. expresso contrahentium nomine et cognomine ad detegenda impedimenta, si quae adsint.
ILLICITAE	Si celebrentur	TEMPORE CLAUSO, nempe	(3)	olim in diversis Eccl. diverso. hodie ex praescripto Concilii Tridentini
		aut contra interdictum Eccl. nempe cum Praesul Eccl. differt benedictionem nuptialem justis de causis, veluti	(4)	a prima Dominica Adventus usque ad Epiphaniā. et a die Cinerum usque ad Dominicam in albis inclusive. ob ignoꝛata fidei rudimenta. ob suspicioꝛem impediꝛenti, donec de eo constet.

(1) CONC. TRID. Sess. XXIV. de Ref. Matrim. Cap. 1. Cf. BINGHAM Op. c. Lib. XXII. cap. 4. (2) Cap. 13. X. de Claud. despons. TRID. Sess. XXIV. de Ref. Matrim. C. 1. Cf. BORN de Bannis nuptialibus. (3) TRID. Sess. XXIV. de Ref. Matr. C. 10. Cf. AUG. FRID. SCHOTT D. de Temporibus clausis. (4) RIT. ROM. de Sacram. Matrim. et Tit. XVI. Lib. IV. de matrim. contra interd. Eccl. apud GREGOR.

T A B U L A X L I .

<p>PROPRIE et PLENE</p>	<p>in Ecclesia Latina</p>	<p>PER CONVERSIONEM CONJUGIS INFIDELIS ad fidem, si alter infidelis discedat</p>	<p>ut definitur ab Innocentio III. (2)</p>		
				<p>PER MONASTICAM PROFESSIONEM conjugis alterutrius, matrimonio nondum consummato. (4)</p>	<p>dissentientibus adhuc Theologis. (3)</p>
<p>MATRIMONIUM dissolvitur (1)</p>	<p>IMPROPRIE</p>	<p>in Ecclesia Graeca PER DIVORTIUM, praesertim ex causa adulterii. (5)</p>	<p>AUCTORITATE JUDICIS ob alterutrius conjugis</p>		
				<p>aut ex parte PER SEPARATIONEM A THORO ET MENSA, salvo conjugii vinculo, (6)</p>	<p>MUTUO CONJUGUM CONSENSU</p>
<p>aut plene PER DECLARATIONEM NULLITATIS, quae</p>	<p>transire nunquam potest in rem judicatum, (14)</p>	<p>si maritus, annuente uxore, ordines sacros suscipiat. (13)</p>			
			<p>et pronuntiari debet ab Judice Eccl. (15)</p>	<p>cum impedimentum dirimens matrimonio obstat.</p>	<p>RELIGIOSE ne falsae probationes temere admittantur.</p>
<p>causa cognita</p>	<p>SUMMARIE tamen, (16)</p>	<p>MODOQUE PRAESCRIPTO a Benedicto XIV. (17)</p>			

(1) Cf. REYBERG. *Op. c. T. III. §. 267.* KLÜPFEL *Inst. Theol. Dogm. T. II. §. 125. in notis.* V. ESPEN *Op. c. P. II. Tit. XV.* (2) *Cap. VII. X. de Divort.* (3) Cf. KLÜPFEL *D. de indissol. matr. infid. in Oblect. hist. et jur. eccl.* SCHLOSSER *de indissol. matr. in inf. contr.* AUGUST. GERVAS. *de Sacram. matr. Cap. 5.* SCHMIDT *Inst. Jur. Eccl. T. II. §. 100.* RIEGGER *Jurisp. eccl. P. IV.* EYBEL *introd. in I. E. C. T. IV. l. 11. c. 13. §. 370.* (4) TRID. *S. 24. can. 6.* (5) V. GOAR. *in Euch. PALLAVICINI Hist. Conc. Trid. Lib. XXII. cap. IV.* (6) HASENTIEN *Comm. de Separ. a th. et mens.* (7) *Cap. 4. 5. et seq. X. de Divort. can. 5. C. XXVIII. q. 1. can. 4. XXVII. q. I. Cap. 12. X. de Praesumpt. Cap. 27. X. de Test.* (8) *Cap. 21. de Conv. Con. Cap. 6. X. de Div.* (9) *Cap. 8. 13. in fin. de Restit. Spol.* (10) *Cap. I. X. de Conjug. lepros.* (11) *can. 5. XXVIII. q. I. Cap. 2. de Divort.* (12) *can. 2. 3. 6. C. XXXIII. q. 5. Cap. 4. 8. 13. 18 de Conv. conjug.* (13) *Cap. 5. 6. X. de Conv. Conjug. Cap. 4. de Temp. ordin. in VI. TRID. XXIII. cap. IV.* (14) *Cap. 7. de Sent. et Re Jud.* (15) TRID. *S. XXIV. de Ref. Cap. XX.* (16) CLEM. *2. de Judic.* (17) in Constitut. quae incipit DEI MISERATIONE et invenitur in *T. I. Bullar. ejusd. Pont.*

T A B U L A XLII.

Ad RES SACRAS referuntur praecipue	AEDES SACRAE, quarum (1)	Aedificatio requirit (2)	Causam justam, Auctoritatem Episcopi, qui Ritum praescriptum, Dotis assignationem ad	causam cognoscat, et audiat eos, quorum interest. conservationem aedificii, et suppellectilis sacrae. et alimoniam ministrorum.	
					Consecratio fit ritu solemniori. (3)
	Vasa et ORNAMENTA SACRA. (9)	Reparandarum onus incumbit	aerario Eccl. ad hoc destinato: eo vero deficiente, (5)	beneficiario, si quid, ultra frugalem sustentationem, ei de redditibus beneficii supersit. (6)	seputura hominis } non baptizati, aut excommunicati. homicidii, injustae sanguinis effusionis, incontinentiae.
	COEMETERIA, nempe loca, (10)	a quibus arcentur praesertim (12)	qui in peccato mortali decedunt, veluti infideles, apostatae, haeretici, schismatici, excommunicati.	qui in duello occubuerunt, qui sibi mortem intulerunt, qui praecepto paschali non obtemperarunt, monachi mortui cum peculio, fures et latrones in crimine occisi, usurarii manifesti.	
					ORATORIA DOMESTICA, (13)
					quae addicuntur benedictione episcopali fidelium sepulturae, ob quam competunt Parocho jura funeraria. (11)
	Ad RES RELIGIOSAS referuntur praesertim	HOSPITALIA, quae (14)	in veteri disciplina, cujuscunque generis essent, suberant auctoritati episcopali, (15)	labentibus annis subtracta fuere a potestate Episcopi, ex praescripto Conc. Trid. iterum eidem subjiciuntur, exceptis iis quae sub immediata Regum tutela sunt, nisi ex ipsorum venia. (16)	
					MONASTERIA

(1) V. BINGHAM *Op. c. Lib. VIII. Cap. 1. et seq.* (2) *Can. 9. 10. D. 1. de Cons. can. 10. C. XVIII. q. 2. Cap. 3. X. de Eccl. aedif. Trid. Sess. XXI. cap. 4. de Ref. (3) can. 11. 13. D. I. de Cons. Cap. 10. X. eod. tit. De aris agunt can. 18. 25. 31. 32. D. c. Cf. V. ESPEN. P. II. Sect. II. tit. I. cap. IV. BERARD. T. II. p. 68. et seq. EUSEB. *Histor. Lib. X. C. 4. GIBERT T. II. tract. poster. de Eccl. tit. XV. Cons. etiam can. 28. C. VII. Q. 1. can. 26. XVI. Q. VII. can. 14. 15. 25. D. c. et C. 1. X. de Relig. dom. necnon REIFFENSTUEL ad tit. de Cons. Eccl. (4) cap. 4. de C. E. can. 19. D. I. eod. cap. V. X. de Adult. Cap. un. de Cons. Eccl. in VI. can. 27. 28. D. I. de Cons. cap. VII. X. eod. Cf. V. ESPEN. l. c. cap. V. (5) can. 30. C. XII. q. 2. (6) cap. 1. et 4. X. de Eccl. aedif. (7) Trid. S. XXI. cap. 7 de R. (8) Trid. S. c. et C. c. BERARD. T. II. p. 66. et seq. GONZALEZ ad C. 1. de Eccl. aedif. (9) can. 44. et 45. D. I. de C. Trid. S. XIII. cap. 5. 6. de SS. Euch. Sacram. Cap. X. de Celebr. Miss. can. 9. D. 23. can. 46. D. I. de Cons. can. 27. 28. D. III. eod. (10) V. JOSEPH. HOBBERMANN. D. de salubri sepultura. SCIP. PIATTOLI „del luogo di seppellire.” Add. JACOB. GOTHFR. ad C. Th. Lib. 6. tit. 17. de sep. viol. l. 6. et DISS. LUD. MURATORI in nonnullis Edit. eidem Comm. subject. S. AUGUST. *Lib. I. de Civ. D. cap. 13. et lib. de cur. pro mort.* V. ESPEN. P. II. Sect. IV. tit. VII. cap. I. et ONUPHR. PANVIN. *de Ritib. sepe. mort.* (11) RIT. ROM. et cap. 13. X. de Sepult. et Cap. 2. de Imm. Eccl. in VI. (12) V. ESPEN. l. c. C. VI. et canones laudati a PERHEM *Op. c. T. II. §. 646. in nota.* (13) can. 23. D. I. de Cons. THOMASS. *Op. c. P. I. Lib. II. cap. 96.* (14) Cf. BERARD. T. I. p. 130. et seq. MURATORI *Diss. XXXVII. Antiq. Italic.* (15) L. 42. §. 9. L. 45. §. 3. C. de Ep. et Cl. Nov. CXXIII. cap. 23. L. 23. C. de Sacr. Eccl. (16) Sess. XXII. cap. 8. et q. de Ref. et Sess. VII. de R. cap. 13. (17) cap. 8. X. de Relig. Dom. Trid. Sess. XXV. de Regul. (18) Trid. Sess. c. cap. 3. de Reg.**

T A B U L A XLIII.

Ad RES TEMPORALES Eccl. referuntur	RES IMMOBILES, quarum	OBLATIONES, quae (1)	primis Soeculis, si a fidelibus sponte fierent, acceptabantur ab Ecclesiis.			
			post Soec. XII. in laudabiles consuetudines abierunt, ad quas fideles occasione nonnullarum functionum sacrarum cogi possent. Hæc jura stolae. (2)			
			ACQUISITIO	primis soeculis impedita, (3)	sive per actus inter vivos, sive mortis causa.	
				a Constantino M. et Successoribus permissa quocunque titulo hodie restricta a Legibus <i>Amortizationis</i> . (5)		(4)
			ALIENATIO prohibita, nisi (8)	DOMINIUM et usus est penes Ecclesias peculiares. (6)		alendos moderate qui altari serviunt, sustentandos miseros et pauperes, exstruendas et reparandas aedes sacras, comparanda vasa et indumenta sacra.
				PROVENTUS adhibendi ad _____ (7)		
				justa de causa, h. e. (9)	vel necessaria, vel utili Ecclesiae, vel pia.	
			et solemnibus adhibitis, (10)	causae cognitione		
				nempe approbatione Episcopi,		
				consensu Cleri _____ } olim in Synodo Provinciae. Eorum, quorum interest. } hodie in Capitulo. et Summi Pontificis ex Decret. Pauli II. quae non } ubique servatur. (11)		
			DECIMAE et PRIMITIAE (12)			
			imperatae in Ecclesia Latina Soec. VIII. et seq. } a Canonibus, (13) debitae praesertim Ecclesiae Parochiali, } et Legibus Civilibus. abolitae hodie multis in regionibus.			

(1) Cf. V. ESPEN *P. II. Sect. IV. Cap. X.* (2) *Cap. 42. X. de Simon.* (3) *L. 8. C. de haered. instit.* (4) *L. 1. C. de SS. Eccl. L. 1. C. Th. de bon. Cl. V. MURATORI Diss. LXVII. T. V. ANTIQ. ITAL. THOMASS. Op. c. P. III. Lib. I.* (5) *PECKIUS de Amortizat. bon. ESPEN. P. I. tit. 29. c. 3. et 4.* (6) *Cons. inter ceteros. „ Discours de l'Abbé Maury Deputé de Picardie sur la propriété des biens Eccl. prononcés dans l'Assemblée Nation. de France. MONITEUR de l'an 1789. „ GONZALEZ Comment. T. III. in C. 2. de Reb. Eccl. SAUTER Op. c. P. V. Sect. IV. Cap. 1. §. 854. et seq.* (7) *V. CAVALL. I. J. C. T. II. P. II. Cap. XXXV.* (8) *Can. Apost. 37. can. 1. C. X. q. II. can. 20. 51. 52. C. XII q. II. can. 39. C. XVII. q. IV. can. 2. 3. C. X. q. II. L. 24. C. de SS. Eccl. L. 7. C. de Reb. Eccl. non alien.* (9) *can. 13. 16. 70. C. XII. q. 2. Cap. VI. X. de Eccl. aedif. can. 52. C. XII. q. 2. Cap. VIII. de his quae fiunt a Prael. (10) can. 52. C. XII. q. 2. Cap. 1. 8. de his quae etc.* (11) *Cap. 2. in VI. cap. 1. de Reb. Eccl. inter EXTRAV. COMM.* (12) *BARTHEL de Decimis t. 2. Opp. TREITLINGER Diss. de Orig. Decim. Eccl. Theorie des Dimes. par Hervé T. II. Cf. etiam BENTHAM Theor. des pein. et des recomp. T. II. Liv. II. Ch. VI. SMITH Rich. des Nat. Liv. V. Ch. II. §. 1. (13) VAN ESPEN Op. c. P. II. Sect. IV. tit. II. cap. 1. et seq. BINGHAM Lib. V. cap. V. GONZALEZ in C. 4. de decim. TRID. Sess. XXIV. de Ref. cap. 12.*

T A B U L A XLIV.

MOÐUS PROCEDENDI IN CAUSIS ECCL. CIVILIBUS EST	vel ORDINARIUS	Constans praesertim	Introdactus in nova disciplina in foro Eccl. ob causas temporales Clericorum. (1)	} peccati, } juramenti negotiis adjecti, } negligentiae Judicis laici, } tutelae miserabilium personarum.					
			Extensus paullatim in eodem foro ad causas laicorum civiles titulo (2)						
			Receptus deinde pro maxima parte in foro soeculari. (3)						
			LIBELLI OBLATIONE. (4)		} CONFESSIONEM partis alterutrius } judicalem, } (9) duos ad minus, } liberam, } concordas, } et certam.				
			CITATIONE. (5)						
			EXCEPTIONIBUS. (6)			} TESTES (10) } praeditos necessaria } probitate, } non exclusos ab jure, } et scientia facti. } citandos et interrogandos ab Judice, } firmantes testimonium jurejur.			
			REPLICATIONIBUS.						
			CONTESTATIONE LITIS.						
			JURAMENTO CALUMNIAE. (7)				} INSTRUMENTA, quae } si publica sint, probant plene factum de quo ibi agitur } (11) } si privata, probant contra scribentem.		
			PROBATIONIBUS per						
SENTENTIA. (15) (8)									
APPELLATIONIBUS. (16)	} JUSJURANDUM } VOLUNTARIUM, ex convent. partium ab alterutra praestitum. } JUDICIALE } SUPPLETORIUM, judicis auctoritate delatum.								
INSPECTIONEM OCULAREM (12)		} vel expertorum virorum delegatorum ab Judice, } vel ipsius Judicis.							
PRAESUMPTIONES (13)			} JURIS, quae transferunt onus probandi in eum contra } (quem eae militant. } HOMINIS haustas ab Judice ex indiciis.						
AUDITIONE				} JURIS et DE JURE, quae non admittunt probationem in } (14) (contrarium).					
tum actoris desiderium suum exponentis					} clare, (14) } certe, } et apte.				
tum rei citati et excipientis						} vel in scriptis, } vel oretenus.			
Constans praesertim								} Exploratione probationum facti adducendarum } plene, } ab eo qui factum pro se allegat, } modis superius indicatis.	
SENTENTIA							} clara et distincta, } canonibus conveniente, } secundum acta et probata, (18) } partibus publicanda, et tunc exsequenda cum gravatus intra tempus praescriptum non } provocaverit ad superius tribunal.		
vel SUMMARIUS (17)									} Adhibendus in causis spiritualibus coram Judice competente. (19)
Carens solemnitatibus et dilationibus necessario observandis in qualibet parte processus ordinarii. (21)									

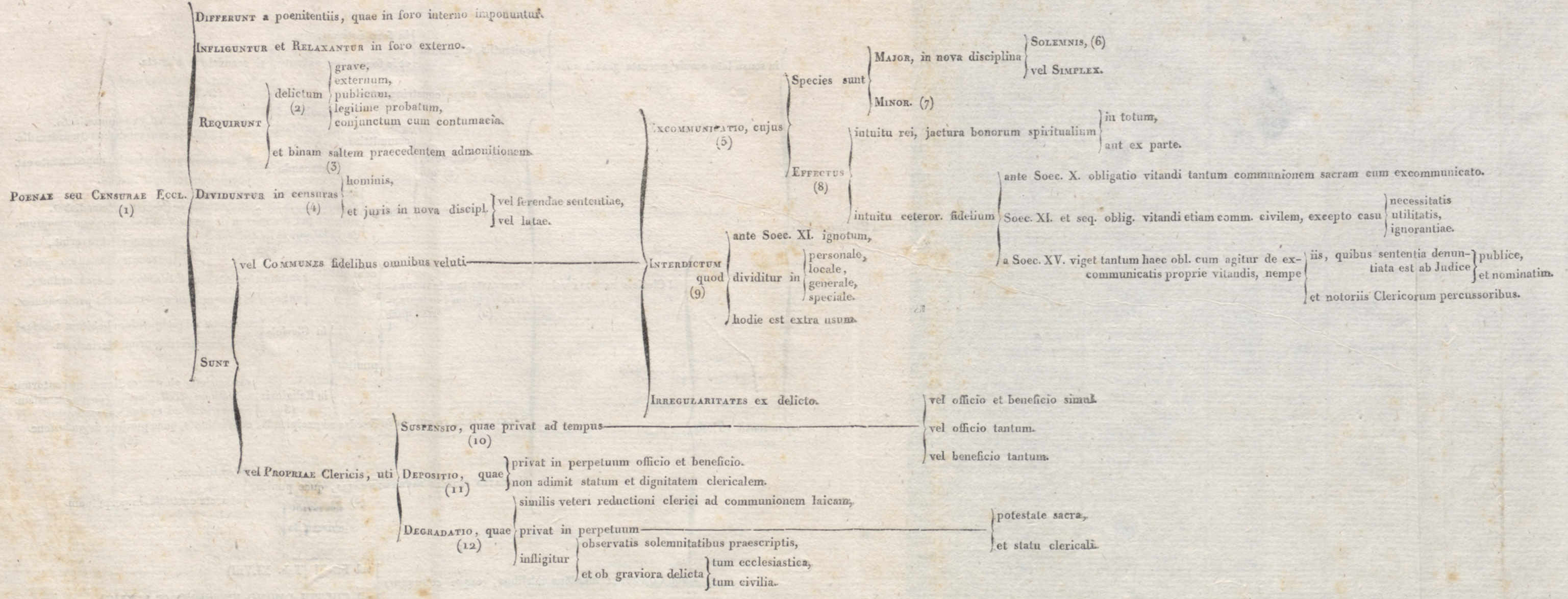
T A B U L A XLV.

MODUS PROCEDENDI IN CAUSIS ECCL. CRIMINALIBUS	INQUISITIONE, cujus	in veteri disciplina non multum differebat a modo procedendi Juris Romani. (1)	ORIGO repetenda praesertim ab institutione TRIBUNALIS S. OFFICII, quod (3)	introductum ab Innocentio III. Soec. XIII. in causis fidei, mandatum Dominicanis aut Franciscanis, confirmatum ab Imperatore Friderico II. ordinatum certis regulis ab Innocentio IV. saeviens } inprimis contra haereticos, } deinde et in reos nonnullorum aliorum criminum, recedens ab ordinariis judiciorum regulis, (4)	hodie fere ubique abolitum.
		in nova disciplina instituitur (2)		PARTES PRAECIPUAE sunt	
				EXAMEN VEL REI CONSTITUTUM. (12)	extraordinariis } per quaestiones } in vet. disc. improbatis, et tormenta } in nova admissis, } hodie abolitis. (11)
				LEGITIMATIO SEU RECOGNITIO PROBATIONUM LEGITIMARUM. (13)	
				PUBLICATIO PROCESSUS. (14)	
		ACCUSATIONE, ad quam (18) non admittuntur speciatim	infideles, haeretici, anathematizati, criminosi, infames, inimici eorum- que familiares.	DEFENSIO REI } (15) } modis ordinariis, et aliquando per purgationem canonicam ope } } jurisjur.	
				SENTENTIA. (17)	modis extraord. per purgatio- } nes vulgares, quae } improbatæ semper a summis Pont. } fiebant ex. gr. per } ferrum candens, } } duellum, } } aquam calidam et } } frigidam etc. (16)
		DENUNTIATIONE, quae (19)	in veteri disciplina non differebat ab admonitione Evangelica. in nova habetur loco diffamationis et aperit viam ad inquirendum.		

(1) Cf. CAVALL. *Op. c. T. II. P. III. Cap. XXXIII.* (2) VAN-ESPEN *P. III. Tit. VII. Cap. 1. et seq.* BRUNEMANN. *proces. inquis.* THOMASIIUS *de orig. proc. inquis.* (3) CAVALL. *l. c. Cap. XIII.* FLEURY *Inst. P. III. C. 10.* LIMBORCHIUS *in Hist. Inquis.* et duperrime LLORRENT. (4) JOAN. ROYAS *de singul. in fav. fidei.* GIANNONE *Storia Civile del R. di Napoli Lib. XXIII. cap. 5. et de RIEGGER Op. c. P. IV. §. 306 et seq.* (5) PAUL. RISI *de probat. ad capital. judic. §. 1. V. ESPEN. l. c. tit. 6.* (6) RENAZZI *Elem. Jur. Crim. Lib. III. Cap. VIII.* (7) Cf. CREMANI *de Jure Crim. Lib. III. cap. 27.* FILANGIERI *Scienza della Legisl. Lib. III. cap. 10.* BANNIZA *Delin. jur. crim. Lib. IV. cap. 12.* (8) SEIGNEUX *Syst. Jurisp. crim. cap. 15 et 18.* FILANG. *Canoni di giuicatura per le prove testimoniali. Cap. 15.* V. ESPEN *l. c. THOMASIIUS de fide jurid. SERVIN legis. crim. l. III. ar. I. CARRARD Jurispr. Crim. P. II. C. III. CREM. Cap. XXIV. et seq.* (9) FILANG. *can. di giudicat. per le prove scritturali.* (10) Cf. CREMAN. *Cap. XX. XXI. et XXII. Lib. III.* THOM. NANI *in lib. sing. de Indiciis.* BLANCI *de iisd.* FILANG. *can. di giudic. per la prova indiziaria.* (11) CONS. RUSCA *Osservazioni pratiche sulla tortura.* JOAN. M. LAMPREDI *Jus publ. Univ. P. II. Cap. III. §. 12.* ANT. MATTH. *ad Lib. XLVIII. D. tit. 16. cap. 5.* BANNIZA *Disquisitio de Tortura. SERVIN Op. c. Lib. III. art. II. § 6.* FILANG. *Lib. III. Cap. II.* SONNENFELS *Diss. de abolenda tort. quam inseruit suae BIBLIOTH. PHILOSOPH. BRISSOT DE WARVILLE. PASTORET Lois penales. alii.* (12) Cf. CREM. *Cap. XVII. per tot.* et auctores ibi laudati. (13) ZUFFIUS *de legitim. proc. crim.* (14) RENAZZI *Lib. III. Cap. 16.* CREM. *Cap. 28.* (15) CREM. *cap. 29.* VALLI *della difesa dei rei nei processi crim.* (16) Cf. NAT. ALEX. *hist. Eccl. Sect. IX. et X. art. IV.* HEINIUS *de prob. quae olim fieri solebat per ign. et aq. FILANG. Append. al Cap. XI. del lib. III.* JUST. HENN. BOEHMERI *D. de probatione in Criminalibus spuria in Exerc. ad P. T. IV. Ritus et exorcismos adhibitos refert BALUZIUS in Capit. R. F. T. II. cap. 1. col. 639. et seq.* (17) Cf. CREM. *Op. c. C. XXX.* (18) BERARD. *T. IV. p. 20. 30. et seq.* (19) V. ESPEN *l. c. tit. VIII. cap. 1. §. 32 et seq.*

T A B U L A XLVI.

(1) Cf. de RIEGGER P. IV. §. 565. et seq. VAN ESPEN Tr. de Censuris Eccl. (2) Cf. CAVALL. Op. c. T. II. P. III. Cap. 35. §. 15. et seq. (3) TRIB. Sess. XXV. de Reform. cap. 3. (4) Cf. PICHLER in Candid. Jurispr. sacr. ad tit. de Sent. Excomm. §. 46-23. et CAVALL. l. c. §. 18. 19. (5) Jo. D'AVEZAN Tr. de Excomm. in MEERMANNI Thesaur. Jur. T. IV. DU PIN Diss. hist. III. de Ant. Eccl. disc. BERARD. T. IV. p. 161-179. et seq. BENTHAM Theor. des Pein. et des Recomp. T. 1. Liv. V. Ch. II. (6) Formulas excomm. refert MARTENE T. III. de ant. Eccl. Rit. Lib. III. cap. IV. Vid. etiam PONTIFIC. ROM. Sub tit. Ordo excomm. et absol. (7) ESPEN J. C. U. P. III. Tit. XI. Cap. III. (8) DUPIN D. c. cap. III. ESPEN de Censuris. cap. VII. §. 3. et seq. PEREM Op. c. T. II. Sect. III. art. II. Cap. III. §. 1229. CAVALL. l. c. cap. 35. §. 13. (9) D'AVEZAN de Interdicto in Thes. Jur. CAVALL. cap. 36. X. GMEIN. Op. c. T. II. §. 779. et seq. (10) D'AVEZAN de Depositione, Degradatione et Suspensione in MEERMAN. Th. T. IV. ESPEN P. III. tit. II. Cap. II. (11) RIEGGER P. IV. §. 607. et seq. (12) CAVALL. Cap. XXXIX. per tot.

L A XLIX.

ORIGO repetitur a Simone Mago tempore Apostolorum.

ESSENTIA } consistit praesertim in permutatione boni spiritualis cum re temporali.
 }
 } Conventione } expressa,
 } } vel tacita. (5)
 }
 } constituitur } Re Spirituali, quae est loco mercis,
 } (6) }
 } } Re temporali quae } est loco pretii, } sive a manu,
 } } et consistit in munere } sive a lingua,
 } } } sive ab obsequio. (7)
 SPECIES sunt }
 } } Simonia juris divini,
 } }
 } } Simonia juris Ecclesiastici.

INIQUITAS apparet ex eo quod } profanantur instituta religiosa,
 } }
 } } praeccluditur dignioribus aditus ad officia ecclesiastica.

EXCUSATIONES vanae sunt } pecuniam dari non pro re spirituali, sed pro redditibus temporalibus huic annexis.
 } (8) }
 } } pecuniam non dari ut pretium, sed ut incitamentum } vel ad redimendam vexationem,
 } } } vel titulo } pietatis,
 } } } aut remunerationis.

POENAE sunt, } ob Simoniam commissam pro susceptione Ordinum } in veteri disc. depositio.
 } (9) } in nova, excommunicatio et suspensio contra } ordinantem,
 } } } et ordinatum.
 } } ob Simoniam pro receptione in Congregationem Religiosam } ejectio Religiosi in arctius monasterium.
 } (10) } depositio contra Superiorem Regularem.
 } } ob Simoniam pro collatione et adeptione beneficii Eccl. } excommunicatio,
 } (11) } nullitas collationis,
 } } inhabilitas ad alia beneficia.

TABULA GENERALIS EXHIBENS CONSPECTUM
JURIS CANONICI PUBLICI, ET JURIS CANONICI PRIVATI,

FONTIUM ET COLLE- CTIONUM.	R A T I O N E		PERSONARUM.	R E R U M.	J U D I C I O R U M.
	I N T E R N I.	E X T E R N I.			
TAB. I. De Juris Canonici divisionibus generalibus.	TAB. XI. De Potestate Ecclesiastica.	TAB. XXIII. De Juribus Ecclesiae erga Rempublicam.	TAB. XXV. De Personis, Rebus et Judiciis Ecclesiasticis generatim.	TAB. XXXIV. De Rebus Spiritualibus.	TAB. XLIV. De Judiciis Civilibus.
TAB. II. De Jure Canonico divino scripto.	TAB. XII. De Hierarchia Ecclesiastica.	TAB. XXIV. De Juribus Reipublicae erga Ecclesiam.	TAB. XXVI. De aditu ad Statum Clericalem.	TAB. XXXV. De Matrimonio.	TAB. XLV. De Judiciis Criminalibus
TAB. III. De Jure Canonico divino non scripto.	TAB. XIII. De Conciliis Oecumenicis.		TAB. XXVII. De sacra Ordinatione.	TAB. XXXVI. De Impedimentis Matrimonialibus.	TAB. XLVI. De Poenis Ecclesiasticis.
TAB. IV. De Jure Canonico humano.	TAB. XIV. De Summo Pontifice.		TAB. XXVIII. De Obligationibus Clericorum.	TAB. XXXVII. De Consensu Contractuentium.	TAB. XLVII. De Delictis Ecclesiasticis generatim.
TAB. V. De Jure Canonico Communi Veteri.	TAB. XV. De Cardinalibus Ecclesiae Romanae.		TAB. XXIX. De Privilegiis Clericorum.	TAB. XXXVIII. De Eorum habilitate.	TAB. XLVIII. De Delictis Ecclesiasticis fidei contrariis.
TAB. VI. De Jure Canonico Novo.	TAB. XVI. De Legatis Pontificiis.		TAB. XXX. De Clericis Regularibus.	TAB. XXXIX. De Arbore Cognationis.	TAB. XLIX. De Delictis Ecclesiasticis contrariis cultui divino externo.
TAB. VII. De Collectione Gratianea.	TAB. XVII. De Patriarchis.		TAB. XXXI. De Beneficiis Ecclesiasticis.	TAB. XL. De Ritu Nuptiarum.	
TAB. VIII. De Collectione Gregorii IX.	TAB. XVIII. De Exarchis et Primatibus.		TAB. XXXII. De Beneficiorum Ecclesiasticorum collatione.	TAB. XLI. De Dissolutione Matrimonii.	
TAB. IX. De Sexto Decretalium, de Clementinis et Extravagantibus.	TAB. XIX. De Metropolitanis.		TAB. XXXIII. De Jure Patronatus.	TAB. XLII. De Rebus Sacris et Religiosis.	
TAB. X. De Jure Canonico Novissimo.	TAB. XX. De Episcopis.			TAB. XLIII. De Rebus Temporalibus.	
	TAB. XXI. De Parochis.				
	Tab. XXII. De Canonicis Ecclesiae Cathedralis.				

ANNOTATIONES AD TABULAM XLIV.

- (1) V. *Decret. Gregor. IX. Lib. I et II. Cf. CAVALL. Op. c. T. II. P. III. Cap. XV.* (2) CAVALL. *Op. et l. c. C. II. §. 9. et seq.* (3) V. CUIAC. *praef. in libr. IV. Decret. et FLEURY Jur. Eccl. P. III. Cap. VI. n. I.* (4) STRYK *de Jure Libellor.* BASTINELLER *de vitiis libelli.* (5) SLEVOGT *de Citationis requisitis et efficacia.* IDEM *de in Jus vocatione nova et antiqua.* BERGER *de Citat.* (6) ZANGER *de Exception.* (7) COM. A LYNAR *de Juram. Calum. moralitate, historia etc.* STRAUCK *de Juram. C. FLOERKE de eod.* (8) DUAREN. et A COSTA *ad Tit. D. et C. de Probation.* CANZ *de Probabilitate Juridica.* THOMASIIUS *de fide jurid.* ELSAESSER *Diss. exhibens selecta capita de probat. et reprobat.* (9) LAUTEREACH *de Confess.* (10) JANUS A COSTA *ad Tit. de Testibus.* (11) KRENEMAYER *de Instrum. definit. divis. fide, recognitione ac diffess.* (12) HERTIUS *de Ocul. Insp.* MAYER *de singul. probat. per insp. ocular.* (13) VOET *ad tit. de probat. et praesumpt.* BOEHM. *de Collis. praesumpt.* HOMBERGK *de concursu praesumpt.* MOEKERT *de indole praesumpt. jur.* (14) SCHNEIDT *de praesumpt. J. et de I. RENZ de ead.* (15) KNORR *de Sent. et Re Jud.* (16) CAVALL. *Op. et P. c. Cap. XXVIII.* (17) FROMANN *de Judic. ordin. et Summ. natura.* BREMEN *de causis summ. et ear. proc.* (18) Cf. omnino CAVALL. *l. c. Cap. XXVI. §. IV.* (19) *Clement. II. de Judic.* (20) *Clement. II. de V. S.* (21) Leg. MONTESQ. *Esp. de L. Liv. VI. Ch. II. et d'AGUESSAU Mercur. XIII. Sciencee du Magistrat.*

TABULA GENERALIS EXHIBENS CONTENTUM
IURIS CANONICI PUBLICI, ET PARTIS QUAE AD IURIS PRIVATI

FONTEM ET COLLE
GIOSUM

IN IURE

ET IURE

MUNICIPALIU

ARTIBUS

ET

ULTIMO

TAB. I. De Jure Ca-
nonico divisiōibus
generalibus.

TAB. XI. De Prae-
scrip-
tione

TAB. XXIII. De In-
ter-

TAB. XXV. De Pro-
curatoribus

TAB. XXXI. De
Beneficiis

TAB. XLII. De
Beneficiis

TAB. II. De Jure Ca-
nonico

TAB. XII. De Prae-
scrip-
tione

TAB. XXIV. De In-
ter-

TAB. XXVI. De Pro-
curatoribus

TAB. XXXII. De
Beneficiis

TAB. XLIII. De
Beneficiis

TAB. III. De Jure Ca-
nonico
TAB. IV. De Jure Ca-
nonico
TAB. V. De Jure Ca-
nonico
TAB. VI. De Jure Ca-
nonico
TAB. VII. De Jure Ca-
nonico
TAB. VIII. De Jure Ca-
nonico
TAB. IX. De Jure Ca-
nonico
TAB. X. De Jure Ca-
nonico

TAB. XIII. De Prae-
scrip-
tione

TAB. XXV. De In-
ter-

TAB. XXVII. De Pro-
curatoribus

TAB. XXXIII. De
Beneficiis

TAB. XLIV. De
Beneficiis

TAB. XI. De Jure Ca-
nonico

TAB. XVI. De Prae-
scrip-
tione

TAB. XXI. De In-
ter-

TAB. XXXIV. De Pro-
curatoribus

TAB. XXXIV. De
Beneficiis

TAB. XLV. De
Beneficiis

TAB. XII. De Jure Ca-
nonico

TAB. XVII. De Prae-
scrip-
tione

TAB. XXII. De In-
ter-

TAB. XXXV. De Pro-
curatoribus

TAB. XXXV. De
Beneficiis

TAB. XLVI. De
Beneficiis

TAB. XIII. De Jure Ca-
nonico

TAB. XVIII. De Prae-
scrip-
tione

TAB. XXIII. De In-
ter-

TAB. XXXVI. De Pro-
curatoribus

TAB. XXXVI. De
Beneficiis

TAB. XLVII. De
Beneficiis

TAB. XIV. De Jure Ca-
nonico

TAB. XIX. De Prae-
scrip-
tione

TAB. XXIV. De In-
ter-

TAB. XXXVII. De Pro-
curatoribus

TAB. XXXVII. De
Beneficiis

TAB. XLVIII. De
Beneficiis

TAB. XV. De Jure Ca-
nonico

TAB. XX. De Prae-
scrip-
tione

TAB. XXV. De In-
ter-

TAB. XXXVIII. De Pro-
curatoribus

TAB. XXXVIII. De
Beneficiis

TAB. XLIX. De
Beneficiis

TAB. XVI. De Jure Ca-
nonico

TAB. XXI. De Prae-
scrip-
tione

TAB. XXVI. De In-
ter-

TAB. XXXIX. De Pro-
curatoribus

TAB. XXXIX. De
Beneficiis

TAB. L. De
Beneficiis

REGULAE JURIS.

REGULA I.

Beneficium ecclesiasticum non potest licite sine institutione canonica obtineri. (1)

REG. II.

Possessor malae fidei ullo tempore non praescribit. (2)

REG. III.

Sine possessione praescriptio non procedit. (3)

REG. IV.

Peccatum non dimittitur, nisi restituatur ablatum. (4)

REG. V.

Peccati venia non datur, nisi correcto. (5)

REG. VI.

Nemo potest ad impossibile obligari. (6)

-
- (1) Refertur haec Reg. ad Tab. XXXII. Cons. XAV. GMEINERI *Op. c. P. II. Sect. I. Cap. V. §. 243. et Lib. III. tit. VII. X. de Instit.* Sensus regulae est ut nullum beneficium proprie sic dictum licite queat obtineri sine institutione facta secundum canones, a qua nempe omne vitium absit tum ex parte conferentis, tum ex parte accipientis, tum quod ad formam.
- (2) Refertur ad Tab. XLIII. Cf. SAUTER *Op. c. Cap. VII. Sect. V. §. 964. et seq. et Lib. II. tit. XXVI. X. de praescript.* Sensus est rei alienae possessorem, dominium ipsius in vim praescriptionis nunquam acquirere posse si vel ab initio possessionis, vel medio tempore ab Jure requisito ad praescribendum justam causam habuerit putandi rem quam possidet, alienam esse. Hac regula lenitur rigor Juris Romani quo dominium rei alienae per praescriptionem acquiritur si b. f. ab initio tantum adfuerit.
- (3) Refertur ad praeced. Cf. *Lib. II. tit. XII. X. de caus. possess. et propr.* HEINEC. *Elem. Jur. ex edit. KOEFFNERI Lib. II. tit. I. §. 281. et seq.* Sensus est: quod sine possessione naturali simul et civili praescriptio rerum corporalium inchoari non possit: ea vero inchoata, sola civili possessione continuari potest per tempus ab Jure determinatum, dummodo per usurpationem, quam vocant, interrupta non fuerit.
- (4) Ref. ad Tab. XLVII. Cf. CREMANI *de Jure Crim. Lib. I. P. II. cap. 2. §. 5. et seq. et Lib. V. Tit. 36. X. de In. et damn. dat.* Sensus est: quodlibet damnum injuste datum resarciendum omnino esse ab eo qui dedit non solum in foro interno, sed et in foro externo.
- (5) Referri potest ad Tab. XLVII. attamen proprie non agitur hic de foro externo sed potius de interno, de quo adeundi Theologi.
- (6) Refer. ad Tab. XLIV. non differt a *Reg. Jur. Civ.* „Impossibilium nulla est obligatio” innuitque ad ea quae impossibilia sunt vel de facto vel de jure neminem obligari posse sive praeepto humano, sive judicis sententia, sive propria voluntate. Cf. HEINEC *tit. XIV. lib. II. §. 490. et seq.*

R E G U L A VII.

Privilegium personale personam sequitur, et extinguitur cum persona. (7)

R E G. VIII.

Semel malus, semper praesumitur esse malus. (8)

R E G. IX.

Ratum quis habere non potest, quod ipsius nomine non est gestum. (9)

R E G. X.

Rationem retrotrahi, et mandato non est dubium comparari. (10)

R E G. XI.

Cum sunt partium jura obscura, reo favendum est potius, quam actori. (11)

R E G. XII.

In judiciis non est acceptio personarum habenda. (12)

R E G. XIII.

Ignorantia facti, non juris, excusat. (13)

- (7) Ref. ad Tab. XX. consonat *Reg. Jur. Civ. 68. et 196. D.* Cf. XAV. GMEIN. *Op.c. T.II. C.III. Proleg. §. 83. et seq. et Lib. V. tit. 33. X. de privil. et exces. privilegiat.* Sensus est privilegium mere personale sequi personam, cui est concessum, nec in haeredes transire post ipsius mortem. Cf. HEINEC. *Lib. I. tit. 2. §. 48. et seq.*
- (8) Ref. simul cum seq. ad Tab. XLV. Cf. XAV. GMEIN. *T. II. C. III. Sect. III. §. 693. et seq. et lib. II. tit. 23. X. de Praesumpt.* Sensus est quod ille qui semel in aliquo genere delicti malus inventus fuerit, talis etiam deinde in eodem genere praesumatur, nisi oppositum ab eo probetur, adversus quem praesumptio hujusmodi ab Jure est comparata. Conf. NANI *in lib. sing. de Indicis cap. 5.* et THOMASIVS *de praesumpt. bonitatis.*
- (9) Adeantur pro ea et pro seq. *Inst. Jur. Civ. tit. de Mandato.* Sensus est quod si quis adprobet id quod ab altero gestum est, nullus effectus juridicus subsequitur hujusmodi adprobationem, nisi id, de quo agitur, nomine illius gestum antea fuerit.
- (10) Innuit quod quidquid ab altero nomine nostro gestum est etiam absque mandato nostro, tamen nos obligat a tempore negotii gesti, et eosdem producit effectus ac si expresse mandatum fuisset, statim ac a nobis adprobatur et ratum habetur.
- (11) Desumpta est ex *reg. Jur. Civ.* „Favorabiliores rei potius quam actores habentur” consonat *Cap. III. de Probat.* et sensum hunc habet, ut si ea, quae adducuntur in iudicio ab actore dubia sint et obscura, aut si ejusdem ponderis probationes afferantur ab actore et a reo, hic absolvi debeat a petitione actoris juxta illud „actore non probante reus absolvitur.”
- (12) Regula ob oculos semper habenda, quae et in Jure Divino invenitur. DEUTERON. I. „Quod justum est iudicate sive civis sit ille, sive peregrinus: nulla erit distantia personarum: ita parvum audietis ut magnum, nec accipietis cujusquam personam, quia Dei iudicium est.” Cf. CIC. *de Invent. Lib. I. Cap. 38.* SALLUST. *Bell. Catilin. Cap. 50.* SEIGNEUX *Syst. abrégé de Jurispr. Crim. cap. 6.* et PUTMANN, *Advers. Jur. Lib. I. cap. IV. de mot. Jud.*
- (13) Cf. *Tit. D. et C. de Jur. et fact. ign.* ibique interpretes. Sensus est: errorem et ignorantiam non affectatam facti alieni excusare errantem et ignorantem sive agatur de lucro captando sive de damno vitando; eosdem vero non excusari errore aut ignorantia juris nisi agatur, de damno avertendo, et nisi quaestio sit de militibus, minoribus, et omnino rudibus.

R E G U L A XIV.

Cum quis in jus succedit alterius, justam ignorantiae causam censetur habere. (14)

R E G. XV.

Odia restringi, et favores convenit ampliari. (15)

R E G. XVI.

Decet concessum a Principe beneficium esse mansurum. (16)

R E G. XVII.

Indultum a jure beneficium, non est alicui auferendum. (17)

R E G. XVIII.

Non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non subsistit. (18)

R E G. XIX.

Non est sine culpa, qui rei, quae ad eum non pertinet, se immiscet. (19)

R E G. XX.

Nullus pluribus uti defensionibus prohibet. (20)

- (14) Haec reg. declarat et confirmat praeced. exemplo petito ab eo qui succedens titulo vel universali vel particulari in jus alterius, censetur ignorare antecessoris gesta quae imputari successori non poterunt si conveniantur ab altero, juxta *Reg. Jur. Civ. XLII. D. de R. J.*
- (15) Potest referri ad Tab. IV. sed non facile casibus occurrentibus rite applicari poterit nisi accurate definiatur quid odiosum, quid favorabile dicendum sit. „Censendae sunt illae leges favorabiles, ait XAV. GMEIN. *Op. c. T. II. de Legum Interpr. §. 3. in Schol.* quae utriusque partis aequalem faciunt conditionem, quae communem utilitatem spectant, quae actus conservant, quae pacem promovent; odiosae vero quae unam tantum partem, aut unam magis quam alteram gravant, quae poenam in se continent, quae acuum reddunt irritum aut priora immutant; „et haec sunt, quarum strictam interpretationem regula jubet, cum de ceteris statuatur late eas explicari posse et extendi. Vid. CHRIST. THOMAS. *Append. ad lib. 2. Jurispr. div.* ubi quaestio proponitur de definit. favorabil. et odiosor. et BARBEYRAC. *AD PUFENDORF. Lib. 5. cap. 12. §. 12.*
- (16) R. ad Tab. XXIII. et indicat privilegia aliasque gratiosas concessionem reales a Principe profectas sine determinatione temporis, non esse ab eo, vel successore temere revocandas sine causa gravi et justa.
- (17) R. ad T. XLIV. et in hoc differt a praeced. I. quod in illa agitur de privilegio a Principe concesso, hic vero de beneficio juris communis, seu generali, veluti restitutionis in integrum, seu speciali, veluti jur. singul. quae conceduntur mulieribus etc. Cf. HEINEC. ex edit. BIENERI §. 60. in Nota. II. in illa statuitur non decere principem ut ea temere revocet quae semel indulsit; in hac ponitur, a nemine etiamsi iudex sit vel magistratus, posse beneficium legis auferri, cum hoc non liceat nisi legumlatori, necessitate aut utilitate publica suadente.
- (18) R. ad praec. magni est usus in testam. (ad quae etiam pertinet Regula Catoniana) contract. beneficiis, judiciis, respondet *Reg. D. 29.* et indicat actum, qui ipso jure dum perficitur invalidus est, haud posse tractu temporis ita per se convalescere, ut vim acquirat, et effectus producat actus ab initio valide gesti.
- (19) R. ad Tab. XLV. desumpta est omnino ex *Reg. 35. D.* et vult ut tum ille qui rem alienam invadit, tum qui alicui negotio gerendo se immiscet, cui aut ob prohibitionem illius quem illud tangit, aut ob propriam imperitiam se ingerere non debebat, praeter reparationem damni dati, obligetur etiam ad poenam pro circumstantiis et gradu culpa. De Culpa et gradibus ipsius conf. HEINEC. *Lib. III. Tit. de Oblig. et CREMANI Lib. I. Cap. III.*
- (20) R. ad XLIV. statuitque licere reo convento in judicio pluribus uti exceptionibus ad elidendam actoris intentionem, dummodo eas non simul et semel producat, ut si una allata non proficit, ad aliam recurrere fas ei sit, quod quidem actori non licet.

R E G. XXI.

Quod semel placuit, amplius displicere non potest. (21)

R E G U L A XXII.

Non debet aliquis alterius odio praegravari. (22)

R E G. XXIII.

Sine culpa, nisi subsit causa, non est aliquis puniendus. (25)

R E G. XXIV.

Quod quis facit mandato judicis, dolo facere non videtur, cum habeat parere necesse. (24)

R E G. XXV.

Mora sua cuilibet est nociva. (25)

R E G. XXVI.

Ea, quae fiunt a iudice, si ad ejus non spectant officium, viribus non subsistunt. (26)

R E G. XXVII.

Scienti, et consentienti non fit injuria, neque dolus. (27)

R E G. XXVIII.

Quae a jure communi exorbitant, nequaquam ad consequentiam sunt trahenda. (28)

- (21) R. ad praec. optimoque jure decernit neminem posse revocare aut retractare id ad quod praestandum scienter, libere, et juste se obligavit, propter jus inde alteri quaesitum, quod ei invito amplius auferri nequit.
- (22) Ref. ad XLV. statuitque innocentem propter delictum alterius, ut puta patris, filii, conjugis etc. minime puniendum esse. Hinc illa „noxa caput sequitur.” ibi est poena ubi et noxa est: „peccata suos tenent auctores, nec ulterius progreditur metus quam reperiatur delictum. Cons. GROT. *de Jur. B. et P. Lib. 2. cap. 20. §. 28. et Cap. 21. §. 12. et 13.*
- (23) R. simul cum seq. ad T. XLIV. et videtur pugnare cum praeced. Sensus enim idem est, nisi quod tanquam exceptio hic additur *nisi subsit causa*, quae alia esse non potest nisi salus communis et bonum publicum. Verum in hoc casu proprie non puniri innocentem dicendum est, sed utilitatem privatam publicae in collisione posthaberi.
- (24) Desumpta est ex Reg. D. 167. cujus sensus est a dolo et culpa immunem esse qui ex justo mandato legitimi Superioris aliquid facit vel omittit.
- (25) Desumpta est ex Reg. 173. D. indicatque quod debitor cum non praestat id quod debet tempore et loco aut convento aut legitimo, tenetur ad resarcienda omnia damna et incommoda, quae creditor ratione hujus morae passus est. De mora et effectibus morae cons. HEINEC. *tit. XIV. Lib. III. §. 755.—60 ex edit. Koepf.*
- (26) Desumpta est ex Reg. 170. D. decernitque omnia quae ab Iudice ultra limites potestatis suae, vel contra praescriptam juris formam fiunt, nulla esse et invalida: hinc nec in rem judicatam transire possunt, nec ab iis provocatio est necessaria. Cf. CAVALL. *Op. c. P. III. cap. 26. §. ult. et Cap. 28. §. 20.*
- (27) Congruit cum Reg. D. 145. Sensus est injuriam nullo pacto fieri ei qui in aliquid consentit, ad quod nec vi, nec errore, nec metu inductus fuit. haec autem Reg. non facile admittenda in jure poenali. Etenim delicta praeter laesionem privatam continent et laesionem publicam, propter quam poena afficiendus est is, qui alteri licet volenti et consentienti injuriam inferat.
- (28) Consentit cum Reg. XV. desumpta est ex Reg. *quod contra rationem. D. de R. J.* et significat non esse ultra casus expressos extendenda ea, quae contra dispositionem juris communis legitime sunt introducta, veluti dispensationes, et privilegia, etiamsi par aut major etiam ratio interesse videatur.

R E G U L A XXIX.

Quod omnes tangit, debet ab omnibus approbari. (29)

R E G. XXX.

In obscuris minimum est sequendum. (30)

R E G. XXXI.

Eum, qui certus est, certiorari ulterius non oportet. (31)

R E G. XXXII.

Non licet actori, quod reo licitum non existit. (32)

R E G. XXXIII.

Mutare consilium quis non potest in alterius detrimentum. (33)

R E G. XXXIV.

Generi per speciem derogatur. (34)

R E G. XXXV.

Plus semper in se continet quod est minus. (35)

R E G. XXXVI.

Pro possessore habetur, qui dolo desiit possidere. (36)

- (29) Innuit, jura quae pluribus singillatim sumitis in eandem rem ita competant, ut sine directa eorum laesione mutari nequeant, tolli aut immipi sine uniuscujusque consensu non posse.
- (30) Coniungenda est cum *Reg. XLV.* desumpta est ex *Reg. 9. D.* concordat cum *Reg. 34. D.* et locum habere potest tum in contractuum, tum in legum et testamentorum interpretatione. Cum nempe vera disponentis mens erui nequaquam potest nec ex contextu verborum, nec ex ratione, nec ex fine, nec ex aliis circumstantiis, tunc id quod minus obligat, vel minus gravat, servandum saltem est.
- (31) Determinat, non esse de jure necessarium, ut ei qui sufficientem notitiam habet, aut habere debet rei alicujus, adhuc ulterior ejusdem rei fiat denuntiatio.
- (32) Desumpta est ex *Reg. D. 41.* innuitque non licere actori in judicio ad assequendam suam intentionem iis mediis uti, quae nec reo ad se defendendum permittuntur, cujus tamen causa favorabilior habetur quam causa actoris, ut est in *Reg. 125. D.*
- (33) Concordat cum *Reg. D. 75.* et cum superiore *Reg. XXI.* Optime hic animadvertit REIFFENSTUEL in illustranda hac *reg. sub num. 3.* quod mutatio consilii nemini nocens et jure non prohibita, non tantum est licita, sed quandoque etiam laude digna: veluti cum circumstantiae mutantur, aut res melius perpensa fuerit; cum e contra mutatis circumstantiis et re melius considerata opinioni suae mordicus adhaerere signum sit pertinaciae et occultae superbiae, qua fit ut ne quis inconstans aut minus doctus videatur, mutare sententiam erubescat.
- (34) Desumpta est ex *Reg. 80. D.* docetque, in collisione duarum dispositionum, quarum una generalis sit, altera specialis, hanc in iis in quibus illi adversatur retinendam potius esse.
- (35) Desumpta est ex *Regulis 110. et 113. D.* et concordat cum aliis inferius adducendis. Sensus per se patet. pro applicatione vero practica ipsius in testamentis, in contractibus nec non in sententiis et judiciis consul. REIFFENST. et auctores ab eo laudati.
- (36) Desumpta est ex *Reg. 131. D.* et ne ex fraude et dolo alterius innocens damnum patiatur, statuit, eum, qui sive bona sive mala fide rem alienam possidet, et eam aut destruit aut distrahit dolose ne apud se amplius inveniatur, non ideo liberari ab onere vel restitutionis vel aestimationis ipsius.

R E G U L A XXXVII.

Utile non debet per inutile vitiari. (37)

R E G. XXXVIII.

Ex eo non debet quis fructum consequi, quod nisus extitit impugnare. (38)

R E G. XXXIX.

Cum quid prohibetur, prohibentur omnia quae sequuntur ex illo. (39)

R E G. XL.

Pluralis locutio, duorum numero est contenta. (40)

R E G. XLI.

Imputari non debet ei, per quem non stat, si non facit, quod per eum fuerat faciendum. (41)

R E G. XLII.

Accessorium naturam sequi congruit principalis. (42)

R E G. XLIII.

Qui tacet consentire videtur. (43)

R E G. XLIV.

Is, qui tacet, non fatetur, sed nec utique negare videtur. (44)

(37) Declarat, actum et negotium aliquod de jure validum non ideo infirmari, quod ei forsitan accessorium additum fuerit vel inutile, vel ab Jure etiam non approbatum; dummodo hoc separari possit a principali.

(38) Statuit, admittendum non esse ad allegandam pro se legem, aut instrumentum eum, qui idem instrumentum aut legem antea impugnaverat in judicio. „Quis enim, ait Ictus in *L. 1. D. quod quisque* etc. aspernabitur idem jus sibi dici, quod ipse aliis dixit, vel dici effecit?“

(39) Innuit, sub generali prohibitione aut simplici, aut sub poena nullitatis actus alicujus, et ea implicite esse prohibita, vel simpliciter vel sub nullitate, quae naturalem et accessoriam connexionem habent cum actu prohibito.

(40) Desumta est ex *L. 12. D. de Testibus* statuitque quod ubi terminus pluralis adhibetur ab Jure, dualis numerus sufficit, nisi major expresse a lege requiratur.

(41) Congruit cum *Reg. LXVI.* et intelligenda est de eo qui cum ad aliquod peragendum obligetur et non perficiat, damno tamen affici non debet, si probet se legitime impeditum fuisse.

(42) De natura juridica rei principalis et accessoriae consulendi Interpretes Jur. Civ. nam haec ipsa traditur doctrina in *Reg. 729. et 178. D. de R. J.* Sensus vero est, rem quae accessoria alterius dicatur, cum ea quae pro principali habetur tam arcto nexu de jure copulari, ut ea sublata, et accessoria extingui censeatur.

(43) Docet effectus juridicos taciturnitatis in aliquo tunc non differre ab iis qui ex consensu aperto ejusdem deducerentur, cum agitur de re ipsi utili; at cum de re eidem noxia quaestio est, tunc tantum, cum per dissensum expressum facile potuisset impediri id de quo agitur. Culpa enim caret, ut ait *Reg. 50. D.* qui scit sed prohibere non potest.

(44) *Cons. L. 142. D. de R. J.* et JACOB. GOTHOFRED. in eam *Comm. Collect. 21. part. 15. reg. 1.* necnon GONZALEZ *ad cap. 5. de praesumpt.* et HEINEC. in *Diss. de relig. Judic. circa reor. confess.* Sensus regulae est nec pro confesso nec pro negante habendum esse eum, qui ad interrogationem alterius tacet. Si vero sileat interrogatus ab Judice in Judicio criminali, utrum statim habendus sit pro confesso, disquirat CREMANI *Lib. III. cap. 27. §. 4. Op. c.*

R E G U L A XLV.

Inspicimus in obscuris, quod est veri similis, vel quod plerumque fieri consuevit. (45)

R E G. XLVI.

Is, qui succedit in jus alterius, eo jure, quo ille, uti debet. (46)

R E G. LXVII.

Praesumitur ignorantia, ubi scientia non probatur. (47)

R E G. XLVIII.

Locupletari non debet aliquis cum alterius injuria, vel jactura. (48)

R E G. XLIX.

In poenis benignior est interpretatio facienda. (49)

R E G. L.

Actus legitimi conditionem non recipiunt, neque diem. (50)

R E G. LI.

Semel Deo dicatum, non est ad usus humanos ulterius transferendum. (51)

- (45) Desumpta est ex *R. 114. D.* ac docet, quod si in lege aut instrumento aliquo homonymia vel amphibolia sit, quae dubiam reddat mentem scribentis, ea tunc significatio verborum seligenda est, quae verisimilior videtur, nempe quae aut rationi ipsius scribentis, aut materiae de qua agitur, juxta locorum consuetudines, accommodatior videtur, qualibet cavillatione remota. De interpretatione legum generatim cons. CHR. HENR. ECKARDI *Hermeneut. Jur. Cap. I.* et de interpr. contract. POTHIER „*Traité des Obligations Part. I. art. VII.*”
- (46) Desumpta est ex *Reg. 177. D.* eique consonat. *Reg. 79. eod.* indicatque, eum qui in alterius jus sive universale sive particulare succedit, iisdem juribus uti posse, quibus alter gaudebat, in cuius locum successit.
- (47) Conjungenda *cum reg. XIII.* quam haec declarat et confirmat statuendo, unumquemque facta aliena ignorare praesumendum, nisi contrarium probetur.
- (48) Celeberrima haec Regula desumpta est ex *R. D. 206.* regnat per universum jus, fluitque ex eo principio naturali „neminem laedendum, et suum cuique tribuendum” cujus meminit §. 5. *Inst. Justin. tit. de Just. et Jur. et L. 10. §. 1. D. eod.*
- (49) Refertur ad *Tab. XLV.* confirmatur multis *Reg. Jur. Civ.* et docet in mitiorem partem faciendam esse interpretationem legis poenalis dubiae. Cons. CREMANI *Lib. I. P. II. cap. XIII. §. 13. et seq.* ubi optime tripliciter distinguit utrum factum aliquod nec verbis nec sententia legis poenalis, utrum sententia quidem, non autem verbis, utrum tandem verbis, non vero sententia contineatur.
- (50) Ref. ad *XLIV.* rationem habet ad *Reg. 77. D.* innuitque quod actibus illis introductis aut adprobatis ab Jure, qui statim ac fiunt subsistere debeat, adjici non potest neque conditio neque dies ad hunc finem, ut ab existentia conditionis aut diei valere tandem incipiant, unde una aut altero adjecto nulli sunt. Vid. GOTOFR. *in Comm. ad Reg. 77. D. de R. J.*
- (51) Ref. ad *XLII.* docetque, ea quae ad exercitium cultus divini benedictione aut consecratione sunt destinata, non posse sine legitima causa, et auctoritate eccl. in profanos usus adhiberi.

R E G U L A LII.

Non praestat impedimentum, quod de jure non sortitur effectum. (52)

R E G. LIII.

Cui licet quod est plus, licet utique quod est minus. (53)

R E G. LIV.

Qui prior est tempore, potior est jure. (54)

R E G. LV.

Qui sentit onus, sentire debet commodum, et e contra. (55)

R E G. LVI.

In re communi prior est conditio prohibentis. (56)

R E G. LVII.

Contra eum, qui legem dicere potuerit apertius, est interpretatio facienda. (57)

R E G. LVIII.

Non est obligatorium contra bonos mores praestitum juramentum. (58)

R E G. LIX.

Dolo facit, qui petit, quod restituere oportet eundem. (59)

- (52) Ref. cum seq. ad Tab. XLIV. innuitque, quominus aliquid valide fieri possit, nullatenus impedimento esse ea, quae de jure sunt nulla, cum ad mentem Legum paria sint: aliquid esse nullum, et esse sine effectu.
- (53) Concordat cum XXXV. Sensus per se patet. Animadvertendum tantum tunc licere minora ei cui licent majora, cum tam haec quam illa ad eundem ordinem rerum spectant, et minora continentur in majoribus tanquam species in genere.
- (54) Concordat cum *Reg. 98. D.* innuitque, quoties de praelatione juris inter duos quaestio est, illum praefendum esse, qui ceteris paribus, alterum tempore praecedit. Etsi vero haec eadem Reg. jure civili sit confirmata, tamen plura sunt privilegia Romanis LL. introducta, per quae posteriores tempore multoties prioribus praeferruntur. Cons. LAMPREDI *J. P. U. P. I. Cap. XII. §. si autem* in nota.
- (55) Desumta est ex *Reg. 10. D.* statuitque in eum, qui emolumentis et commodis rei alicui de jure annexis gaudet, rejicienda esse etiam onera et incommoda quae eidem rei eodem modo adhaerent.
- (56) Concordat cum *R. XXIX.* innuitque vel uno dissentiente inter plures, qui condominium in re aliqua habent, quando agitur de eadem distrahenda vel immutanda, ei potius acquiescendum quam ceteris.
- (57) Ostendit, in contractibus praesertim, in quibus occurrunt verba ambigua aut obscura, contra eum interpretationem faciendam esse, qui auctor fuit conditionum ab altero observandarum, nempe ea est interpretatio seligenda, quae minus gravet obligatum. Sibi enim imputare alter debet quod clarius non sit loquutus. Conf. JUSTI HENNIN. BOEHMERI *D. de interpr. contra eum facien. qui clar. loqui potuisset.*
- (58) Cum juramentum non ob hoc institutum fuerit, ut esset vinculum iniquitatis, idcirco vult haec Reg. nullam obligationem ex eo oriri, per quod confirmata fuerit promissio aliquid dandi vel faciendi aut non dandi etc. cum lex divina aut humana hujusmodi promissioni adversatur. Cons. LAMPREDI *Op. c. P. I. Cap. IX. §. 10.*
- (59) Desumta est ex *R. D. 173. §. 3.* Sensus est dolose agere eum dicendum, qui rem non suam in judicio ab altero petit, cujus etsi possessionem consequatur, tamen restituere eam statim debet.

R E G U L A LX.

Non est in mora, qui potest exceptione legitima se tueri. (60)

R E G. LXI.

Quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum. (61)

R E G. LXII.

Nullus ex consilio, dummodo fraudulentum non fuerit, obligatur. (62)

R E G. LXIII.

Exceptionem obijciens, non videtur de intentione adversarii confiteri. (63)

R E G. LXIV.

Quae contra jus fiunt, debent utique pro infectis haberi. (64)

R E G. LXV.

In pari delicto, vel causa, potior est conditio possidentis. (65)

R E G. LXVI.

Cum non stat per eum, ad quem pertinet quominus conditio impleatur, haberi debet perinde ac si impleta fuisset. (66)

R E G. LXVII.

Quod alicui suo non licet nomine, nec alieno licebit. (67)

(60) Congruit cum Reg. 88. et 112. D. decernitque praestanda non esse ea, quae alias praestare debet ille qui in mora est constitutus, cum legitimam adducere poterit causam cur non fecerit aut non dederit tempore debito ea ad quae obligabatur. Cons. Reg. superius allatam XXV.

(61) Desumpta est ex R. 25. D. de Leg. Sensus est non ita accipiendum esse, quod in gratiam et favorem alicujus indultum est, ut hoc ipsum eidem sit oneri et incommodo.

(62) Desumpta est ex Reg. 47. D. concordat cum L. 2. D. Mand. statuitque quod si in causa finitis ut alter actionem committeret, ejus effectus eatenus nobis imputantur, quatenus alterum ad agendum impulimus consilio nostro mala fide dato. Quod quidem verum est in foro interno, et in foro etiam externo in causis criminalibus tantum, praesertim si spontaneum sit consilium, quod alienum animum pacatum excitat ad agendum, necnon si illud quod petenti praebet, speciale sit et viam quodammodo praemonstret, qua facilius scelus perfici queat. Conf. EDM. MERILLIUS *Observ.* Lib. II. cap. 3. BARBEYR. ad PUFEND. *Nota 16. Lib. I. Cap. 5. §. 14.* BOEHM. ad CARPZOV. *Quaest. 87. obs. I. CÖNNAN. Comm. Jur. Civ. Lib. 7. cap. 14. n. 6.* ANT. MATTH. ad Lib. 48. D. cap. 1. n. 8. et seq. SERVIN *Op. c. Lib. I. Cap. 5. art. 2. §. 2.*

(63) Sensus est: cum ille, a quo aliquid petimus in judicio, exceptionem nobis opponit, non huic sed nobis incumbit onus probandi factum quod asserimus, nisi excipiens fateatur illud absolute in sua exceptione.

(64) Innuit, actus omnes, qui contra dispositionem legum fiunt invalidos esse, et effectus juridicos non producere.

(65) Desumpta est ex parte e Reg. 115. et ex parte e Reg. 128. D. Sensus est non teneri ad restitutionem eum qui ex causa turpi aliquid accepit ab altero qui similiter ex causa turpi illud dedit; et pro eo sententiam ferendam qui praeter titulum, possessionem habet rei alicujus, cum alter potiozem pro se titulum allegare non potest. Cons. HEINEC. ex *edit. Koepf. tit. I. Lib. II. §. 283. et Lib. III. tit. 28. §. 957.*

(66) Desumpta est ex Reg. 161. D. concordat cum Reg. XLI. statuitque privandum non esse commodis, quibus sub conditione aliqua quis frui debebat, etiamsi conditio non extiterit, quando existentiam conditionis alter impedivit, cujus intererat ne existeret.

(67) Statuit quod si mihi non licet, lege prohibente, aliquid peragere, id ipsum nec per aliam personam nomine meo perficere potero.

R E G U L A LXVIII.

Potest quis per alium, quod potest facere per se ipsum. (68)

R E G. LXIX.

In malis promissis fidem non expedit observari. (69)

R E G. LXX.

In alternativis electoris est electio, et sufficit alterum adimpleri. (70)

R E G. LXXI.

Qui ad agendum admittitur, est ad excipiendum multo magis admittendus. (71)

R E G. LXXII.

Qui facit per alium, est perinde ac si faciat per se ipsum. (72)

R E G. LXXIII.

Factum legitime retractari non debet, licet casus postea evenit, a quo non potuit inchoari. (73)

R E G. LXXIV.

Quod alicui gratiose conceditur, trahi non debet aliis in exemplum. (74)

R E G. LXXV.

Frustra sibi fidem postulat ab eo servari, cui fidem a se praestitam servari recusat. (75)

R E G. LXXVI.

Delictum personae non debet in detrimentum ecclesiae redundare. (76)

(68) Opponitur praecedenti et concordat cum LXXII. Allegari tamen non potest ab iis qui ad Residentiam obligantur, ut se ab eadem eximant alios substituendo, qui officium adimpleant beneficio annexum; nam haec Reg. intelligenda est de actionibus et obligationibus realibus, non item de personalibus, in quibus qualitas et industria personalis spectatur.

(69) Concordat cum Reg. LVIII.

(70) Cum ex testamento aut contractu plura sunt disjunctive praestanda, liberatur debitor simulac praestitit unam aut alteram, quam ipse elegit.

(71) Desumta est ex Reg. 156. D. et significat eidem cui competit actio ad acquirendam rem aliquam, multo magis competere ad eam sibi conservandam exceptionem contra actionem alterius.

(72) Concordat cum Reg. LXVIII. nisi quod isthaec locum habere potest vel in judiciis criminalibus, in quibus qui mandant tenentur eodem pacto ac ii qui mandata exequantur. Sed de istis, uti et de jubentibus, auxilium praebentibus etc. vid. CREM. Op. c. Lib. I. P. I. Cap. II. §. 17. et seq.

(73) Desumta est ex Reg. 85. D. et indicat actum illum, quem quis legitime perfecit, invalidum exinde non fieri, quod circumstantiae supervenerint, quae si extitissent tempore quo actus perficiebatur, validitati ejusdem obstitissent.

(74) Concordat cum Reg. VII. et XXVIII. superius allatis.

(75) Innuit, frustra praetendere ut sibi praestetur ex aliquo contractu promissum, eum qui alteri fidem, quam in eodem contractu vicissim dedit, non servat.

(76) Quia delicta suos tenent auctores, idcirco si clericus deliquerit, damnum ex bonis Ecclesiae cui inservit, resarciendum non erit.

R E G. LXXVII.

Rationi congruit, ut succedat in onere, qui substituitur in honore. (77)

R E G. LXXVIII.

In argumentum trahi nequeunt, quae propter necessitatem aliquando sunt concessa. (78)

R E G. LXXIX.

Nemo potest plus juris transferre in alium, quam sibi competere dignoscatur. (79)

R E G. LXXX.

In toto partem non est dubium contineri. (80)

R E G. LXXXI.

In generali concessione non veniunt ea, quae quis non esset verisimiliter in specie concessurus. (81)

R E G. LXXXII.

Qui contra jura mercatur, bonam fidem praesumitur non habere. (82)

R E G. LXXXIII.

Bona fides non patitur, ut semel exactum iterum exigatur. (83)

R E G. LXXXIV.

Cum quid una via prohibetur alicui, ad id alia non debet admitti. (84)

R E G. LXXXV.

Contractus ex conventionem legem accipere dignoscuntur. (85)

(77) Concordat cum allata LV. et vult ut qui alicui in dignitate aut munere succedit, eadem etiam sustineat onera, quae ab antecessore sustinebantur.

(78) Desumpta est ex Reg. 152. D. et concordat cum allatis XXVIII. et LXXIV.

(79) Desumpta est ex Reg. 54 D. et concordat cum XLVI.

(80) Desumpta est ex Reg. 115. D. et concordat cum XXXV.

(81) Innuit quod cum generatim nonnulla conceduntur, non praesumuntur concessa etiam ea, de quibus verisimile est ne cogitasse quidem concedentem, etiamsi haec in illis tanquam species in genere comprehensae forsitan dici possint.

(82) Ex hac Regula, qui aliquid emit contra expressam legis prohibitionem, praesumitur id dolo fecisse, et pro malae fidei possessore habetur.

(83) Desumpta est ex Reg. 57. D. et locum habere potest etiam in judiciis criminalibus, nam ob idem admissum neminem bis damnare licet.

(84) Ad praecidendas cavillationes videtur introducta haec Regula, quae concordat cum LXXXVIII. nam ut egregie statuitur in L. 88. D. de R. J. certum est quod is committit in legem, qui legis verba complectens, contra legis nititur voluntatem. Si igitur ratio patet quae contrahentis, aut legem ferentis voluntatem movit, omnia ita interpretari debemus ut cum ratione illa conveniant. Absurdum enim est quempiam ea voluisse quae cum ratione voluntatis pugnant.

(85) Ex hac Reg. desumpta ex L. I. §. 5. D. Depos. contrahentes obligantur eo modo, iis sub conditionibus, tempore, et sic porro, sub quibus in eodem contractu sibi invicem fidem dederunt.

R E G U L A LXXXVI.

Damnum, quod quis sua culpa sentit, sibi debet non aliis imputare. (86)

R E G. LXXXVII.

Infamibus portae non pateant dignitatum. (87)

R E G. LXXXVIII.

Certum est quod is committit in legem, qui legis verba complectens contra legis nititur voluntatem. (88)

(86) Desumpta est ex Reg. 205. D. Sensus per se patet.

(87) Refertur ad Tab. XXVI. et desumpta est egregia haec regula ex *L. 2. C. de dignitat.* Qui reputentur infames Jure Canonico habemus in *c. XVII. C. VI. Q. I.* Cons. etiam tit. D. *de his qui notantur infamia* et tit. C. *ex quibus causis infamia irrogatur.* Conf. tamen FILANGIERI *Op. c. Lib. III. cap. 32.* CARRARD *Op. c. Introduct.* §. 8. n. 5. et seq. SERVIN Lib. I. cap. I. art. 4. §. I. CREMANI *Op. c. Lib. I. P. II. cap. II. per tot.*

(88) Referripotest ad XLIV. et XLV. et desumpta est ex *L. 5. C. de LL. et Constit. Princ.* Conf. CREMAN. Lib. III. P. II. cap. XIII. §. 18. et seq. ANT. MATTH. ad lib. XLVIII. D. tit. III. cap. II. §. 2. 3. nequaquam J. PRIESTLEY „Cours d'histoire et de politique” traduit de l'Anglais par CANTWEL T. II. p. 169. Paris 1798.

Errata

Pag. I. v. 6. securitatem
 p. IV. v. 14. puritate
 Tab. III. v. 7. Jure, Ecclesiastico
 Tab. IV. v. 1. GENERALIALIA
 T. VIII. v. 25. Delictis
 T. XXVIII. v. 9. in Nota Nulltanus
 T. XXXVIII. v. 9. in Nota enumerat. BUDD.

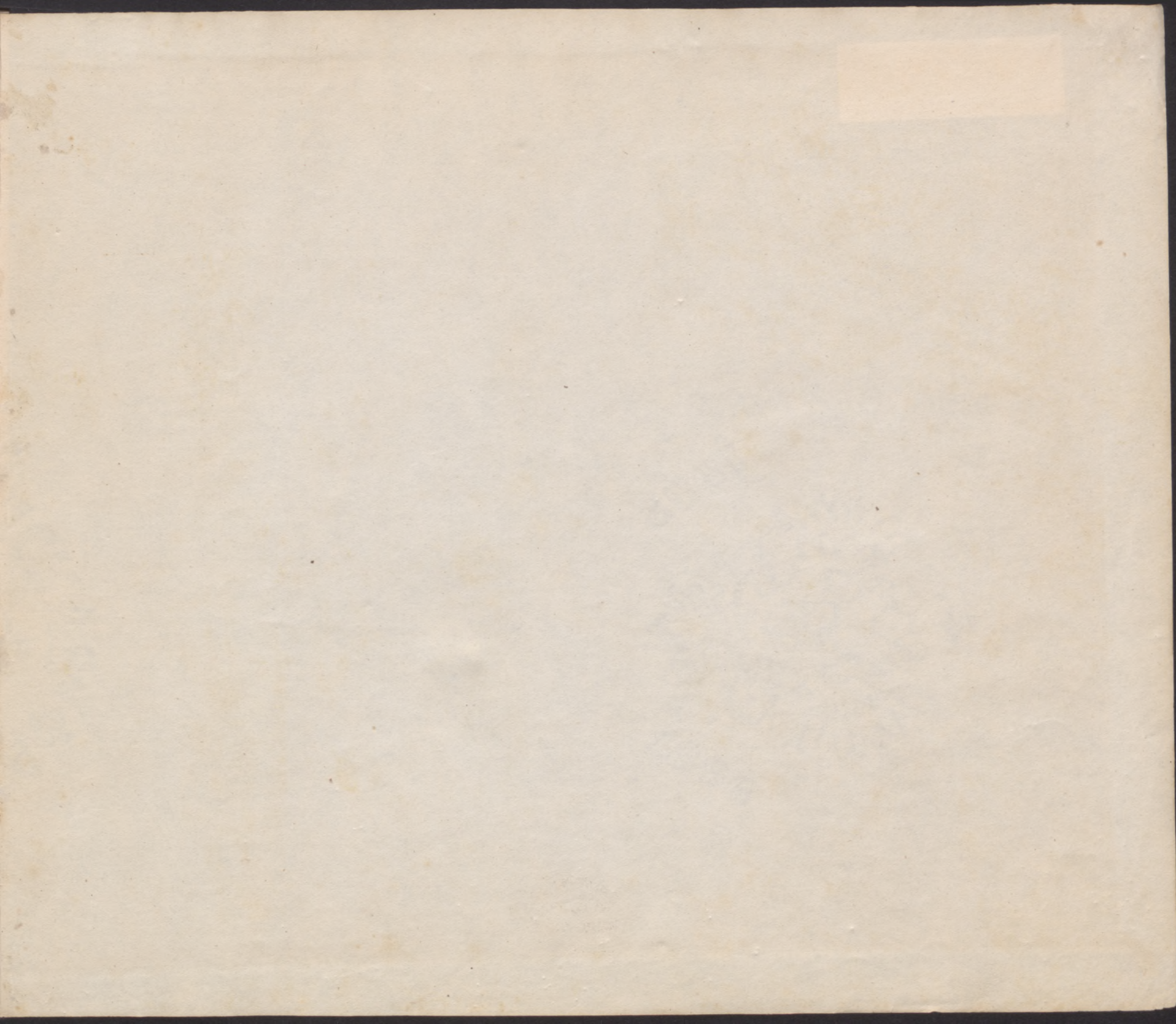
Corrigantur.

securitatem
 puritate
 Jure Ecclesiastico
 GENERALIA
 Delictis
 Nullatenus
 enumerat BUDD.

Cetera a Lectore benevolo.

428 ✓
Biblioteka Główna UMK

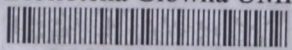
300049608065

400

Biblioteka Główna UMK

300049608065

Biblioteka

Główna

UMK Toruń

1268758